

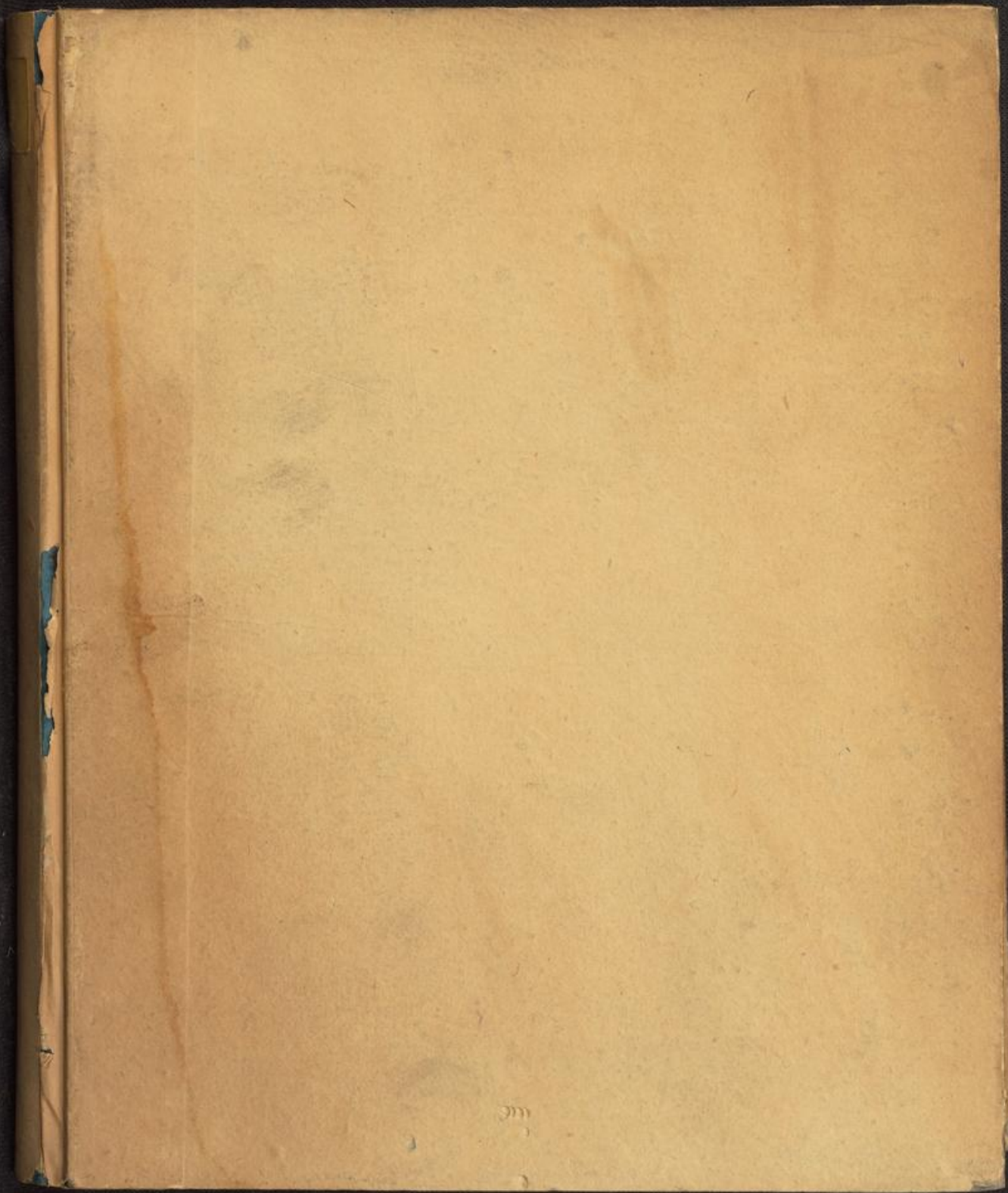
Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

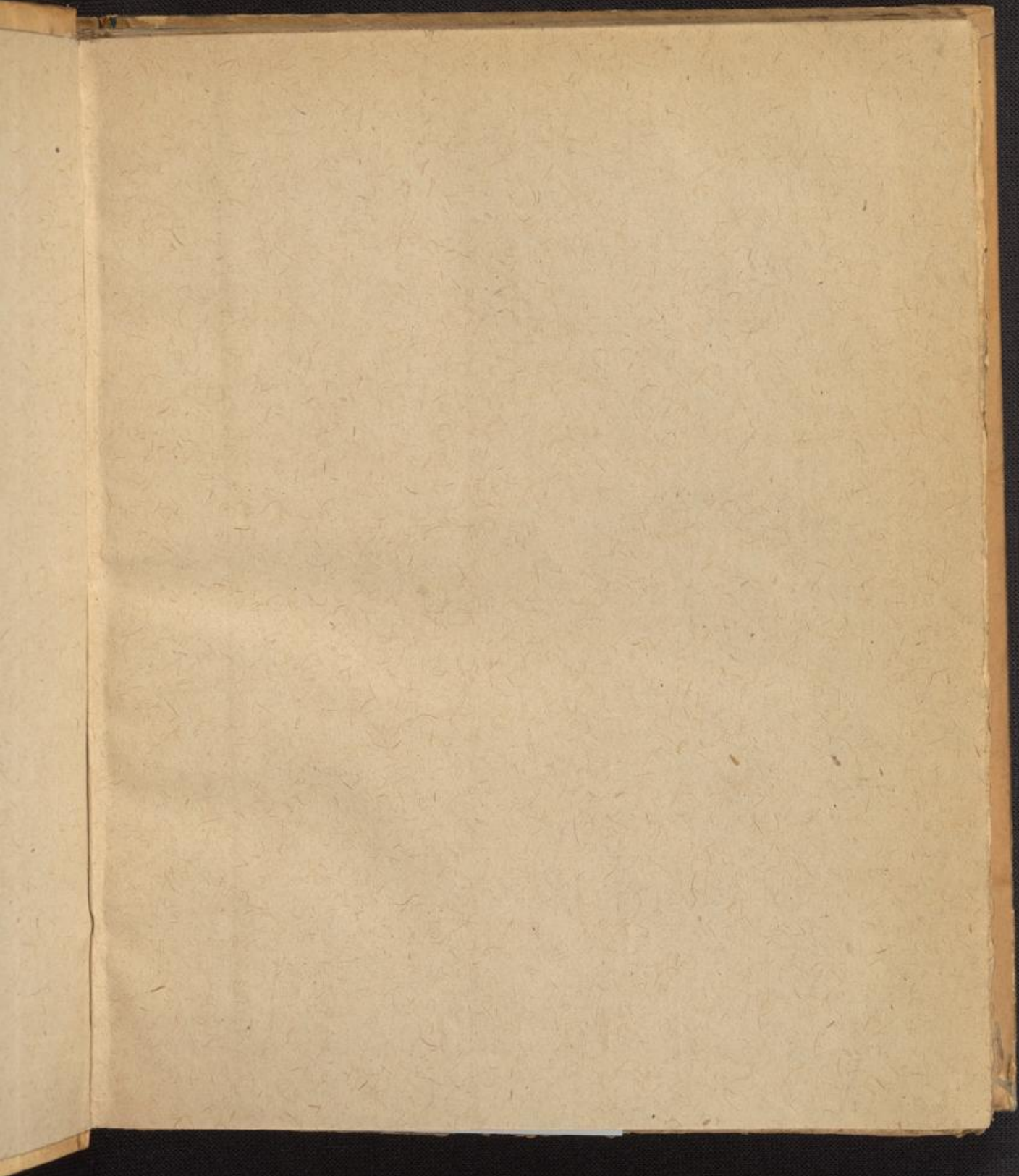
Metaphysica - Cod. Ettenheim-Münster 300

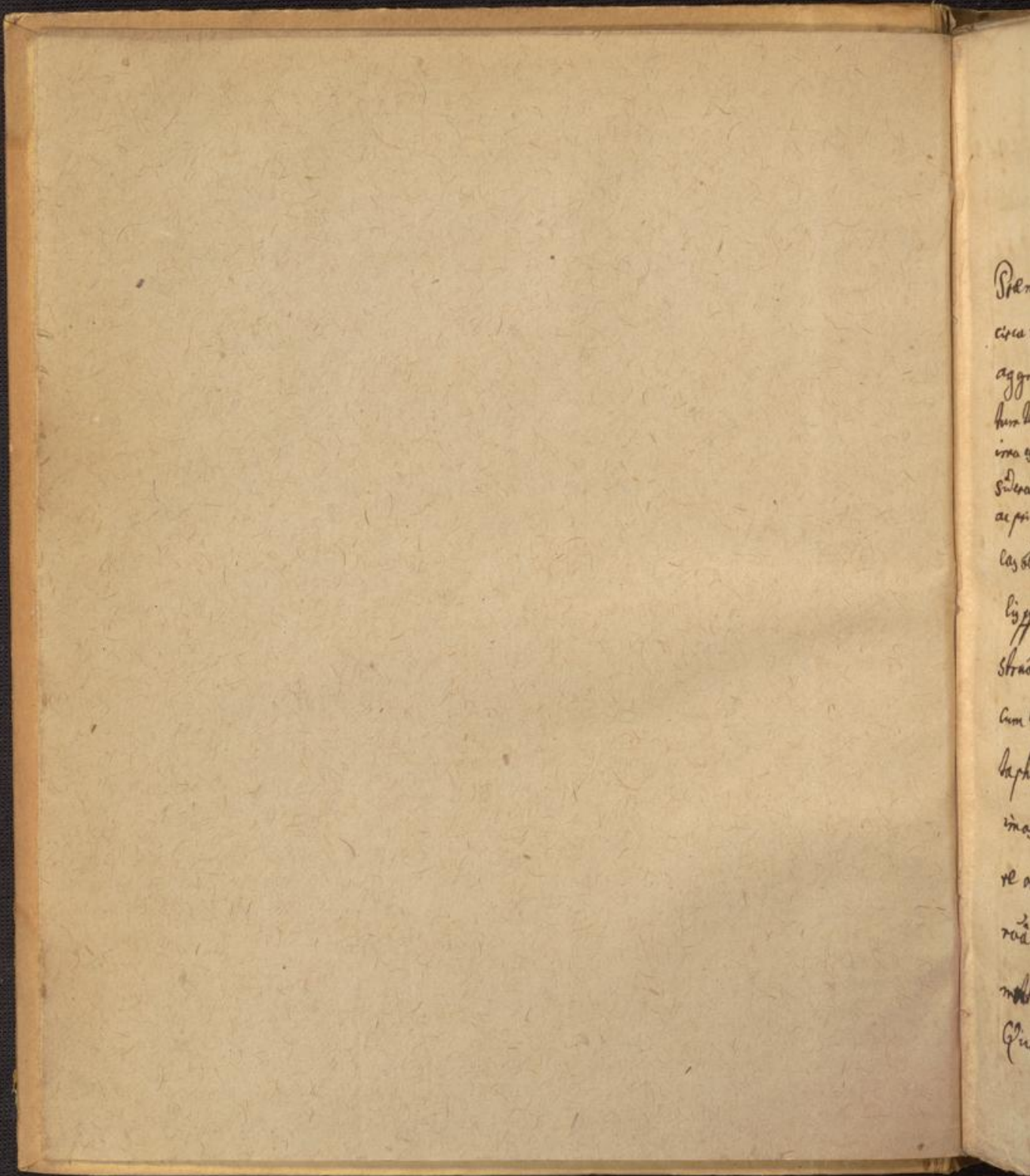
[S.l.], 1744

[urn:nbn:de:bsz:31-130965](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130965)



E. M. 300





Sp
circa
aggr
hinc
imo
Siderat
ae pi
las
ly
Strao
Cum
laph
in
re
na
m
Qu

1

Metaphysica
Prima ^{seu} philosophia.

Primum istud organum disciplinarum, quo singulae
circa maiorem sibi sibi uti solent, ea res disciplina
aggradi potest, quae inter ceteras facile principa-
tum locum, ut in se ipso etiam locum usu ostendat. haec
prima est philosophia, seu scientia generalis, atque philosophia generalis con-
siderata pars prima, ut huiusmodi quae in se haurire mentis notiones
ac principia investigat, quaeque primum de ceteris quodammodo partibus
eas omnes in se complectitur: in se ipsa speculatur, sed quae singu-
lis in se ipsa speculatur et axiomata, unde suas partes de-
struere expendit. Deinde tanta est illius huiusmodi
cum loca correctionis prima pars loca eadem ac prima me-
taphysica pars et videatur: utraque enim circa mentis ideas
in se ^{ve} se ipsum notiones ac philosophias est occupata. qua-
re ob ea quoque rationem loca subiungenda videtur, ut quae
ratione inter se conveniant, ordine pariter tractandi
methodo convenienter.

Quod quidem Metaphysica ratione attinet, per illud



phili ea phid parte intelligat, quae res sursum positas, id
est metaphisicam rationem significat, id est supra rationem
constitutas, seu res spirituales, et à ratione. Commercio solutas
figit.

Res porro duplex ratione à ratione secrete et abstracta scilicet scilicet
= ratione sua conditione, cuius modi scilicet substantia spirituales
ut Deus, Angelus, et mens hominis, et per mentis ipsius pra-
cisam seu abstractionem: ut cum generatione, sive utroque
quodam modo concipiuntur.

Utroque modo eas contemplatur metaphisica, unde et dicitur
distinguitur illius partes, in Ontologia dicitur, aliter
circa eas generationem illiusque affectionem per mentem ab-
stractam, scilicet; altera Pneumatologia nuncu-
patur, et agit de spiritibus, De Deo scilicet humana
mente, idem quodam ratione ratione scilicet De Angelis

et.
Metaphisica generatim definitur scilicet speculativa, quae
circa eas generationem illiusque affectionem per mentem ab-
=stractam, scilicet v. circa substantias spirituales, prout

raali: roae cogrosandas, occupato. Desio hae potest
Ductis. Sil go

Parima.

Metaphisices

Sive

Ontologia

Quatuor Capitibus quae hae in parte de ente genera =
rim illiusq; affectionibus per mente abstractis differenda
vobis veniunt, absolvimus. in imo De ente et modo entis
generationis. in 2do de Abblis. tum ysi entis dum est
modo communibus. in 3tio de abblis soli entis propriis.
ac denique in 4to de imis rationibus seu axiomaticis
quae ex imis entis generationis abblis illius fides est
conflata, agemus

Caput imum.

De ente et modo entis generationis.

De ente eius modo praesenti Capite actus moritur volu
mus, nos hic ens o accipere, prout participium dicitur
praesentis huius, atq; praesentis, et prout auctor, aut
aliter rei sive modi existentiam significat, seu prout idem
est, ac existens, seu prout nomen proprium est rei rone

est rem durasat & substantiam, quae aut existit, aut existere
potest.

Ex igitur hoc posteriori modo huiusmodi a rebus substantiis de-
finitur id quod per se substantia, ut Deus, Angelus, homo, la-
pis. modus a rebus aut rebus, sicut est seu rebus
officium, quod in alio tanquam in solo inheret, ut
ipsius & thronatus in mente, figura & motus in corpore.
atque ita est per hoc ab accidentibus & modis rebus substantiis,
quod est sine ullo ordine ad substantiam aliquod accipi
atque, accidentibus & seu appendit aut modus rebus substantiis ali-
quem ad substantiam, tunc in heret, et sine quo rursus
ei requiritur, ordinem dicitur.

Non multa ergo huiusmodi disputandum est, utrum est sim-
pliciter seu univocum sit respectu substantiae et accidentis: ut
si sola substantia proprie est aut res vocatur, et item accidentibus
aut modus: patet, est in utroque eodem modo & potest ha-
bere significatorem, seu respectu illorum esse univocum.

Multo minus univocum est, respectu rebus, ut vocant
rationis, praefertim si est res, cum vulgo schola

sū pro coagmento quodam duarum ~~partium~~ ^{partium} ~~ve~~ ^{ve} ~~Deam~~
 dissoluantur sumatur; ut ~~in~~ ^{est} ~~Dea~~ ^{mentis} ~~et~~ ^{Dea} ~~goris~~
 fingi dicatur mens gora, ~~et~~ ^{Dea} ~~lapidis~~ ^{et} ~~ligni~~ ^{lapis} ~~ligni~~
~~usq.~~ ^{Quo} ~~spu~~ ^{eris} ~~quis~~ ^{rao} ~~im~~ ^{pos} ~~ssibile~~ ^{co} ~~gnitu~~ ^{defini}
~~tr.~~ ^{ra} ~~hinc~~ ^{modi} ~~coagmentu~~ ^{adeo} ~~o~~ ^{est} ~~eris~~ ^{ut} ~~reps~~ ^ē
~~reps~~ ^{con} ~~cipi~~ ^{pot} ~~est.~~ ^{si} ~~quidem~~ ^{mens} ~~gora,~~ ^{lapis} ~~lignus,~~
~~circulus~~ ^{quadratus} ~~bo~~ ^{circulus} ~~quadratus~~ ^{si} ~~ne~~ ^{duobus} ~~et~~ ^{hinc} ~~et~~ ^{ca-}
~~tera~~ ^{id} ~~q~~ ^{uod} ~~in~~ ^{ex} ~~empli~~ ^{adu} ~~solent~~ ⁱⁿ ~~scholis,~~
~~reps~~ ^ē ~~ois,~~ ^{reps} ~~con~~ ^{cipi} ~~pot~~ ^{est.} ~~circulus~~ ^{quippe} ~~quadra-~~
~~tus~~ ^o ~~est~~ ^{circulus,} ~~lapis~~ ^{ignis} ^o ~~est~~ ^{lapis} ^{et} ~~ca~~ ^q ~~uod~~ ^{du-}
~~bas~~ ^{ad} ~~ob~~ ^{ras} ~~ionem,~~ ^{quod} ~~sibi~~ ^{re} ~~re~~ ^{grare} ~~intelligantur,~~
~~im~~ ^{pos} ~~ssibilia~~ ^{ind} ~~icantur.~~

Sed ~~reps~~ ^{eris} ~~figurine~~ ^{con} ~~cepit~~ ^{Deus} ~~et~~ ^{subst} ~~ant~~ ^{creata}.
 Cui ~~o~~ ^{con} ~~cipimus~~ ^{en} ^{sp} ~~iritus,~~ ^{si} ~~ve~~ ^{ip} ~~su~~ ^{ē,} ~~nihil~~
~~aliud~~ ^{proprie} ~~ip~~ ^{si} ~~Deum~~ ^{con} ~~cipimus.~~ ^{Deus} ^o ~~est~~ ^{ip} ^{su} ^{ē;}
~~subst~~ ^{ant} ^o ~~creata~~ ^o ~~ip~~ ^{su} ^{ē,} ^{sed} ~~habet~~ ^ē ^{seu} ~~parti-~~
~~cipant~~ ^{ē;} ~~ne~~ ^{minus} ~~dist~~ ^{ant} ^a ~~Deo~~ ⁱⁿ ~~q~~ ^{antum} ~~sp~~ ^{iritus}
~~quam~~ ^{hō} ~~is~~ ^{im} ~~ago~~ ^o ~~umbra~~ ^{arboris} ~~ab~~ ^{hō} ^o ~~arbo ^{re} ⁱⁿ
~~ra~~ ^{ce} ~~hō ^{is} ^o ~~arboris~~ ^{dis} ~~creantur.~~ ^{unde} ~~schol~~ ^{la} ~~aiunt,~~ ^{Deum}~~~~

est enim per entia, substantias & creaturas, entia per participa-
tionem. hinc in scripturis vocatur Deus speculiter
quiescens. quippe fontes & plenitudo entis, a quo habet
caetera, quod existant, adeoque varia ratione illud par-
ticipant.

Improprie ergo inter caetera entia in eadem categoria aut
substantie refertur Deus a lois ob quodammodo diversa
et analogia, quod Deus inter caetera creaturas intercedit,
et quod ens proxime seu univocale hinc Deus hinc creaturis
entibus conveniat. et nisi ergo analogia et univocata
ratione nosceretur, in ens generaliter, hinc entis per entia
et in creato, hinc entis per participativa, et creato comu-
ne et promuntiamus.

Ens ergo generaliter spatium definitur, aut distinuitur, id
quod est res aliqua et substantia, et id quod per se subsistit
stabiliter, ac dividitur in spiritu et corpore. Spiritus est Deus et
Angeli, et humana res, et inter quosdam animas belluarum
sed analogice et proxime. Quis est et quid esset est, et
caetera et terra, et est vivens, et in procedendi

vim non habet, ut planta; & progrediendi vim habet, ut dr
aial: quod e rāōe predictū est, ut hōō e ea deflilitū est,
aut soltem equi perfalica e partia pat, ut bellua.

Triplis proinde generis estia Comuniter diffulta: scilicet
scilicet planē spiritalia, ut Deus, Angeli, planē gōra,
ut aer, terra, lignum et. et partim spirituale partim corp
poreum apē hōō. ad duntaliqui ythum velut genus, epē
belluas, quas propter gōs etiam spiritalem, fūst
filitia duntalial, aut in perfectiori rāōe predicta
libere contendunt; de quorū opinione pluribus in
fra agemus.

his oibz entibus sua conveniunt ēctia attēta,
sive gbus nec ēē, nec intelligi pōunt. Nimirū
genus spiritus et differentia vq Deus. o hōō est spi
ritus, o hōō sctōtāe sive ens, 7 quā spū illius attē
cta gōra; sctōtāe sive ens, 7 quā spū illius attē
tissimus, potentissimus et. quā spū differentia
sive gbus ens oia pfectū ēē requit. sicut in Angelis est
spiritus, est sctōtāe ens, quem admodū lignū e gō

participa
spū
i gō
illud par
legoria aut
danta
liberā
creal
ing dā
ēctia
abo gōm
imū id
spū
Deus
bellua
est, ut
ogredi

est substantia, est res; quae est abstracta generica utriusque: sed
praeferat suas habet peculiarias differentias, ad speciem
rei cuiusque rationem pertinentibus: Angelus, quippe spiritus
est, intelligens et lignum est generum, est herba et.

haec abstracta est haec vulgo gradus metaphisici in scholis
vocantur: gradus quidem, quia alii superiores sunt, id
est, generaliores et communiores; alii inferiores, et
sub superioribus continentur. Nam etiam pluribus generis,
quae est species: cuius quae substantia continentur, quae ad
modum sub genere ligni, lapis est: sub lapide, marmore, si-
lice et: comprehenduntur. adeo ut per eos gradus a infi-
mitate specie ad genus superius ascendatur, ubi loca sunt et
pluribus.

Dicitur a metaphisici, quia per mente sunt abstracti
et abstracti. Nam, ut supra iam indicavimus, id est
metaphisici a dicitur, quod est natura sua spiritus est re-
permente a materia abstractum, hoc est generatum con-
ceptum.

tate aut libertate, quae sunt quidem ac mens, ratio est
diffinita.

Equidem totus locus denominatur genus, et est totus, totus
item spiritualis, et liber: quia denominatio, ut vulgo aiunt,
est totius: sed tamen illius spiritus spiritualis est, ac mens ge-
nera.

Ea est anima, quae genus et mentem simul includunt
à toto non distinguuntur: sed humanitas nihil est aliud,
quae genus et mens, quatenus simul coniunguntur, et tamen
aliquid constituant. non solum genus, ac sola mens est hu-
manitas; sed mens et genus simul coniuncta tamen efficiunt.
Itaque cum Deus dicitur perfectus; et cum spiritus aut mens
perfectus cogitatur appellatur, certè genus est differentia
inter se non distinguuntur in eis definitio, nec se revera
distinguntur, sed sunt una et eadem res diverso modo spec-
tata. Deus quippe considerari potest lingua eius, et hoc
specie cum omnibus aliis entibus à se productis convenit sol-
lem analogiam; et lingua perfectus eius quo rone ab
aliis distinguitur. quare huiusmodi compositio ex genere et

Differentia est Metaphysica et ab argumentis rōe
 profecta, qualem epē finibus aut viciis eiusdem rei facies
 aut modos aut relationes aut attributa considerare debet, ut
 rem facilius ac distinctius cognoscatur. imo ens Species huius
 modi compositione, si sic ea vocare fas est causa opit: nam
 et ens est, quod est illius generis, et est Species, quod est illius
 Differentia.

Sed in hoc, quies de disordiis partibus coalescit,
 genus et Differentia si abstracto rōe exprimantur et Spe-
 cibus vulgaris illius definitione reali distinctioe secernunt.
 Cum non vulgo aiā raā caā definiatur, genus illius quo
 cum bellis convenit, est aiā caā, Differentia v. qua
 ab his diferebat, raā caā: aiā caā a raā caā
 se ipsa distinguatur, nam sūt quid idem ac partes
 se ipsa distinctae, sicut genus et mens. et aiā caā,
 quae dō principia functionū caā caā, quae qd
 univoce, ut aiunt, hōi et bellis convenit, nihil
 aliud est, quā genus organici, quatenus ope aiā caā
 Spirituum fractio caā hōi et bellis huius caā

obire potest: si in animalibus menti includeret iam bellum
comunitis: foret. Rationalibus vero est principia rati-
onandi, seu mens ipsa, quae principium indicat, rationatur
et ordinatur, quod in suis cogitationibus, à fonte originatur,
tametsi si sapientissime et generis nobilibus cogitandi occasi-
onem accipiat. Hec quidem iuxta illos, qui brutorum
animos à generis esse volunt.

Est hic liquor, quid de inani illa quosdam phantasias, quos
quos Thomistas vocant, inter et Scholasticos concertatione,
quae à veteribus Sophistis otiosis Libris exalata fuit,
sentendum sit sit: scilicet, utrum existant res istae in
rebus ipsis ut volunt Scholastici, an in mente sola ut
Thomisticis placet.

Imò: constat, nulla esse rationem istam in rebus, siue
quae una et ipsa sit in multis, et apta ut de his in pra-
dicato quae admodum Scholastici definiunt. Nam: gra-
eca, ut animalia, sunt etiam in Petro et in Paulo mi-
nimè distinguunt à generis organico et animato. Sen-
tunt Pauli ut modo dictum est, ita proinde existit una

Ad eundem in utroque, aut in alijs. Item ratiō specifi-
 fica, seu humanitas in petro est quādam mens petri; in
 paulo quādam mens pauli. Non igitur quādam mens
 Petri idem quādam idem quādam mens pauli;
 et in petro dicitur hō, et paulo hō, et idem hō de
 utroque emittitur; sed alius et alius. Nulla igitur est talis
 ratiō utriusque in rebus.

Quod negatur est talis ratiō utriusque per mente saltem lo-
 quendo quādam Thomisticis congruari videtur. Et licet
 ratiō utriusque vocatur, quod apta est, ut multis in se, ita
 aliter: quādam certe nulla in mente existit, ratiō
 nihil est aliud, quā idea obiectiva, sed si de obiecto
 minimi apta est, ut multis in se, aut deis predi-
 catur sed non ut multa est habet, puta et multis
 species, si sit in ea generata; et nulla in individua si
 sit ratiō specifica ut attendenti patet. ita neg nulla
 ratiō utriusque in eandem vel predicando, ut barbari et
 quibus sunt scholastici negant in rebus ipsis, negant in
 mente nostra consistit.

in bellis
 in iuris
 in ratione
 in o. pendel
 in ad iocul
 in brator
 in p. h. g.
 in m. h. h.
 in l. h. h.
 in e. h. h.
 in l. h. h.
 in h. h. h.
 in d. h. h.
 in o. h. h.
 in p. h. h.
 in a. h. h.
 in e. h. h.

Cum igitur Petrus et Paulus dicuntur eiusdem speciei esse
et est, commune in incertum, sed raras similes, quod mi-
nime in eodem exemplari sine in idea divina con-
sistentibus, hinc a similitudine oratione minime dici potest
unitatis, nisi forte unitatis nomen est abusu quodam vel
nonnunquam accidit, et quodam sermone, Compendio
horum familiariter, pro similitudine accipiatur: occidit
dem raris dicuntur, quod non sunt similes, et eadem: quoniam
eorum similitudo efficit ut eadem dea generali rule
et libere, et eodem raris exprimantur.

Quam a impropria sunt huiusmodi unitatis, et ex se solo
clarum est, quod Angelus et lapis hoc sunt joint unitatis
appellari et quidem sunt, sed genere, et pro, finis, sed
remoto: quia in dea generali sunt hinc inquam in
exemplari quodam converiunt, et eandem, id est, simi-
lem habent a eandem generi et.

igitur in reu raris et 3 durat al numerantur unitatis:
sicut Deus in operando, quia omnia in omnibus operatur,
proit infra dicitur, dea in representando, quia

nulla representat, ac demum nomen commune in se habendo
quia nulla significat, praeter haec et ultra aliud uide
agrosimus.

Itaque si quis species, aut alia attributa multis con
uenire dicant, uideantur. Non uerum est, quatenus
illa attributa per se quaedam generalia multis p
conuenientia exhibentur, et communi ratione expr
imuntur. quomodo si species in mente sua sit significatiua, p
tinet nulla representare uel species circuli omnes circulos
exhibet, species hominum omnes homines. similiter attributa
uaria communi ratione exprimi manifestum est.

Atque haec quidem de attributis uel uelut species
sunt. etiam uelut species sunt generis species et differentia
haec uelut dubia sunt, quod de eorum modo sunt acci
dente sunt intelligenda. Et licet quilibet modus
sive spiritualis, sive corporalis, est eiusdem species
ac alius modus, uel duo respectus, aut duo ro
tunditates, est diuersae species, huiusmodi autem eius de
est generis, uel rotunditas, et quadratura quae in eodem

Species
quod
diuersa con
ae dicitur
quodam
compendio
iatis: uel
dem: quom
uaria uel
ex se
uel uel
specie
quom
id est
uaria
operatur
quia

genere esse in figura conveniunt; aut diversi generis
ut rotunditas, et recordatio: ad id ut de quovis modo
sive accidente affirmari possit sua species, genus et
differentia, rati quadratura ut de imo figura,
hunc modum: item recordatio de cogitatione deinde modum.
Sed hec recordatio de spiritualibus, rotunditas vero ge-
nera, quae sunt in genere differentia, quod est finis mo-
dorum genera aut categoriae factae in loca sunt et
pluribus.

Capitulum 2^{da}.

De attributis huiusmodi, huiusmodi modo
comparibus

Attributa, quae huiusmodi, huiusmodi modo
conveniunt, vulgo transcendentia vocantur in scholis,
quod genera omnia sive categoriae huiusmodi sunt
substantiae huiusmodi accidentibus aut modi trans-
cendentibus.

Huiusmodi attributa est essentia, generaliter sumpta
sive essentia rationis et ratio huiusmodi substantiae huiusmodi acciden-
ti convenit: rati de essentia rei sive substantiae, et essentia

modi siue accidentis: et unde sicut roia generis, species
 et. dici possunt transcendentalia siue essentialia sicut sunt
 generaliter dici possunt sicut et aliter transcendentes.
 Existentialia quoque de ente et entis modo dicitur
 Essentialia potius videtur esse, ac ratio rei, et definitio,
 id quod res est, siue, quod in se in se conuenit, siue id
 quod respondet ad quodlibet quid res sit, si
 queratur quid sit hoc, et respondet in se substantia
 et ratio et genere, siue a formalibus constant.
 Existentialia uero est id, quod res autem est, ut hoc
 per existentiam autem in rebus est, et ad id.
 utraque ad entitatem pertinet, quae entitas est autem
 ipsius realitatis, siue est rei substantia, siue res ipsa.
 Haec est entitas, essentia, existentia sicut autem quid est
 idem, sed diuersa ratione spectatur: ut entitas autem sub
 stantia, aut realitas alius, hoc est illius mens et
 genus: essentia in illius natura et genere continetur: Exi
 stentia demum nihil est aliud, quam id est hoc quo
 tenet existit: siue est genus et mens, quae simul in una

refiguris
 de quocumque
 1/2 generis
 o figura
 Deinde modo
 ubi uero
 dicitur siue
 a siue est
 modo
 Entis modo
 in se habet
 siue est siue
 modo: trans
 ubi siue
 et hanc acci
 tal, et essentia

existunt.
singularibus, quorum per quā res aliqua singularis et
individua ēē intelligitur re ipsa ē est ab existentia
distinguida. nihil quippe aliud est singularis, ni-
sive seu substantia, accidentis, quā qualitas existit,
est hęc numero ē alia: aut si de eadem modo agatur,
est modus ipse, qui, qualem existit, est singularis.
Ceterū oīa sive distinguuntur ut eētia rei et modi sive
id, sine quo respectu respectu eorū ipse sive modus et res, aut
species aliqua. unde quādiū res illa aut species rema-
net, tūdiū invariabilis est illius eētia. quā ad modū
et numerū addita et detracta unitate ē et idē illa
eētia, si quid ipsi additū et detractū ē eadē rem et
res. alij eētibus variari potest, et tū eadē permanere:
nam ut corruptio fructu remanet tota illius eētibus
si quid ē opesit, aut in nihil redigitur, sed corruptū
perit. Non et novas formas induit.
unde si existentia comparatur ut eētia seu species aliqua quoniam
eētia illa aut species perire potest, existentia quoque illius perit,

scilicet cum species illa destruitur: si existens cum entitate confusa
 sit, cum entitate realiter perire nequeat, existens quoque entitatis
 permanens, que nihil aliud est, nisi entitas ipsa existens: ut
 entitas ligni fixe combusta, et in cineres, et fumos abeat, si-
 ve rufus in terra, aut forte in arbore consistat, spiritus existit
 non intrare potest, aut in nihilo abire nisi volente eo, a quo ex ri-
 bitis fuit producta.

Quando dicimus certis rebus esse immutabiles, id intelli-
 gendum est de certis seu speciebus metaphisicis spectatis, que
 quatenus certo genere certam differentiam recipi continent debent.
 et speciebus phisicis, aut sensibilibus, que cum per acci-
 dentia congrue constituantur, et ita consistunt in indivi-
 sibili, que licet quando in accidentibus multitudine sine
 sui destructive potest admitti. Et am parva vixi quod
 maiori aqua vixi admiscetur spiritum illius, et solvit, quia
 id quod est modicum prout observat S. Thomas quod quoda
 modo absumitur a plurimo. unde in iactura alicuius par-
 tis, pulla oculi, et auris, et obstat, que miris spiritus venereales
 humani.

3: part: 9:
 72. ar: 3

singularis et
 existens
 splendor
 lous existit
 modo agali
 sploris
 modi fil
 tis, aut
 d' species
 admodi
 vide ita
 eade rno
 permanere
 aliquid
 d' rno
 aliqua quod
 rno illius

Essentia porro et existentia sunt in se vel potentia et actus.
Potentia hinc vocamus o cogendi facultate sibi patiendi seu
aliquid recipiendi capacitatem: unde quid quid ab alio sive
re ipsa, sive per mentem nostram concipiendi modo perfectibile, id in
potentia respectu illius est deus; vel etiam est in potentia
respectu existentie: actibus respectu modi, generis respectu
differentie: materia respectu forme, quoniam etiam perfectibile
deus per existentiam, actibus per modum, quo afficitur; generis
per differentiam materiam per formam.

Actus igitur est rei perfectio aut consummatio, vel existentia
est perfectio et actus etiam; differentia perfectio generis,
forma materiae et. 2. pluresque distincti actus, metaphisicus
scilicet et physicus.
actus metaphisicus illa est, qui sibi denominat alium, et
physica afficit; qualis est spiritus sanctus, aut rationalis ve-
getus mentis, humanus respectu hominis: hinc quod actus a
sua potentia sive sibi, quod perficere intelligitur re-
a: distincti.

Actus physicus sibi physice afficit, ut cogitatio mentis si-

= hoc firmiter a quo collat, ita ut qd ipsi resti-
tuat, o eade futura est rolandis aut cogas, sed alia
est alia, quare multu aliud est individualis, ut ai unit,
seu singularitatis principiu, quam rei u modi existen-
tia, res n e modis existens o pl quin sil sglis.
Sed prater aliam existentia, entitati ac singularita-
tem alia ad haec est alia transcendentia, seu qd huius
entitatis modis sil comunia: npe unitas, veritas,
bonitas, durabilis, ordo, relatio, habitudo, proportio, op =
positio est.
unitas est aliam transcendentem, quo fiv e res fiv modus
est, aut accidens di una, hoc est in se in divisu, et ab oi
alio secedit. definitur quippe unitas in scholis in divisio
ni in se, et divisio ab oi alia re.
unitati adversati distinctio, qua quaedam intelligun-
tu o e unu quid est idem: unde distinctio definitur
solut identitati negas.
hoc a discrimen intercedit inter distinctioe et divisio-
ne, quia oia que divisa sil seu separata ne sunt di-
stincta, o a vicisim. Nam ut bira globi media sil

Distincta repta s^ut diversa. Quaedam sunt et divi-
 sa, quae tr^o s^ut diversa: ut petrus et paulus s^ut divisi,
 seu separati, s^ut s^ut diversi; qui a similes, s^ut diversi
 habent r^oas. Sed petrus et baptista s^ut simul disti-
 ncti, divisi, et diversi.

Distinctio est dupli^o generis, altera r^ois est Distin-
 ctio realis; altera r^ois. Distinctio r^ois est ea, quae
 a mente est cogitatur in eis, quae vera s^ut s^ut diversa
 rursus, quae r^ois est sicut distinctio r^ois r^ois r^ois
 quae r^ois fingit sive fundamento in re, quae est s^ut,
 inter vestimenta et indumenta, inter mare vel
 l^um et a^oronem et distinctio r^ois r^ois r^ois quae s^ut
 in aliquo fundamento; quae est inter re et illius
 acta; et inter ipsam et istius rei acta aut re-
 spectus; ut inter misericordia et invidia Dei,
 quae s^ut diversi, quos habent effectus cum legi-
 mo fundamento distinctis conceptibus propriis;
 inter bonum et peccatum, aut similitudinem, aut
 equalitatem, aut et alia habitudine seu relationem

quam ipse habet ad alium.
Eadem distinctio de intellectualibus: quia per ea res una
multis virtute aequivalere concipitur: ut idem labor et qui
valet virtute indurandi et molendi: quia a luto in durum
ratis, et cetera emollit, idem de misericordia et iustitia
aut aliis de actibus, idem de intellectu, et voluntate
mentis una est cogitandi.
quonia u actus rei sunt quaedam formalitates aut iustitias
res, aut actus, sed distinctio illa, quae inter rei actus
et inter illa formalitates appellatur factus, quod forma-
litates illae, ut iustitia et misericordia in Deo actu in se
se remittit cogitante distinctio qui existimaverit, o quidem
ut res, ut formalitates, id est, ut actus et iustitias.
Sed ea hic commemoramus: et u multa a virtuali distinctio
dicitur differre videtur. Iustitia et misericordia Dei, quae
amoris sunt ipse Deus, diversos habet et seipsius conceptus ha-
bet et effectus, una quippe Deo puritate altera misere-
rentiae exhibet, licet autem eadem sint res.
Distinctio realis de ea, qua multa actu remittit cogi-

Tante est una eadēque, rursus q̄ dividit̄ in distinctio-
nē reālē maiorem, et distinctiōnē reālē minorem.
Distinctio reālī maior spectat p̄ in Deo, et in rebus crea-
tis. in Deo quē inveniēdā d̄ inter ea, quē a se mutuo
distinctur, ip̄i inter personas SS: Trinitatis. in rebus
vero creatis inter ea occurrit, quē et separata s̄t, ut inter
duos globos, et separari possunt, ut inter binos eiusdem globi
mediā.

Aligua a certissimo d̄ glo dividi seu separari p̄t in-
dicant, cum eorum unū sine altero ita concipitur, ut
ideo unius positivē et completē excludat, id est, a se
propt̄a removeat, sicut alterius: sic, qui a se demer-
tis positivē et completē removeat a se sicut eorū et
vicissim; idē quōd a mente, et vicissim separari p̄t pro-
nuntiamus.

Distinctio reālī minor, sive modalis, est ea, quē inter
rem et modū ut inter digitū et illius inflexionem inter-
cedit.
veritas transcendens, et metaphisica, de qua hūc agimus
est aliam transcendens, quōd res aut rei modū cum se
exemplari seu sicut divisa consentit. Dicitur a veritate

Idcirco aut iudicia aut figuri, quae dicuntur veritas, tota,
et de qua suo loco iam dictum est.

Itaque de vera, quae cum suo exemplari congruit, ut au-
tem de verum, ubi divina fides consona est: tunc non vera
habet animam, talem scilicet, quae a mente divina concipi-
tur.

Idcirco a eius entis modus seu accidens est verum, nullum fal-
sum, nisi respectu sui, ut orichalcum verum est orichalcum
sed respectu sui falsum autem dicitur; quatenus est trans-
ca sui specie autem apparet, nos quoque ad falsum iudicium in-
ducit.

Bonitas Metaphisica et transcendentalis est rei et modi
perfectio; seu attributum transcendentalis, quo quidpiam
in suo genere perfectum dicitur. Differt haec bonitas a bonita-
te moralis, seu motu probabilis, quae laudem meretur, de
qua in Ethica.

In hoc a confestit bonitas metaphisica, quod est eius, et Deus
sibi, qui per se bonus est, id est sibi perfectus, et a
Deo sibi perfectus, et hoc ratione bonum sibi, quod supremi
boni sibi quaedam parti a parte. Modus quoque entis bonus

est, ubi ea qua fieri potest ratio est perfectio.

Durabilis est attributum quod esset in eis modis in eis persistere de,
 eaque, si principium et fine cord, soli Deo convenit, ac de
ternitas, de qua inferius: siq. principia habet, ac finem
 habitura sit ad res spirituales, ut angelos, menti humana
 in o fortasse ad huius aspectabilis mundi universitate
 pertinet: deniq. si principium et fine habet, rebus seculis,
 quorū, compositis, et corrupti bilibus est tribuenda, ac
 huius vocatur, de quibus philosophica.

Ordo est attributum sibi et simul et accidenti commune
 quo quaedam priora alia posteriora quaedam antea
 dentia alia subsequantia, alia simul posita concipi
 antur, ponunt a ut vulgo verū, aliqua esse priora et po
 steriora et simul posita 5 modis.

1mo quod aliquid est alio prius tempore, seu durabiliter,
 ut ad amos prius fuit Abelle, David Salomo

2do aliquid alio prius non de, cum de eo inferri potest: quo
 sibi genus est prior specie, nam si quidvis sit circumscriptum
 inferri potest, quod est species in vicisim.

hinc a summo esse profecti. item relatio modi ad seipsum
 est eadem in modo: nam modus, sive spiritalis, ut cogitatio, sive
 cogitatio, ut motus, quies, et: nunquam intelligi potest sine alio
 quo respectu ad seipsum: quia modus corrodatur, ut aiunt,
 seu respicit seipsum; unde relatio in connotabilis dicitur.
 Item est aliquid modi, qui est illius eadem relatio ad seipsum
 habet, sicut ad aliquid est terminus: ut scilicet, et illius ad seipsum
 in quo est, respectus, sicut ad obiectum, quo sive potest, sive
 ut loquente, ad rem seipsum.

Relatio accidentaria ea est, quae est in modo entis, propter
 aliquid accidentarium contingit, et sine quo ens illud
 in modo absolute potest intelligi ac consistere. Itaque in
 huiusmodi relationibus distinguenda sunt in se habentia in se
 seipsum, quod respectus ad aliud; terminus, ad quem seipsum
 relatio; et fundamentum seu ratio, propter quam seipsum
 respectus ad terminum, ut Socrates, ad platonem respectus,
 et vicissim propter philosophiam, quae utriusque terminus est,
 et sine qua utriusque potuisset subsistere. Patere
 respectus ad filium, quia genuit filium, quem potuit
 generare vicissim filius ad patrem respectus, quia genitus

hinc a summo esse profecti
 est eadem in modo
 nunquam intelligi potest sine alio
 quo respectu ad seipsum
 unde relatio in connotabilis dicitur
 Item est aliquid modi
 sicut ad aliquid est terminus
 in quo est, respectus
 ut loquente, ad rem seipsum
 Relatio accidentaria ea est
 quae est in modo entis
 propter aliquid accidentarium
 contingit, et sine quo ens illud
 in modo absolute potest
 intelligi ac consistere
 Itaque in huiusmodi
 relationibus distinguenda
 sunt in se habentia in se
 seipsum, quod respectus
 ad aliud; terminus, ad
 quem seipsum relatio;
 et fundamentum seu ratio,
 propter quam seipsum
 respectus ad terminum,
 ut Socrates, ad platonem
 respectus, et vicissim
 propter philosophiam,
 quae utriusque terminus
 est, et sine qua utriusque
 potuisset subsistere
 Patere respectus ad
 filium, quia genuit
 filium, quem potuit
 generare vicissim
 filius ad patrem
 respectus, quia genitus

est à patre, à quo potuit o. gigni: Et hujusmodi in quod
quis à patre filii genitus o. p. ad patrem referri.

Et v. que ad se referunt relata vocantur, ac potius
correlata: quia relatio si quis attendere velit, fit mu-
tua est et reciproca, unde relata vulgo dicuntur
simul ratio et cognitio: quia cum ex altero colligitur,
et vicissim: ut ubi pater est, filius à matre est; ubi Dominus
ibi non est servus est.

Et ego v. eodem modo gaudent, ut simile de similibus si-
mile, eguale et egualis eguale, et diversimodum habent
men, ut pater de filio pater, Dominus servus, et a esse
hi, magis minor est.

fundamenta a relatione et oibus categoriis petuntur,
ide est substantia, et ex oibus modis tam spiritualibus
tum corporalibus.

In substantia igitur fundantur relationes convenientiae et dis-
paritatis ratio: ut duo cherubini, duo archangeli,
duo homines, duo leones, convenientia inter se habent, sive
similitudine in substantia seu ratione cherubini et archa-
ngeli, homines et leones de disparitate seu dissimilitudine.

In gubitate fundantur relatio gubitate et in degitate: nam
in degitate est alteri degitate degitate, in degitate degitate
est maius minus altero.

huc pertinet relatio totius ad partem, continentis ad reconten-
ta loci ad re locata et vicissim, quia a totum est maius
sua parte continentis contento locis re locato.

in gubitate fundantur relatio similitudinis et diffinitio
itudinis accidentalis: quia congruunt omnes moderant
accidentia complectitur, ubi gratia fuit observatum fuit

si plura referatur ad totum partem pluriam, quod est
gubitate spiritualis; ethiops ad ethiopi partem nigra
diem strig com, quod est gubitate gona. in molu,
quiere, silus, ac figura relacionem fundant remoo
videt.

in degitate ista alid fundantur relacionem patris,
quod est relacionem patris ad filium legitima nam est, ac
patris aliquis ad alterum patrem referat, quia ambo
in paternitate conveniunt.

In actioe et possiōe fundantur relacionem causae ad effectum,
et effectus ad causam, ubi ca et romen latine est causa in

Dū pro eo, quod est efficiens, quod est deus respectu crea-
turarum: et quod nos in rei cognitionem duat, ut fig-
mū deffinitu in syllogis, premisse deffinitu conclusio
is est.

In ubi seu in his fundantur relatioes vicinid et dist-
antid est.

In quando seu tempore relatioes etatis puta juvenitu-
tis, senectutis est. fundamentu libet.

In habitu denique ad alios adiacentibus possessis, re-
sistentis est: fundit vocē et relatioes togatorum, armatorum
divitum, proditorum est. oia quippe et sylloga relatioes
fundamenta numerat et libet, sed ubi occurrat
agrosere facillimū est.

Et relatioe habitudine seu comparōe unius ad alterū
sicut proportio, que est huiusmodi relatioe aut com-
paratioe equalitatis, et de qua apud geomētras.

Oppositio denū est pugna duorum sive entium sive
modorum quasi sibi penit. aiter adversatur: opposita qui-
ppe in scholis dici solent, ea que ita se comparant, ut
in alijs eodem modo pugnent: in quo differant, a dist-

paratis seu diversis, quae ita sunt pugnant, ut cum
alijs eodem modo pugnant, ut equus rana sua magis
leoni quam tauro aut alii: civis aali. & est oppositio.

oppo sitione 2^o quor distinguitur genero in secolis.

imo s^o relativa seu correlata, quae ad se mutuo refe-
runt, de quibus modo diximus.

2^{do} contraria, quae s^o eodem genere ylibatis posita
maxime a se distant, ut s^o virtus et vitium.

3^{tho} privativa, quae s^o forma seu habitus est eius
privatio quae per latum modo ponit ad i^o contrariam aut s^o virtus
et virtus dicitur et refertur.

Nota privationem vulgo definiunt absentiam seu caentiam
formae seu habitus in s^o, quod autem est, ut huiusmodi
forma u^o habitus in s^o formatus, in quo discrepat a regula
ae quae desit absentia formae in s^o ad ea forma
recipiendae in s^o u^o caentia uisus in hoc d^o privatio,
in lapide d^o regao quia hoc opus ratur est ad videndum
o item lapis.

Denique contradictoria dicuntur, quae pugnant, ut enim est
o^o ratur u^o hoc, o^o hoc. ubi ratur, quod ea ratur, q^o s^o p^o ratur.

isti particula o in scholis vocatur indefinita, quae nequaquam
definita dicitur; quia nihil definitum significat. Et
haec de attributis humani entis modo cum unibus plus
quam satis.

Caput 3^{tu}.

De attributis soli entis, aut substantiae propriae.

Substantia siue res dicitur, res per se subsistens, siue in ver-
bo, ens. ratiō quod per se subsistit id proprie dicitur, et per
modum appendi et entis, ac per se subsistere omnis substantia
aut rei siue entis competit, quam in haec omnia, aut
entis modo.

Substantia o est pars alterius, ut caput, brachia et oia
membra sunt partes hominis humani, et ipsa quae humana
est hominis pars: o est illud quod est completum, cuiusque
aut complementum illud habet in ratione ratiō siue entis illius;
complementum habet in ratiōe suppositi, aut personae: quod co-
plementum subsistentia hypostasis à theologis appellari
solet.

Quia si haec omnia paulo clarius et explicatius ratiō et
in praecipuis religionis Christianae mysteriis scribitur

Sacrosanctissima trinitatis et incarnationis verbi divini per se
et per se ipso.

hij postulat igitur quod à iusta boëtium apud veteres pro l: de prof:
sonos quo scriptores nihil aliud nisi substantiam significare etiam c: 8:

significabat: eo quod ab ijs re re nec cogitatione à ratione se
concrebatur. Sed scriptores ecclesiastici, ut sancta recepta

quod à patribus doctrinam circa mysteria SS: trinitatis et

incarnationis verbi divini tuerentur, explicitius quo tradere =

et rationem et substantiam ab hypostasi distinctam, et hinc

postulat substantiam, sed substantiam autem suppositivam

latine reddiderunt. quare nunc hypostasis nomen in ab

tracto quod substantiam in concreto. Suppositivum et =

primus.

Quamvis ergo substantiam dum vim vocabuli nihil

aliud significare videatur, quam modum, quo substantia quae =

libet sive completa, ut homo, sive incompleta, ut caput

existit, quem admodum in substantia sive in alio hæren =

tia est modus, quo existit oī accidentis, hinc in specie

hinc sumitur substantiam et nomen, et substantiam distinctam

completam tribuit, sive est modus, quo substantiam quæ dā

Substantia tota et completa substantia. unde substantia a
definita, ultima substantia complementum est ad se sui
in se, sive incommunicabile alteri inquam supposito.

Suppositum est substantia singularis, ultimo completa et sui
in se. De a substantia ultimo completa, sui in se, et in com-
municabile alteri inquam supposito, quae est principium totae
et in se suae operationi, aut operationi, si quis ha-
bet ut dicimus est suppositum, et ipsius mens sola ac so-
la quae. quia formatum est principium suum et in se
sua operationi, et ipsius mens sola, et sola quae.

Suppositum porro formatum est, appellatur persona.

Co: ci:

Persona quippe in se habet rationem et rationem in se
Dua substantia. hoc inquit, dicimus esse personam, di-
cimus Dei, dicimus angelum, et arboris, et equi: quia
Deus, angelus et homo sunt rationales sive cogitantes,
et arbor, et equus. quam ob rem persona est suppositum
in eo tantum differunt, quod omnis persona dici potest suppo-
situm et vicissim.
Cum haec in se habeat horum et factis diffinitis suppositis et
gravissimi circa adoranda se trinitatis ac verbi in terra

Si mysteria eorum hanc, quae religioem christianam diu
 multumque acerbè dilacerant.
 imo quidem mysterium substantiale, seu rationalitate Sabel
 -lianum et persona minime distinguit: aliquid unum in Deo
 et una quæ unum personam ~~est~~ hinc vero se assu-
 mebat: aliquid est in Deo persona, quod una est. sed un-
 de quodammodo eadem, quae et scripturarum auctoritate
 et perpetua traditionis serie nulla unum in Deo rationem
 et tres personas aduersus haereticos ineluctabiliter ostendit.
 Similiter in mysterio incarnationis verbi Divini miserè
 in personam carnalem. esse personam quodam modo. etiam
 et persona est quod idem aliquid in Christo est una, quod est
 duae personae. Cuiusmodi. et aliter assumebat, aliquid
 unum est in Christo persona quod unum est verbum. quae dogma
 haec utriusque hancquam falsa et impia proferuntur quibus
 Catholicis, dum unum in Christo personam et duas rationes divinas
 scilicet et humanam agrosuendo definiunt.
 et non sunt hanc oia simul confundenda: una substantia
 substantia, suppositum aut persona. sicut in Deo

Subsistentia
 - et ad diff
 - supposita
 substantia
 in, et in
 in personam
 in, figurat
 sola ac se
 et in personam
 sola quæ
 substantia personam
 rationem in Deo
 et personam
 et qui: quæ
 sine cogitatione
 et suppositum
 et in personam
 et in personam
 et in personam

Thum actuali et fidei v. Thum virtuale, ac potentiale,
Thum actuali vocato quod habet partes in se, quae partes
= fidei, cuius fidei est respectu cuius est respectu
cuius modi est respectu huius, et respectu huius, et respectu huius
= fidei in huius, seu in huius, seu in huius, cuius modi est
caput colli et respectu huius.

Thum virtuale seu potentiale quod partes sunt se habet, ut
quod partes habet respectu, et respectu habet in dividua, et de
partes vocato respectu seu inferiora ut diximus in
loa.

Item: fidei huius fidei, seu Thum fidei, seu partes = Thum
per se fidei huius fidei, in accidentibus aut modis fidei
nisi non quod fidei nunc partes.

et non in uno modo fidei, neca fidei: sed nulla fidei

fidei genera = in

Item de fidei in huius, in quo nunc huius
den, cuius respectu est respectu fidei quod est respectu
nunc, seu quod illud est respectu fidei, quod respectu acci
den, seu in modo mediante alio fidei, ut huius fidei
nunc intercedente nunc respectu. hoc est respectu
quod immediate acci den respectu: quod est respectu

Demon Gregorius cui accidentatio Thi coniungit
forma affizit, in scholis vocari consuevit.
2^{um} est scholigena, quod alumni vocant, apic noa
aliis discipulae schola. cui attribuntur omnia, quae in
ea disciplina pertractantur. aliter vocatur in scholis
liber oblum maale, et etiam oblum thum, functio male
si apic cum oblo formali coniungatur. De al. b.
q^uo sapientia et substantia apic noa.
Substantia et scholastica alid diuinitas ead alid efficit.
Ca^um vulgo definiunt principia influentia ee in alid.
id est in alia causa falte numero a se diffincta ul
pater in tribus de ca filii, quia alia est ipsum alia
filii eterna, et humanitas, scilicet alid q^uo et alia mens.
verum in Sanktissima trinitate Pater et de ca filii
sed Thi principia filii, quia eadem est, pater et filii
naa et diuinitas, ac licet filii diuinitas, alio apic
noa, id est, alia persona, et ta alid diuinitas, id est, alid
naa: reus est efficit et ab ipso pater, sed ipfi co agua
lis est, co et horum, confabulatio vero verbo id de.
Eadem rae Pater et filii sed principia Spiritus S.

o caa: quia spiritus d: idem n est deus eadē qd hōna am
 ac pater et filius.

Y vulgō reuerfente caa, quae diuerfay hōna caalibaly,
 ut loquor hōna, id est, diuerfay caandi rōōō, fū moday rē

caa finali, quae caa est hōna id ppter quod, caa efficiens
 quae caa est, ut id a quo fit effectus, ^{ampd} dicuntur

est hōna quae est hōna ppter illa, caa mōōō, quae caa est,
 ut id est quo est formaly ut id ppter quod est efficiens, hō

Dud vocantur intrinsecū, quoniā intrinsecū productūre
 = mōōō. Nam caa addunt aliqui rē exemplare

quae caa est hōna id, ad quod, fūe ad cuius simili
 hōna fit effectus.

hōna oim caa qm hoc fit exempla. Architectus
 dō caa efficiens domus: ipse n. domū adificat

ad quod qdā aliqua mōōōe condunt: quae est
 rē finis fū caa finali fūe quae ad agendū rē finis

fit determinatus: et hīc dō finis operantis: comōda
 a habitāō dō finis rē finis, hoc est rē finis domus, lapides

et ligna et qdā domus comparibus rē finis rē finis:
 ac demū dispositio rē finis partitū hōna qd domus

quae hōna rē finis congruit, dō domus forma.

quod si architectus alia domū aut quādam domū hujus
viderit, ad cuius similitudinē basē extruat, prior illa
domū, aut hujus est cā exemplaris et hujus posterioris,
sed inter eos, si proprie loqui volumus sola efficiens cā
philosophica et titulum promeretur.

Ea quippe sola ppriē cā phiā vocari potest, quae sola
influit in aliud, atque sola cā efficitur in fluitā
in aliud, nam cā finalis phiā est, nisi in mente,
nisi cā obiectiva appellari debet, cum est movet, aut
determinet cā efficitur, nisi quatenus in mente obiectis
re ppriat, ut sanitas est movet ad potius medicā summa
tam nisi quatenus in mente, tam obiectis quādam ppriat
bonum, ut amplius videlicet in cā phiā.

cā Materialis et formalis, sive materia et forma de
quibus in phiā dicimus ppriat rei producta partes aut
principia componentia, quae cā. exempla aut hujus
et cogit in re ipsam, sed tam cā efficitur in cā phiā

proponit. quod sola cā efficitur ppriē et fluitā cā
phiā cā am ac titulum sibi videlicet cā.

Multiplis a generis cā efficitur dicitur.

Primum genus est cā quae logicae, sive metaphysicae

dicunt a causa loca seu metaphisica, quod, quamvis vera
 causa est, ita tamen se habet comparati ad cognitivam suam
 a se vera est physica esse et causa v.g. mens humana fuerit
 alius veluti causa in bellis, et voluntatis in abis hinc etiam
 re. et distinguenda. fieri potest dispositio quod abis et
 proprii civitatis aut aliam physicam affectum causa, quan
 vis quod abis et proprii civitatis aut alia affectus, in hinc mo
 di potest fieri consistunt.

Ad illud quod glay referi potest premissa diffinitio
conclusio: ra potest dici illis causa loca aut metaphisica
 quatenus ipsa est in deo, et in eis continetur, et hinc est
 causa illis physica, nec se vera ipsa parient.

Unde causa effectus quod causa moralis continetur, quod
 quod in influentia physica, in effectus, sed hinc idem mo
ren et existimatis eorum eodem modo se habet, ac si
 verum influentia. v.g. qui in praesentia homicidium, de homici
 dii causa licet ipse locum et occidat. qui ignem aut edi
 ficio domus supponit, causa est causa gratia, quod physica
 hinc, hanc esse quod ignis domus aut edificium con
 parat.

Item glay causa physica comparat hinc, quod et occasio

Non est, & re ipsa effectivus.
ocasionalis causa scilicet, quod alii effectui occasione
prebet per legem a ratione conditam in substantia, ut ad
hunc aut voluntatis est causa occasionalis, ut brachium
movetur, & alii quilibet in corpore humano voluntatis
motus & actus: ut vicissim motus spirituum animalium
ocasionalis causa est nullam cogitationem quae in mente ha-
bitatur, ut vis exprimitur. Simili modo Josephus dicitur
hanc causa occasionalis, per creatorem voluntatis, cum

Jos: 10: 12. Dixit. Sol contra gabem se movere. item Sacra men-
ta non e legis merito dicuntur causa occasionalis gratia,
quod in substantia facta Divina in eorum suspensio
prohibetur.

verum causa effectivus proprie dicta unica est, scilicet Deus: nam
nulla res creata, si voluntate agere possit, proprie operatur
tunc in creatura voluntatis, quod se ad agenda debet mi-
nistrare, et extra agit, extra se ipsa nihil proprie agit,
nisi ocasionaliter ut loquuntur.

verum etiam si factio verum sit, regari non potest, qui
ad vultus ipsius et populariter loquitur, non nulli pro-

ter Deū affigari potest cā, que 2da dicitur,
quod p̄ suo modo operantur, quamvis ā in a tū p̄de
ant, ut operentur: ut hōc hōm generat, agula agi
lam.

Quin in scriptura S: vulgari haec loquuntur uti
tur. germinat, inquit Deū ipse, terra herba viua

gref: i: v:
ii.

terra et faciente fermen.

quam ob re dicitur solis cā effatius in imā et
dam.

āna dō, que ā nullo pendet, ut agat, et cui cetera
sibi cōtra; est p̄ solis Deū. 2da que pendet ā imā
in suis opera vobis, q̄lis p̄tōy, cetera vob.

Quos cā 2da v̄ est generalis, que fēlit ad mul
tos et diversos effectus confert, ut sol ad diversas et
multas generatōs; v̄ est p̄tōy que ad aliquā t̄m
effectus sp̄em restringit: inde cā generalis dō
equivoca, id est, effectus aff̄ producit diverse ā
se generis; cā v̄ p̄tōy solis, est univoca, seu lingū
raris ac est effectus, quem producit.

Proterea alia est cā p̄neps, que p̄ria v̄tute

luni occidit
libula yq
br bracki
as volu elat
um acclim
y in melle h
shil il sol
alati, im
dem Saam
ly gnahel
susuphōe
ly p̄e Deū
p̄p̄ie op̄e
y dō Deū
lil p̄ie agi
hō e p̄p̄ie
um l̄l p̄t

agere dicitur, alia instrumentalis, quae ab alia applicata
non ad actum.

Causa principalis est causa per se, et causa per accidens.

Causa per se est ea, quae ex sua natura ad aliquem effectum
producendum ordinata, ut aquila ad producendum agni-
tam. Dicitur per se, quod aliquid ex consilio et in-
tentione operatur.

Causa per accidens est ea, quae effectum aliquem producit
praeter intentionem, ut qui lethale vulnus fecerat
percutit, cuius amplexibus inferre dicitur conatus, vomit ⁱⁿ se
percutit, quae in nullo modo curari poterat, is per
accidens locum a pestiferis morbo liberavit.

2 plures vulgus asseritur huiusmodi causa per accidens,
nimirum fortuna et casus: illa prosperis eventibus,
huc adversis, aut in differentibus tribuitur: ut cum
quis terra fodiens thesaurum praeter spem invenit, for-
tuna est: cum vero se habito transiens regulam deinde
gravidus sauciatur, est casus, quae quae sunt fortuna,
et casus indifferenter saepe accipiuntur.

Ceterum fortuna et casus dicuntur et se habent non solum

valens ma
simul
c: 8.

In qua clara et distincta a se ipsis cum se ipsis conuenit,
ut uno quatuor habet, Dummodo attendere velit, illius
et a veritate ignorare potest.

Cum igitur in omnibus argumentis unum sit, ut eorum veritates
per se se quodammodo obueant, ac euidenter conuincant, quod alia
videtur esse una veritatis ac certitudinis regula seu norma
vel quodammodo auctoritas, siue ut scholae loquatur, alia
est, simul certae cognitionis principium quod euidentia, siue
claritas et distinctio ipsarum. unde fit

Axioma unum.

Primum axioma, primum veritatis criterium, una certitudi-
nis regula, siue ut auctoritas scholae, in omni certae cognitionis
principium videtur esse illud: quid quod in se clara et
distincta rei alicuius comprehenditur, id de ea certissi-
me potest affirmari.

illud est: in omni axioma seu in omni cognitionis certae
principium, quod certissimum et euidentissimum est quod
a nullo alio principio pendet: et per quod cetera proposita
aut demonstrantur: haec est regula in scholae in omni
certae cognitionis principium, definitio. ab quocumque modo

hoc situm axioma: & certissimum et evidentissimum est,
 cum omni certitudo rationalis et evidentia hinc claris et di-
 stinctis continetur. Deinde a nullo, prout et alio prin-
 cipio, et nullum assequitur, nisi illo prius. Denique per il-
 lud cetera profecto omnia demonstrantur, vel singulorum
 evidentiae constat. Certe tam certo tam constantibus affir-
 mant Metaphis, impossibile est ut idem simul sit et
non sit, nisi quia in idea clara et distincta rei actu exi-
stantis includitur impossibilitas simul existendi? item
 ut cetera faciamus, nihil certius est quod moralis, plures
 quae hoc principium, quod tibi vis fieri alteri, non fieri,
 quia in idea clara et distincta aequitatis ac iustitiae
 rationalis includitur, quod quisque iuris in alterum statuerit,
ut ipse eodem iure utatur, nec ulli faciat, quod sibi
fieri vult et. Quoniam axioma in unum certae cognitio-
 nis principium videtur esse istud, quod quod in idea clara et distincta
 clari alicuius comprehenditur, inde ea certissime potest
affirmari.

Axioma 2^{um}.

Quid quid clare et distincte concipitur, id esse existit,

existere p[ro]p[ter]

Nam quod clarè et diffinèti concipimus, id est esse forme
p[ro]p[ter] : atq[ue] actuali existentiã, que p[ro]p[ter] quædã
est, ratiõis includit, est esse in p[ro]p[ter]tate, rurs[us] q[uod] est
ipsa, que cogitat, que q[uod] d[um] cogitat est esse
est aliud quod p[ro]p[ter] illud, et quod temp[or]e p[ro]p[ter], d[um] do clarè
et diffinèti p[ro]p[ter] a Deo produci p[ro]p[ter], siue existentiã facti-
ta possiblen includit, d[icitur] r[ati]õ. N[on] indicamus existere p[ro]p[ter],
quod nullo modo p[ro]p[ter] concipi, siue cui[us]libet p[ro]p[ter] rep[re]-
sentat : sicut lapide ligneu[m], aut circulu[m] quadratu[m], impossib[ile]
indicamus, quia circulu[m] quadratu[m] ad lapide[m] ligneu[m]
intelligere et valere : siue quia hæc abstracta p[ro]p[ter] rep[re]-
sentantur.

Duo s[unt] igitur ut iam diximus, et plura, quorum existen-
tia nobis certissima est scilicet mens n[ost]ra, que cogitatio est
p[ro]p[ter] quia existat : et Deus ipse, siue ens forme p[ro]p[ter]tate,
et aliis p[ro]p[ter] existentiã actuali, que est p[ro]p[ter] quæ
dam siue r[ati]õis requirunt. Cetera et clarè concipuntur, temp[or]e
existentiã facti impossiblen includunt, ut mens au-
tem : et concipi requirunt, id est impossib[ile] indicant.

is solandum hoc axioma de ente intelligi o de ente modo,
 cum ente modo relationem habet essentiali ad substantiam, re proin
 de sine illa clari distinctio corrigiatur. 2do igitur intelli-
 gi de ratione completa seu specie, o de parte essentiali, puta de
 genere aut differentia: quia pars essentialis scilicet ab alia
 clari distinctio: quia pars essentialis scilicet ab alia
 prout ab omni specie abstracta, nihil distinctio mente est he-
 bet. unde in genere sine differentia, re vice versa differen-
 tiis sine generibus consistit. sed species quae est genere
 et differentia consistit, quaeque totam rem essentiali com-
 plectitur, aut existit aut potest existere. Igitur igitur
 axiomaticis huiusmodi, quodlibet ens abstractum aliquid ali-
 cuiusmodi clari et distincti ad constituendum aliquam spe-
 ciem convenire intelligitur, totiusque species illa sine substantiam
 illud cum in abstracto existit o existere potest.

Axioma 3th

Nichilum o potest esse multius de ratione hoc axioma adeo
 clarum est ut explicatione o indigeat. Et eo a duo sequentia
 veluti consequentia a se deducuntur.

Axioma 4th

Nulla res aut perfectio est in se habere esse, nihilum, esse
ad quod existit, pro sua causa, sed a qua existat.

Axioma 8^{um}

Quid quod est perfectio in alio quare, id in a magis illis
causa formaliter et eminenter continetur.

Continetur quidem formaliter, sive sub eadem forma et
ratio quando causa est univoca, id est, eiusdem rationis atque
effectus, ut cum forma aliqua alia fuerit occidit. emi-
nenter et cum perfectiori modo est in causa, quam in effectu,
ut cum forma perfectior in Deo eminenter est in Deo. hinc sequitur

Axioma 9^{um}

Quis res se ipsum magis aliquid quare movere potest, nisi ab
alio prius moveatur. nam quare ratio sui, res formaliter
et eminenter motu continetur, prout suo loco ostendit
deus.

Axioma 10^{um}

Non minor causa requiritur, ad rem conservandam, quam
ad illam in eam producendam. hoc axioma est in philosophia
et in deo conservatio est clarior evidentia. Et his omnibus sequitur
deus.

Axioma 11^{um}

Ea res est identica ut o. solum unum potest fieri al, sed n. fal
sum admodum lucis veritatis de hys ad: sive ut lyta S: An
gustinus u. Cognitis veritatis oia falsa: firmo profran
ho, in quod prius in audita raut, et diu dicore et sbo verlan
Donea est.

Ex: ii 8
alias S. 6.
n: i 2 alias
c: 2.

Part 2da Metaphys

sive

Præsentia matologia.

Partem altera metaphysicæ pneumatologia sive spi
rituum suam vocamus. spiritus sive mens est, sive
substantia cogitans. Et res sive substantia, in quatuor geni
bus convenit dicitur cogitans, id est, sapiens, et volens, in
qua generibus sequitur: solum et oia spiritus cogitans, ni
hil ex generis ipsa cogitans in spiritu potest inveniri.
Sedemus plurius plura generis spiritus estare agrosunt
et substantia sunt spiritus, Deum, Angelos, et mentes huma
nas. ad quodam modum illis etiam addiderunt, spiritus
belluarum animas, quos et spiritus, quosdam ceteris longe
imperfectiores adstruunt. quod et capitibus hanc 2da
metaphysicæ parte concludemus.
Incipit de Deo agens, illud quod rationem ut vocant, theos

in agibile, et in idale, et in finidale ipis.
4to De profua voluntate et potentia libertate et decretis
 Divinis.
5to De Deo creatore et conservatore agens.
6to De Deo motore et conseruatore.

Si:

Quid Dei nomine oibus in realem veniat,
et quomodo a nobis cognoscatur.

Dei nomine ois intelligit substantiam spiritalem, ac sim-
 plicem a se ipsa et a materia, immensam, infinitam,
 omnipotentem, oia videntem, oia continentem, gubernan-
 tem, ac moventem, uno verbo ois profationem genere
 unam altissimam. hancque Deum non rotisari, omo-
 do libet ii, qui Deum existere confidentes, sed et in finit
 deorum, qui se Atheos professi st, si tunc ulli un-
 quam existere ad Dei. si in abissis, que sunt
 fuisse, quidnam illud eet, qd existere negant,
 et si non dissent ab his Deum, sive substantiam spiritalem
 sive plenam sive naturam, eternam, immensam, uno
 verbo infinite profata, que conuenit ad oibz a raia in
 fida Dei nobis.

estab in nobis in alia Dei, siue entis suum est perfecti. Fide
quod pbr.

Fidei Dei est fidei entis suum perfecti ut dicitur, aliquid
estab in nobis fidei entis perfecti. go est fidei Dei.

Obi: o aliter nos in profalos a promissionibus, quam
quod ab illa fidei entis perfecti desiderare nos advertimus,
go estab in nobis fidei entis perfecti.

Obi ang: Mens mea non nihil se ipsa perfecti in hoc
et hinc ab ipso mundo deprehendit, et sic se suam rebus,
quas ipse ipse, confutat, et extrahit, ut se illis compara-
rari o profala se despectu illarum o iudicet.
Atque in hoc loco mea non nullarum in profalio =
num sibi ultro confusa est, go illis a aliunde reperire
aut ex profalio est, quam in illa sui tunc esse adhuc
perfectio in o profalissimo comparatione, a quod desicere
sibi intine confusa est. go estab in nobis talis entis perfecti ad comp
Dei fidei, eam in alia.
Illa quippe fidei est in alia, quae a vero ortu divinitus
nobis est conata, siue quae est ipse Deus, quae tunc menti
meae profalio est, cum go ipse illuminati aliquid fidei Dei
a in o ortu nobis est conata, siue est Deus ipse.

quatenus modo non se se saltu imperfete pcedu esse
belli, rā nulla res creata, ut pole in profeta, ~~et~~
~~in profeta~~ Ideā illam nobis in pcedu p. qō Ideā Dei
oibz duobz ordinata.

obicitur: illa Ideā q est rābz finitāta, q non per
Ihu acquirimus, atq in Ideā Dei per Ihu acquiri
mus, rābz et mundi: Ihu contemplantē: nam ut docet
Aplius in visibilia Ihu per ea, qe facta sūt, intellecta
conspiciuntur. qō Ideā Dei q est nobis inata, sū con
genita.

Rom: 1:20.
20.

Et. At. ni: si in Ideā Dei et rābz Iffiliūm Ihu
hauriremus, eam arte componeremus et in pfectioibz
quāz quoribz intē pimus, pultā et claritate et solis
et stellatū, et calore ignis, et frigore glaciū, et con
dore nivis, et rigore geyatē. atq in huius
modi, qe huiusmodi pfectioibz Ideā Dei corpore
oportet: alia, conipremus Deum ut solen flui
dum, calidū ut ignem, frigidū ut glaciem, candi
dū ut nivē, nigru ut geyatē et. quod absurdif
simū est, qō Ideā Dei et rābz Iffiliūm Ihu q du
cimus.

Ad lectu. Apł. respondemus, in visibilia Dei per ea quae facta
sunt, sive spiritalia, quae est mens humana; sive genera-
lia, quae est & lucet. intellecta conspici. In quibus per
ocasionem, quae sibi deus vobis congitur ex illis, et
in In quibus per eos, quae suppeditant illa, non nega-
mus, rra, neque genera visibilia rationi sui Deum in visi-
bilem representare possunt: imo et occasionem quae vobis
sibi bene creatur, ut de Deo cogitaremus, nisi dei
ratio sibi sibi mentibus nostris a natura id est, deum ab
auctore foret in se.

Idem quibus deus vobis o conigitur instat venerabilis se-
ris, ut dicitur instat formosi adolescentis alis instructi
atque hinc modo sibi deum orbi deum, a sibi, go sibi
deum orbi deum a sibi.

Al. d. ma. vulgo conigitur deus instat venerabilis
seris, conceptu abstracto, qui minime est dei conceptus
Co. conceptu iusto, et proprio: ne: unde conceptu a mirare
ni: sibi a. ista quippe conceptus dei ut venerabilis
seris, peritus absurda videtur. n. v. longe aliter con-

pite ab is, qui vna illis qdem expriment. Demonstrat
 quippe thelyi, deo o ei gorem, aut ex partibus compositu
 eu ei sunt intelligibilem, ubiqz presertim, ubiqz preser
 tem, inuenta oia in motum, nunquam presertim,
 nunquam roou, et hinc oia in orantem. atqz hinc oia
 attilla venerabilis seris o conuenit, sed ubi sunt pfecto
 quod qd in telligi, o v imaginatioe, aut phantasma
 tis gorem, et hinc p. go Deo o instar venerabilis seris
 est conuenit, et p ubiqz adorandus, o p ubiqz dicitur
 in finitum, uno verbo, ubiqz unde quaqz pfectu, quod
 nulla p in agere vpe scilicet, resp in Angelis instar
 inuenit allati cogitandus est, li ut e modo a pictoribus
 effingit, ~~hinc pfectu~~, sed langm spiritibus ali quis
 aut pfectu cogitandus, quam in telligere qdem potimus
 ad in agere requimus.

Inst. nulla mentibus tris inest Dei ratio, seu pfecta,
 nisi per imaginem quendam gorem nobis ipsum ex
 hibeamus. atqz o alia ei p imago illius, qua
 venerabilis seris, go conuenit, est instar vena
 bilis seris.

A: ut mai. eu ntm per imaginem quanda gorem

primus, que substantia est generata, & que sunt spiritualia,
dabo: materia & affectus soluta, sic est ^{et} generaliter
veritatem perfectam, et alia in genere clari et distincti
videmus, quamvis generis in oculis, et hinc requirant.
Sic enim deum utrumque sunt perfectum, et intelligibile, & utrumque
generum, et in genere substantia circa scriptum conipere debet
^{mus.}
deponere, & ponere deum cognoscere utrumque sunt perfectum,
nisi ab eo remouendo perfectum, quod nobis in eis ipso sunt
primus. quod de cognitis a substantia est repellenda.
de. et. a. in o. cognoscimus ^{no} et imperfectum, nisi quia
idem perfectum in se habemus, a qua & nos pluri-
mum ab eis intelligimus. Et enim pronuntiamus, quod
quod nam est imperfectum, quoniam a cognoscimus mentem
que ipso perfectior: sed si nihil videmus in rebus nam
perfectum nostra mente, sunt substantia cogitanda: unde o. et
indicare in perfectum, nisi ulla nobis ad alia cogi-
tio, quam que est substantia profusa sunt. unde cum pluri-
mus et perfectum, de intelligamus, clarum est, id est ^{no}
libre estis perfectum in quo perfectum illud nam con-

neri videtur.

urgelis. firs ista scila hbril, nulli unquam firsant

Athei.

A: D: nulli firsant athei si ad Deum Dei sibi con-
genita corde attendere voluissent C: firs: n: con-
credibile est ullis unquam, qui ad Deum Dei atten-
derint, firs Atheismu firsse pofessos, quia o-
mnia clara est oibus hoibus a raã in siba Dei rotis,
sed in super oru pulcherrima am conspectu indefi-
nitely exilato.

Est hoc in forsan ponal barbari quidam madri-
mitu in rfi, qui Deum illam sopit om aliquam
Dei bene anti, sed sua No, o creatio culpa i tunc ad illa.

Deum in nobis pulcherrimis cornu o attendant, in se
Deum quod dicit, si forte attrahent in, and
inveniant, quamvis o longe sibi ab uno quocumque sum:

in ipso a vivimus et nos venimus et sumus, ut nos ad

Aplos. ^{ob: 2} nulla in nobis est Deum in finit, alqui Deo ad: C: 17
est infinitus, go nulla in nobis est Deum Dei. J: 27 et 28.

A: n: ma: infiniti a noie in lili gimus id, quod nullus

sed finis, & siue quod finitum est, est cui nihil, ne per
cogitationem quodam adiu per, aliquid clarè et distinctè nomi-
nans, quod sit, nullus habere finem, aut limites, seu finem
esse, nec ulli in adiectis potè amplifcari: nam veli-
mus subijcitur perfectio nihil omnino addi potè, alioquin
est finis ipsa: et oritur pariter ne numerum ne-
quodam in finitum, quia nullus est partem numerus, nisi per to-
gitalisem adiectum aliquid valeamus, ut quod est a et
terfui concipit, quia illius est basis per modum et amplius,
prodeunt quodam, quod clarè et distinctè nominans in finitum.
prostat: et ponimus in finitum cognoscere, nisi per quodam
da negationem finitum: quod tamen aliter fieri potè, unde
nunc in infinitum vocamus, quod clarè et distinctè pro-
nomine in finitum.

Ad. et. arg. quod per negationem finitum in finitum nominans
si potius finitum per quodam in finitum diminitio
intelligimus. aliquid quod finitum est, per quodam dimi-
nutionem in finitum ponimus: nam finitum spectamus, ut
aliquidem de hominibus, siue ut parte entis generati-
onis, adeo, ut ipsius entis generationem, quod nullus limitis

sibus clausu intelligimus, parti aliqua decepta bene-
 mus, ut re finita piamus: siq; prius ordine infini-
 tioribus, qua finita, qd infini. per infini. rego-
 e intelligimus.

Sed inquit. Si habemus Ideam Dei cognoscimus qd
 sit Deus, atqui e cognoscimus qd sit Deus, ut multi
 Philo^{cond} dicit, ipse S: Thomas nos ait e sumus de Deo i part: 9:
 qd est. qd nulla habemus Dei Ideam: aut si qd est o-
 cupo ab eis, ea ratiō e est, sed e agēte parentibus
 a magistris aut alijs profecta.

A. D. mi: e cognoscimus ipse qd sit Deus, quosse
 negat S: Tho: nos cognosce de Deo, qd est Co: imperfe-
 ctē d. mi: et effusā. Ideā igit, quom de deo informa-
 ta habemus, quavis clara sit et distincta, quorū a con-
 tines ab illa, qua soli Deo conveniunt, et qd Deo ab
 oibus alijs entibus clarē et distincte fecerit, est hāc
 profecta et maneat e. Nō, qui a mirimi robore habet
 trinitatem personarū divinarū in una rāa seu generalitē
 ubi e pater, au processioem spiritus S: a pater et filio,
 sed in qui a abentis sumē perfecti plenitudine profus

Defiāt.

In 18: 85:
n: 12.

unde de hoc spū concipimus potius quid o sit, quā qd sit
Deus: Dps o Mr docet S: Thomas, s: d: m: S: augu: his
verbis. + deus ineffabilis est: facilius dicimus, qd o sit,
|| quā qd terrā cogitas, o est hoc Deus, m: alē cogitas,
|| o est hoc Deus: oia que spū in terra hōis et aialia, o est
|| hoc Deus, oia que spū in mari, q: evoluit per aerē o est
|| hoc Deus: qd qd lucet in celo stelle, sol, et luna
|| o est hoc Deus: qd qd in celum o est hoc Deus: Angelos
|| cogitas, virtutes, potestates, et cherubim, thronos,
|| sedes, dominatos, o est hoc Deus. et qd est hoc solus
|| potuit dicere, qd o sit. o m: potuit s: S: Augustinus:
promittat hęc oia in pi terrā man, alē, hōis,
Angelos o ē Deus, nisi: qd d: d: in profata qd m,
qd m: vērā et distincta habuisse. hęc a p:ca re
ā parentibus, nec ā magistris, s: d: a solus Deus est oriunda
ul: dicitur.

§ 2.

Quibus potissimē rōnibus qd d: testi a dei
demonstrare potit.

Quamvis huc arbitremur, nemine serio unquam dubita
re potuisse, quod ⁱⁿ Deo et ista, à quo quaelibet oculus et
aio animus, regantur, utpote cuius fidei oibus hoibus infi
dant, in instituti sui non exigat, ut in oratione, quæ ad
illis existentiâ, quam probanda comunitate affert
solus phisicis, sic atque jam. ca. a. s. p. l. i. s. g. e. n. e. r. i. s.,
Metaphisica xpi, phisica et moralia, quæ omnia s. p. l. i. s. g. e. n. e. r. i. s.
si quod aiunt seu ab effectu ad causam? à priori sive à
causa ad effectum veniunt? Deo, utpote in a. o. i. u. m. r. e. u. m. c. a.
p. r. i. n. c. i. p. i. u. m. a. l. l. i. u. m. a. u. t. c. a. u. s. a. m. s. e. p. i. o. r. i. h. a. b. e. t.

Demonstratio existentiæ Dei

Argumentis Metaphisicis.

Argumenta Metaphisica vocamus ea, quæ ab iis humanæ
mentis et in generaliter illi consideratione ^{potestatis} fidei sunt. nam
mentis humana seu a. r. a. t. i. o. n. a. l. i. s. et illius fidei in iis s. p. l. i. s. g. e. n. e. r. i. s.
phisicis prout patet: sicut igitur
Iuxta argumentum.

Et si dicitur fidei Dei sive fidei entis summe perfecti:
non ob aliam rationem excellentiora aut meliora Deo =

omnibus preferimus quam quod illi ad fidem hauriant
inferioris, quod nobis inquit, magis audere conperimus,
atque illa fides sume inferioris fuerit sume perfecti
aliunde quam ab ipso deo proficisci: & potuit, rā
reus ab nobis ipse, reus a parentibus aut magistris,
reus deus qd a rebus ^{sum} appudabilem consideratione huius
est, cum sum a inferioris reus in nobis, reus in rebus appe
latis, continetur, ut continetur debet, si hinc fides sume
inferioris originē ducet, 2dum illud axioma
supra caput 24 par. 1: relatu, qd qd est perfectioris in
re aliquid in re, potius illius est re formaliter
reus reus continetur illi.

qd illa fides est a deo proinde est etiam deus.
Confirmat. et omnibus rebus, quae rationaliter rationem, ab eo
est quod alii magis iabent, quod minus inferioris merito
habent, ut ullis eis benedunt, rā ipse vq a alia et =
violencia in animalibus suavitel appetibus meliora fidei
camus, et huiusmodi spiritualis gratia proponimus.

aliqui magis et in dicitur et ponit, nisi per comparationem
 et aliquid magis quod profectum fit.
 quod existit aliquid in summe profectum, id est, et a se ipso exi-
 stens, a terra infinitum, in se, uno verbo, Deus. et in Deo
 non est dicitur magis profectum realiter intelligimus.
 adeo existit Deus.

Dicitur: et summe profectum est summe bonum, et proinde ulla
 potest mala, quae la plura occurrunt.

Deo: ans. nulla potest mala, nisi inde maiora vellet
 esse bona. si maiora bona existit dicitur: hoc ad
 infinitum Dei bonitate pertinet, ut est permittat mala
 ut existit et ad bona.

Insta: Deo est tollere mala, et o vult, et vult, et
 est. si in se, nisi est, in se est, et proinde Deus. si
 dum, est infirmus, adeo et Deus.

Ad: Deum pro absolute omnia mala tollere, si velit, sed
 nihil absurdum, si ea permittat, cum creaturas liberas
 condiderit, et bonum et male contingit agendi po-
 testatem concessit unde o vult mala, sed si quod in ea
 pernit.

Si dicitur per modum, inde maiora bona colligat.

Argumentum 2dum Melaphisum.

Quod in Idea clara et distincta vi altius compete-
dit, id de se et certissime potest affirmari: haec non est
in a veritate ac certitudine signa, ut supra ostensum.
Atque existentia actualis continetur in Idea clara et distincta
ita ut, si certis sume perfecti: non ergo sume perfecti con-
cipi potest sine existentia actuali, quod est perfectio.

ergo existentia actualis certissimi de Deo potest affirmari:
sive quod idem est Deum existere certissime, est.

Dices: ergo quod concipiam montem cum valle et rivo
conuenienter, et circulum et rotundum, et sicut monti et
circulum existere in rebus natura. ergo a pari, licet existen-
tiam in idealitate sume perfecti competeat viderem,
minime concludi potest, Deum existere.

R: n: Equalem et paritatem, nam eo modo se habet exi-
stentia respectu certis sume perfecti, quomodo se habet
vallis respectu montis, rotunditas respectu circuli. at qui
separat inquit Idea vallis et Idea montis, Idea rotun-
ditatis et Idea circuli, ergo existentia actualis haec est

necessaria separari o pot ab idea sumi perfecti entis, licet esse
 essentia actualis separari possit a modo, o circulo. n. v. in
 idea Dei in secula edim perfecti existenti non possibilibus
 continetur, o actualis, in idea o Dei sumi entis perfecti exi-
 stentia actualis necessario comprehenditur. unde quem ad-
 modum existentia possibilis separari o pot ab idea clara et
 distincta rei in secula v. circuli, ita existentia actu-
 alis separari o pot ab idea entis perfecti, scilicet Dei.

Justa: Existenti Responsio scilicet Dei, et hypote-
 si quod existat, necessario existere: quemadmodum circulus
 est necessario rotundus, et hi potest, quod existat, o v. scilicet
 Deum absolute existere.

Ob: n. oppositum. nam ut modus dicitur est, insinuanda est
 comparatio inter existenti a respectu entis sumi perfecti
 et rotunditatem respectu circuli, quales existentia utri-
 usque: scilicet existentiam necessariam continetur in idea
 Dei, o v. in idea circuli, quod dicendum, quemadmodum ro-
 tunditas a circulo separari nequit, ita existentia a Deo
 differri o pot o v. concludendum, quemadmodum circulus
 et hypotesis quod existat, necessario rotundus est, ita Deum

legal.
 phum.
 comp.
 i: hec n. v.
 ra o legi-
 clari o d. p.
 e perfecti
 lictis.
 affirmat
 d.
 alle o v.
 pte moti
 i: licet exist
 fa videtur
 do se habet
 modo se hab
 a circuli o v.
 si, p. v. o v.
 actualis h. o

et hypotesi quod existat necessario existere.
urgetur. à statu Ideali ad statum realem & valet conse-
cutio in eo, quod spectat ad existentiā in Ideā in eo
quod ad existentiā pertinet; alioquin quod concipitur, existere;
quod dicitur & p. q. d. statu existentiā necessariā in Ideā est;
fuit Ideā continetur, concludi & p. q. d. Ideā existere.
Id. d. ars & valet consequentia in eo quod ad existentiā
possibilem seu contingente spectat, & in eo quod spectat
ad existentiā necessariā: ut, ars est effig; Et quod ubi exi-
stentiā rei est Ideā contingens, q. d. est omnium creaturarum
rerum existentiā tunc & valet consequentia à statu Ideā
li ad realem in eo, quod ad existentiā spectat, ut licet
quis mundū quasi ab alio existentiā concipere, mi-
ne inde colligi potest, mundū à alio: quoniam in
Ideā mundi existentiā Ideā possibile, et contingens valet &
re, et actualis Ideā necessaria, sed cum existentiā est necessaria
sive cum existentiā eodem modo in Ideā est; alioquin conti-
netur, quod obundit in Ideā circuli comprehendit, in
à statu Ideā ad statum realem valet consequentia,

in eo, quod ad existentia spectat, nam tunc existia
o minus est et tunc, quam rotunditas circulo: nec magis potest
illudens o existia, quam circulus potest esse rotundus, ergo a se
e perfectum o minus existentia nati a in se conceptu esse
involvit, quam circulus rotunditas, unde o minus con
cludi potest ergo se perfectum existia, qua circulus esse ro
tundum.

Argumentum tertium.

Metaphisicum.

vel oia oia entia sunt contingentia, siue possibilis
est esse, et sunt alium terra est, et dicitur aliquid esse
absolute in actu.
Sed oia entia dicitur o potest contingentia, siue possibilis
est esse: quoniam entia contingentia a se ipsis existen
tiam habere nequeunt, cum sint imperfecta, et potest
erant nisi agente suum est perfectio in rem non collata
re, quo circa si entia contingentia finguntur o
existere iam o amplius esse entia contingentia siue possi
bilis est esse, sed oia sunt in possibilis: nisi quod aliter
ergo natiur existia, a quo tanquam ab oia entis pluri
tudine, existentia accipere ab oia oia oia entia,

Contingentia est, si unum ex his illi absolute relatione de
pendens, & factum, à quo reliqua pendant oia, pro
verbo Deus.

Dico. à sse distributivo ad ssem collectivum, sive ad
à sse partibus ad Nam collectivam & validi conse-
ntio. qd quavis de sse sint contingentia &
in Nam collectivam est contingens, si una, seu ultra
eas ratio propter ea collectionem admitti necesse est.
S. D. ars & validi consentio à sse partibus ad Nam
collectivam cum enumeratio & est sse aut
eille convenit sse Co. si enumeratio sit sse aut
at illud eille convenit sse ri ars est sse; cum igitur
enumeratio seu indubitata est sse, qd qd de sse affir-
matio est, maxime si at illud sit is eille, in de oibus
collectivis seu de Nam collectivae pot affirmari, ubi in loca
dictum vy si sse hos & distributivo accepti sint non
li obrogati os simul et collectivè quod modis & si
sse eilla sse nam seu eilla sse sunt contin-
gentia, Nam eilla est contingens & pot aut

via eadem in continentiis, ut probatum est, quod non est ali
 quod est lacus necessarium e factu, quod ubi quicquid est len-
 tia non asserit, quod ego deus sed. Eodem autem agitur
 de alio soli collatione per se in a seque partibus ad
 illam collationem e validi consensio, nec vicissim ut
 miles die e per exercitum, tam el firmillimum collatio
 exercitum die perit. sed huius agitur de alio, quod el seque
 entibus, et soli collatione, et uter convenit.

Argumenta physica deum existere
 ostenduntur.

Argumenta physica sunt, quae ex rerum physice con-
 templatōe defumuntur.

Invenitur Argumentum physicum.

vari et affectives occasioe horum in nobis agitari
 comprimimus. nam seque vere videt esse momentis expe-
 rimus, et horum contrarietate, e nos e voluptate e
 dolore affici. et in veritate praeter oculos nos sen-
 menti per oculos remant, soni grages, et auri aures
 e demulce ut, e offendunt, quod idem de odoribus

et fortibus, de quorum alii fortis sunt, alii ingrati, et
deinde quibuslibet quorum sunt libere et afflicto
ibidem est sententia.

Et qui quorum est potent per se ipsa, licet si eorum essentia
est et spiritus et voluptate et dolore in rebus seu menti-
bus nostris existare: cum quia per se inertia et intelli-
gentia, tunc enim quia inter motus quorum, et volupta-
tem et dolore non inter nulla rationis inter se habi-

hudo.

quod tunc est, ut voluptate et dolore producant in
quod eadem occasione sunt, si legimus inter quos huma-
num et animi rationem seu mentem constituit, ut
quosdam quorum motus dolor, quosdam voluptas
efficit.

At licet illa, quod generalis est, et omnibus libere con-
venit, ab aliis constitui et potest, nisi ab eis, qui res omnes gene-
raliter continent, ac conservant, qui mentibus simul et
quorum dominatur, qui his motus, illis spiritum imper-

Sicut 2. quippe cō p̄voluta e. p̄d rebus oībus simul pro
 spicere; eos q̄ constanti sp̄e r̄tōe movere, ut q̄s sibi
 convenientia s̄t, p̄sequantur, quae s̄t noxia, fugiant.
 Existit igit̄ generalis illi cōm̄ oīum auctor, conser
 vator, et moderator, t̄s tunc e. D̄i nominamus. ex lat
 gō D̄i, quod erat demonstrandū.

Adum Arḡum phisicū.

Certum est motū aliquem in corp̄ibz r̄alibz esti
 stur, neq̄id ā quoquam ultra r̄tōe negari auct̄
 Dubit̄ redolere p̄t, atq̄ in motū iste ā solo imo
 motore sive Deo r̄ario prof̄sifit̄: q̄s n̄ sive
 magnū sive parvū, sive tenuē sive crassum per
 se, et r̄tōe sibi cōn̄cipit̄ eē prof̄sifit̄, ne q̄s
 unquam moveri p̄t, nisi ab alio motore. o. p̄t a
 moveri ab aliqua creatura, quantumvis exaltati
 nisi ea vim illā ā Deo accepit̄, et ab eo continē
 adiuvet̄, ut s̄ in f̄ris dicend̄i palē fuit, nec aliter crea
 tura quantumvis p̄fecta movere p̄t q̄rā, quam ut cōm
 occasionalis prout dicitur in p̄f̄a.

quod necesse est in aliquo motu auctore sive Deo
existere, a quo sola forma sive motum accipi-
unt, et in eo sive convertendo.

Notionem Aristoteli physicam.

Quidamque eadem operari et effectus aliquos producere
observato in rerum appetabiliu rationem, ut hoc loco
generat, hoc locum. Sed ab aliqua causa ordinari
dicitur, cum fieri a se, sive, ut solus hoc alteri hoc,
et hoc loco in sua fabrica, vix, et organum confor-
mationem perit, ignorat, existentia largiatur.

quod illa eadem ab alia pendent, ut quodiam opera-
to.

nam et illa aqua pendent, et a se ipsa est et operatur,
et rursus operatur ab alia recipit, hunc quoque progressum
dabitur in finibus, et laudem sistendum erit in aliqua
una rerum omnium causa.

At qui dicitur et per progressum in finibus, aliquid, cum nulla
formaliter causa movens, nulla quoque forma, et nulla

39
Bia, nulla ultima, sic effectus finis, et nec hō
hōm generant, nec les leonem et quod oīo falsū est.
gōlande fistendi in aliqua imā rerum cum cōe,
quē cōe dō dō: alqui ita existit dō.

Existētia Dēi Argūmēta mora =
libus comprobatur.

Argūta moralia sicut, quē de more doctis sūm ul
et in doctis solent ēē accommodata; quē mores
ipso in respiciunt, licet aliquando ex mōia p̄hō,
et Metaphis deprobat.

Innum Argūta Morale.

Quidamq; in hoc universo et omnino, ea in fines
aliquos certos et inconstantes perpetuo rite observa-

mus:
alqui eo quod in nulla cognitione p̄dita sūt, ul sūt
sūt huius mundi appetibilis partes, in fines certos
et constantes sūt, agi nequeunt, nisi ab aliquo solo
resapientissimo movente et gubernante.

gō existit creator ille et gubernator mundi, quē
Dēū romiamus.

hoc oratio huiusmodi facti et profani scriptoris, ut
Dei cognitionem in omnium mentibus excitare et. Isaia. 40

C: 20: v: 26. et de plus 15.

ad Rom: C: Innumera sunt quae per philosophos, poetas, moralium,
i: v: 28. et in litteris XIII hanc rem testimonio, quae fusi refert
et l: 2: de
re a Georgio Lachartio et quibus veri Dei revelationem ingerit, falsorum quoque
et l: i: dicitur
ra instituta
tionum per hunc mira nobis transferenda a foras, si quae a variis au-

thoribus ad in de huius veritatis confirmationem prolata
sunt, hinc recere velimus. Cuius secundum triba est via
qua omnes christiani aut phili ingredi solent, ut ex quibus

ps: 18: v: i quae fide agroscomus. Nam ut ait propheta et celi
enarrant gloriae Dei et opera manuum eius animalia

C: 12: v: 7 firmamentum. et Job: et interroga fumenta et docu-
erunt te et volabiles caeli, et indicabunt tibi loque-

re terra, et respondebit tibi, et narrabunt pisces
maris, quibus interrogat, quod oia haec manus Domini fecerunt

rit.

Secundum Augustinum
Morale.

Mundus o existit ab aeterno / qd in hunc mundum fuit
 ab omnipotente quoda est /
 aliqui enim existit Deus /
 qd existit Deus.
 Major pbr. si mundus ab aeterno existit / tot
 artes / tot machinae ad vitae usum rean et per tota
 aeternitatem o latuissent / hinc modi pbr. ravigan
 di / pindis / rautica / pbr. di / oris / topographica / rauti-
 tinae / sive quae qd aquarum / sive quae verborum vi
 agitaribus / aliisq. innumera id genus inventa / quae si
 olim nota fuissent / nunquam ex hominum memoria
 obfusa utilitatem fuissent deleta / aliqui tamen
 oia / reus deleta ei constat / imo quod hunc pluri
 me terrarum regionis res ceperint / o ignota est et co
 loris / quae in ea terris fuisse deducta : et omnia
 hystoriarum monumenta ultra sex annos millia
 rito o extendit : nullaq. facis bibliis et antiquiora.
 qd mundus ab aeterno existit / pbr. Carlo hunc ab omnipoten
 te Deo fuit conditus / Deu igitur omnipotentem existere recipere

est.
l: 5: Dere hoc Argum hoc eleganti Carmine exponit Lucilius.
cum rati Proclera si nulla fuit genitalis origo
v: 325. terrarum, et cali; sempiternis aberra fuere:
et seq: Cui supra bellum thebarum, et funera troia,
Non alio alii quoque us acinre poeta?
quod tot facta rati totis acinre, neque usquam
eternis fame monumentis insita florent?
verum, ut quicquid habet roditatena fuma, reuere
rati est mundi, neque pident exordia cepit.
quae in quaedam rati alio excolunt;
nunc in auge fuma; nunc addita ratiis sp
multa, modo organici melioris pperit foras.
Etiam Argum Morale.

scilicet horum stultissimi, et dementissimi, qui sa
luti suam in questissimi dferunt adducunt, absq
ulla spe lucri aut comodi ppendi.
Sed qui sine ulla rati, contra insita oibz habitis de
=am, existere deum inficiunt, et in dubium vocant, in
saluti sua, absq ulla euoluntati sua, in questissimi
dferunt adducunt. non si, ut ipsi stulti opinantur, aut
lyre ipsa exolat deus, aut vni probi et fideli, qui deum
confiteatur, ni hil habet, quod reformideat, cui ipsi se con

fessio rorum post morte nquedi: si si deus existit, utra
 ab ea sollicitudo eorum, quae post morte nobis obvertuntur
 ut in scriptis illis, quae in tribulacionibus et angustis manibus et ocu-
 lis ad celum, inquam ad miserorum consilium attolimus.
 ut demum universa rana foveat, quae alia ut diu non
 clamat, suumque ubi que hylalo auctorem: quae horrendum
 fuisse supplicium alios manibus, qui veritate tan-
 manifeste in gratia, et perfidum peccatorum nostros abstru-
 erunt.

quod oium bonum demendissimum est habendi, ipsorum oppres-
 sus deplorandus est conditio, nisi ad se ipsos revertantur,
 et in prodigioso illo in omni errore respiciant.

hae unica profecto ratio sufficit cordato viro, ut ab
 aliorum in pietate speret hinc. aut si forte in coram
 infamia incidit, ab errore statim refugiat.

§ 3.

De pedipis dei altitibus diffinitivibus et
 et speciatim de inusitate et humilitate
 et infirmitate.

Deum unum et in natura et hinc in personis fides catholica
nos docet, hinc distinguenda sunt attributa ipsius personae propriae
de quibus olim Thomas in tractatu de divinis nominibus,
quod sunt oibis communia, de quibus et professo non differunt
tamens. haec a attributa 3 personarum divinarum vocantur
cellis, quia ad naturam divinam pertinent; sive quia in
Deo clara et distincta Dei, seu entis sunt et perfecti
contenta continentur: eorum sola luminosa in intellectu de-
terminantur.

Quodlibet huiusmodi in quo collocanda sunt differentia, ut
vocat, cellis et consubstantiva Dei, et quae sunt
simpliciter in qua comprehenduntur omnia illius attributa;
autem essentiale, ut videtur in schola legitur, et essentiale
essentiale, ad quod Deus definitur: debet ens a se, sive
necesse est intelligi; an: in sum a simplicissima perfectissime
ad quod Deus summe perfectus dicitur debet, pro quo fit.

Conclusio.

Differentia cellis et specificata Dei in sum a perfectis
ne videtur collocanda.

Deo: in collocaanda videtur diu differantia esse et
specifica, quod solum clarum et distinctum dei ratione
et similitudine ab omni alio ente sic distinguit, ut oia, que
cum proximis, ipsius attributa in eo contineri clarissime
et facillime intelligantur.

Atqui summa perfectio sola clarum et distinctum dei ratione
em exhibet, ut ab omni alio ente sic seorsum, ut oia,
que proximis, ipsius attributa in summa perfectione contineri
facillime intelligantur.

ergo differentia dei essentia et specificia in summa perfectione
perfectissima perfectione videtur a collocaanda.

Major potest: Minor potest: cum deus deus summa perfectione
reli intelligitur ut ens a se ens, verum, summa bonum, summa
sapientia, omnipotens, eternum, infinitum etc. atque sic oia
attributa que ad exprimendam illius naturam necessaria sunt, pro
vult, ut sit ipsius bonitas, iustitia, omnipotentia, sapientia,
ceteraque attributa, sine quibus proprie et coniungitur ergo est.

Professio autem deus deus a se, ratio existens, oia

Deo...
et...
omni...
et...
sine...
et...
sine...
et...
sine...
et...
sine...
et...
sine...

facile reliqua attolla, quae ut diximus, ad egi men
da Dei ratione stulticia, p[ro]p[ri]a. o. n. p[ro]p[ri]a d[omi]ni
se se stulticia menti offerunt ijs bonitas, iustitia, o[mn]i-
potentia, sapientia, et cetera attolla, sine q[ui]bus p[ro]p[ri]e o-
conipit Deus, quia est h[ic] ijsa fil[ii] sp[iritu]s i[st]i[us] i[st]i[us], p[ro]-
uic[us] h[ic] attollit i[st]i[us] i[st]i[us] d[omi]ni o. p[ro]p[ri]a. s[ed]
omoda in eo p[ro]p[ri]e conipit, necesse est.
Constituta differentia celli et sp[iritu]s i[st]i[us] d[omi]ni numeralia
i[st]i[us] attolla p[ro]p[ri]e, ac in o[mn]i q[ui]dem i[st]i[us] i[st]i[us].
de qua s[ed] Conclusio.

U[er]o est p[ro]p[ri]a d[omi]ni.

P[ro]p[ri]a: d[omi]ni u[er]o intelligim[us] eius sum[us] p[ro]p[ri]a. ab q[ui]s
eius sum[us] p[ro]p[ri]a est un[us]: q[ui]o un[us] est p[ro]p[ri]a d[omi]ni.

P[ro]p[ri]a: eius sum[us] p[ro]p[ri]a d[omi]ni est sup[er]ior, seu
o[mn]i[um] alijs entib[us] antecellere: cum ceteris p[ro]p[ri]a,
i[st]i[us] imp[er]are s[ed] p[ro]p[ri]a: adeoq[ue] nullu[m] p[ro]p[ri]a
eius s[ed] d[omi]ni. S[ed] de s[ed] d[omi]ni, unde aliquis d[omi]ni
nullas se different: p[ro]p[ri]a in uno e[st] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
seu p[ro]p[ri]a, quae ab alijs abesse: ut p[ro]p[ri]a ambo

generalis processio nona retinet, et Joan: c: 15 v: 26.
v. n. de spiritalis passiva in gla S: Thomam: i pte
quest: 27: ord: 4: ad 3: cap: fil per amore / non pa
ter et filius amor mutuo produunt spiritum S:

3tio: 3 p psona inter se oio equalis, sed pater
et filius et spiritus S: 3 p ut ltr in Exist: i: S: Joa
nis apli c: S: v: 7. qui testimonio dandi in celo
Pater, verbum, et spiritus S: et hi 3 uni p: id est p

una eia seu unus deus.

In unitate illa rade et distinctioe personarum spiritus
S: et hinc seu circumⁱⁿsessio: que definitio pfa
tissima in habitatio unius personae in alia, et vicissim.

+ Joan: c: 14 v: 10. et pater in me est?
et qui a ego in pater

Cum pater a nullo oriatis principio, a nullo mittitur:
pater mittit filium: quia a filio est a pater: ut equalis est
et coequalis: item pater et filius mittunt spiritum S:
quia spiritus S: a utroque procedit. Insessio n. in perso
na divina est processio unius personae ab una = duabus ut
habitudine ad effectum aliquem et hinc: qui effectus
est sensibilis, ut in adros in opera humana

missus est filius; aut cum Spiritu Sancto est in specu
 columbae: est in sensibilibus, ut contingit, cum Spiritu Sancto
 mittitur ad justificationem impij.
 2^o. 2^o hinc filii Dei relatio: scilicet paternitas, quae est
 relatio patris ad filium; filialis; quae est relatio filii ad
 patrem; spiratio activa, quae est relatio patris et filii
 ad Spiritum Sanctum; quae spiratio seu productio; et spiratio
 passiva quae est relatio Spiritus Sancti ad patrem et filium,
 et quibus spiratio, seu ex quibus procedit; nam ex patre solo
 Spiritus Sanctus procedit, ut tenet ecclesia ab omni
 na contra hereticos, qui ab ea recusant.
 3^o. Spiritus Sanctus relatio, per quam ipsa persona ab
 alia distinguitur, scilicet ex relatione modo recensita quibus
 additur inrasibilitas, quae soli patri convenit.
 4^o. Spiritus Sanctus seu actus essentia in Deo est illud,
 quod est personae Spiritus Sancti coaequalis, ut initio huius
 capituli admonemus, seu quod in fidei clara et diffini
 ta ecclesia divina continetur: cuius modum spiritus, quae lau
 dantur, recensimus et in symbolis recensimus.

an: c: 18
 lram: i
 ne: r
 i: d
 seli p
 i: d
 and in
 i: d
 rati
 def
 a ego
 m
 i: d
 m
 f
 a
 qui
 h

alio c. 9. 11 qd' r's, magna profusio pia humani laborat eloquio,
"dicitur est in tra persona quod illud dicuntur, sed re lae re.
re dubitandum, quia hoc fuerit ab luc l. i: Cod: Justin
oni fil: i qui est de summa trinitate et fide Trinitatis,
et pro se causa fil, ut nemo de ea fide publica contra
dare audeat. sed hoc de his dicta sufficiant, modo de
de spirituali spiritualitate et pauca subiungimus. fil
90.

Conclusio

Deus est splendissimus, spiritualis, inimitabilis, summe verus
summe bonus, summe iustus, misericors et.

Pr. Deus est summe perfectus, ut nemo regat.

atque summe perfectus est splendissimus, spiritualis, inimitabilis,
summe verus summe bonus et.

Imo: est summe perfectus est splendissimus, et ex variis pro
hibis constat: nam ea potest et esse seorsum perfectus, sed
se se mutuo perficerent. si ergo est perfectus constat et in
perfectus, quod conueniens est.

2do est spiritualis et incorporeus, quia per multos modos in
perfectus est, ut ad spiritus dignitate accedit.

Alio est falsitas est simulabilis: quia simulabilis est
falsitas, quae tunc est obiectum suum falsitas, eadem ratio est
et suum verum et suum bonum, quia veritas est bonum et
falsitas.

falsitas.

ergo Deus est simplicissimus, spiritus, immutabilis, suum
bonum, suum verum, suum iustum, misericors et.

observandum quod in Deo absolute simplicissimo, nulla sit
admittenda compositio phisica, quae nunc plura partes inter
se distinctas existit. nihil enim propter angustias rationis
mentis diversis spiritibus divina essentia, divinaque attributa

bonum conceptus.

Idcirco metaphisica in Deo cogitatio compositio, scilicet
genera et differentia seu ex causa et attributa: quae
compositio in mente nostra non est facta: et in Deo non est
enim modum quodam illius generis spectata, quoniam
tunc ab aliis entibus a se productis dum analogiam
quandam conveniunt, cum et de suum falsitas, haec est
illius differentia, quae ab aliis differat. Summa a falsitas
nam est spiritus et factus, rursus a nobis dividit, in verum et

Um bonitate, fragilitate, sequam, et virtute, seu doctis
quoad ea sunt, et facta, etiam per se intelligitur.
Haec est nostra mensura, sub specie argutissimis finibus
limitate, conditio, ut nec est ydē simplicissimum alter
quā per diversa facta, seu relata, itaque per diversa par
tas consideret. Nam quod sit est, id est nobis spectata
ut, velut illius generis, quod sit simplicissimum, id est quā
differentia concipitur, ut iam ostendimus. nunc de
illius immensitate et eternitate sit

conclusio.

Deus est etiam immensus et aeternus.

Sol. Deus est ens, sunt et facta, aliquid enim est factum
factum illi est immensus, et aeternus, id est, id est, est praesens
omnibus per suam immensitatem: et hoc ipsum per suam aeternita
tem. quod Deus est immensus et aeternus.

Questionem maiestate divina quā parū digna movet hic
aliqui, an scilicet Deus per suam immensitatem diffusus sit
in spatio imaginarij, quod est extra mundum

in infinita et lapsa in lego conipiendo et frugale.

De negtione: quia spatio in cogitatione nihil est, ut ostende
magis in phia; id est quod nihil est, De inensidaz v. p. ad in gill,
nisi illa America fingit, quod blasphemum est.

Quare n. q. d. sit et tridaz.

De eternitate definiti a boetio x interminabilis
vita Nam simul et ipsam possessione.

l. s. De
consolac.
philic.

De 1: possessio vite, quia a terribis soli deo pro se b.
vivendi compellit, cuius vita interminabilis est, sine
nullo labuit in itin, nec ulli hore pot. fine.

De 2: tota simul v. successiva; quia in eterna
te, inquit nihil est preteritum, ni hil futurum et oia
presentia.

In ista a. Definitioe spectat boetius eternitate de,
quod est qd. de a. de, sine prout est esse in ete
n. o prout est durao eterna, a byso ante eterno per
mede abstracta: na. per qd. m. stat. ete ete, seu de
de eterna, tunc spatata in abstracto successione
etigere videtur, nec tota simul existit.

Tam illud successione involvit, in preterita, et futura

to fructu
hinc gub.
y f. i. b.
f. i. m. a. l. l.
D. i. a. f. o. p. e.
to sp. u. b.
ill. q. n.
m. u. d.
o. f. r. u. c.
D. e. l. a. p. s. o.
f. u. a. e. t. e. r. n. a.
i. g. n. o. m. o. r. a. l. e.
i. n. d. i. f. f. i. c. i. t.
h. a. m. u. d. i.

o si rissa huius presentia: atqui preterita et futura o
sua eternitate rissa huius presentia: ut mundus ante
qui creatus, o erat eternitate rissa presentia. cum o di
cet: nunc quomodo obsidio Troianae o est eternitate
rissa presentia et preterita.

o eternitate saltem in abstracto huiusmodi successione
includit.

quod si opposita presentia oia, et futura eadem
presentia.

Et sic eadem presentia obiectiva, ut aiunt, qualiter de
illa oia in se ipso huiusmodi obiecta quidem presentia videt.
Si nego illa presentia eadem rissa, id est, de re reali, et
actuali existentia, ut quod se habet, nunc o omissio
Abelii a laico o est deo presentia, nisi quatenus deo
in se ipso rem illa tam clare videt, quam si modo se
revertit o in se ipso, cum sit preterita, eadem est rebus
quomodo alio.

Definenda ergo est eternitas in se ipso, et in abstracto
considerata, quod sit duratio, principis et fine carens

quæ soli Deo competit.

Duratio quæ principium habet, et finem habet, quæ est duratio
Anglorum, aut huiusmodi mentium, imò fortasse huiusmodi
universitatis; in scholis vulgo dicitur duratio, tam etsi duratio
et pro eternitate, et pro aetate huiusmodi aliqua quædam
horum classis sunt alii. Denique si duratio principii et
finem habet huiusmodi vocatur.

Sola et eternitas soli Deo competit, quia sola Deus est
et per aeternam, solus est et se ipso, solus necesse in finem
claudit existentia; cetera vero sunt spiritalia sive
genera, possibilia huiusmodi et contingente, unde ab ente
sunt in se facta sunt et accipere necesse debentur
paucis adhuc de infinitate dicitur huiusmodi.

Infinitum proprie vocamus, quod nullis finibus seu lo-
cis circumscriptum est, sive quod est in suo genere et ho-
minum, et quo nihil datur ulterius. ut sapientia et po-
tentia Dei infinita, cum summa est, nec in se augetur,
aut ab alio superari.

Sciendū dicitur in finitū pfectū, cuius pfectio nullis limitibus co-
erente, siue quod ulterius pfecti o pōt, aut aliud se ipso
perfectio invenit.

Duobus tamen modis sumi solet in finitū in scholis: scilicet
in finitū actu, quod proprie in finitū nomen meso, et
in finitū potentia, cui in finitū appellatio minus proprie
convenit.

Et primo dicitur in finitū categorematicū, hoc est predica-
bile, quia solitariē et sine ullo addito predicabile,
ubi tunc proprie dicitur in finitū, postea si categore-
maticū appellatur, quasi dicitur impredicabile, quod
o potest si in aliquo addito potest predicari seu attribui
ut nunquam dicitur pfecta hōis est in finitū, nisi addatur
hōi hōis ad incrementū quod significat, nunquam
potest hōis sapiam, quia pfecta in incrementū ali-
quod in finitū suscipere potest: quem ad modum nunc
modo dicitur in finitū, nisi addatur hōi hōis Dū incre-
mentū, quia nullus est numerus hōis, qui augeri
potest in finitū sit igitur.

Conclusio

Deus est actu et categoria materiae infinitus.

Ibi: Deus est summe perfectus, aliquid enim summe perfectum est actu infinitum, sive infinitas habet perfectiones actus; alioquin ipsius actus magis completus esset, ne proinde ad summe perfectum quod est summe perfectum referatur, unde baruch & de deo c. 3. v. 25 sic lytro: magnus est, et habet finem, quod Deus est actu, et, ut aiunt, categoria materiae infinitus.

¶ Non a Deo in finibus dei in soli actu completus in finibus nulli a substantia creata, nec ulli quantitati, aut qualitati, quia nunquam fieri potest, ut a substantia creata, vel qualitate sive continua sive discreta, vel qualitate actu infinita producat.

¶ Item: creatio spiritus sancti, quod fit a se ipso, sive ut lytro theologi, ipsi spiritus sancti, independentia, quam consequitur potest, alia, et foris creatura, nec in potest potest perfectio eius a deo exoriri, quia plus spiritus infinitum ipsi communitari potest, cum deus duos perfectionum thesaurus exhibere queat, nec ulla habet potest creatura a deo perfectio, quia perfectio spiritus infinitum a se produci potest videtur.

limitibus
aliquid se
ly: sicut
machi, et
in ipse
et pro deo
redicabit
finitate
deus ipse
in attributa
in se ad deum
nunciat
mentis
ad deum
Deus in se
in augustinus

neque in ulla produci potest, seu multitudine, seu magni-
tudo, et quilibet actu infinita. seu enim multitudine et magni-
tudo et quilibet infinita esse debet essentia seu omni po-
ssibilitate maxima, ita ut non potest maior, ne divinitus
quam produci. atque in ulla creatura potest multitudine et magnitudo et qui-
libet actu infinita, cum nulla, cui addi et potest aliquid a deo
nam nullus est numerus illi.

Cuiuslibet et potest adia, nulla magnitudo, quin potest
magis extendi: nulla quilibet, ut sapientia, quin incremen-
tu suscipere potest, alioquin aequalis foret sapientia divi-
nae quae simul maior nulla potest existere, quod nulla dicitur
potest multitudine et magnitudo et quilibet actu infinita

§ 24

De scientia, voluntate, cogita-
tione libere actu deus divinis.

Quae scilicet et posita sunt deus acta, sic deus in se
conspicitur, ut res creatas minime respiciat, quod et
scilicet, quae ad creaturam relationem habere intelligatur.

scilicet deus

Item occurrit scilicet deus, quod nihil proprie aliud est,
quae deus ipse, quatenus res actus in se ipso potest, sed et per se

Dr: quoniam ad rem productioe minime tendunt, sed ex
hi iam productioe pecti aliqua horis differentia, ut loquar
hoc est, ut in praesenti, ut in praesenti, ut in futuro non
existens, videtur, et quae praesenti inchoat, quae hinc
sua ad unum conipitendi modum posterior est de
to dei, seu ad hanc divinae voluntatis, quoniam ali
quas pducere, si de substantiis agit, ut ad operandi
ad hunc si de liberis voluntatis actibus, sed sermo in
stipulatur.

Cum igitur nulla necessitate agatur deus ad rem aliquam pducen
dam, sed liberi est ppa pro voluntatis suae beneplacito
producat: hinc scilicet, quae tunc praesenti deum existunt
aut existebunt, ea contingenter deum existere, ut existisse
quodam futura sunt contingenter deum, ut necesse est futura
et contingenter deum, ut necesse est in suo conceptu si
stentia involvere.

futura et illa contingenter ppter se generis, alia n. absolu
te futura sunt, alia sub conditione deum, ut absolute futurum est
unde pducitur, in 2do deum adventu, quo vivos et mortuos

Judicaturus est. si peccata a his iura, et si donorum,
 De qua Christus loquitur & erat futura, nisi. si benedictio, quae math: 11 v:
 posita est, nimirum si apud istos, eade, qua apud iudeos 21:
 probata fuisset miracula. id est si benedictio nimirum, pre-
 dicta a iona propheta & erat futura si benedictio, nimirum = Joan: 30: 2.
 in si in iudaeis in peccatis persistebant, nec penitentiam
 agerent.

Est quod dicitur, quod absolute sunt futura, ad illa divina
 sua species pertinet, quae vulgo fiam visio vocantur.
 Sed de futuris conditionalibus, quod omnino certo a Deo
 cognosci constat, quam absolute, & inter se confertur
 ut huiusmodi futuri, & nulli gra-
 viter huiusmodi. quaedam in Deo suam ponunt, quae me-
 diam vocant, sicut inter suam speciem intelligentiam
 ad suam visio, constitutam, quae sit velut futurorum
 conditionalium exploratio, ad qua Deus ante nullum de-
 cretum providet, quod quilibet libera causa in his aut illis
 circumstantiis posita sit aut non. alia est huiusmodi sua
 sui speciem sciunt, quod, vel aut futurorum conditionalium,
 volentia, aut ad suam speciem intelligentiam, aut ad suam,
 visio futurorum a. n. v. quae, & conditione, si qua,

quædam sunt futura ponere dicitur Deus; et hæc illa
videt, in dicitur illo conditionali, ut volunt; sicq; ad
sua visio pertinet: et ea conditio est ponenda, ut corp
in statu mere possibili remaneat, et hæc ad suam futu
ræ intelligentiæ præsentia. ad ubiior boni tracta
tio ad obliquam pertinet, res hoc loco. M^o de conuican
da cum libero voluntatis nra arbitrio præsentia di
questione, quæ p^o hinc limitibus: hæc præcedit ex a
tibus suis igitur.

Conclusio.

Deus futura omnia Artissime novit.

Sol. qui omnia quæ sunt, quæ fuerunt, aut futura sunt
in sua voluntatis decretis Inq; præsentia seu exis
tentia videt, et futura omnia Artissime novit,
ac prænovit, ut per se clarum est.

Atqui Deus omnia, quæ sunt, quæ fuerunt, aut futura
sunt in sua voluntatis decretis, Inq; præsentia seu exis
tentia p^o hinc: nra cetera rem omnium possibilem in suis
Dei per suam p^o hinc intelligentiæ, existentia et

prophetiam presentium, ac futurarum, in suis decretis
 per suam visum intuetur: deo quippe res aliqua existunt
 & fuerunt & futurae sunt, quia a deo videtur eas & posse
 si de substantiis cogit, & auxiliu suu ad eas producendo,
 ad libere, si de liberis motibus sicut sit sermo: hocque est
 una ex perfectioibus divinis, ut nihil ipsum fugiat, al-
 oqui & ceteris sumi perfectio, quod absurditate invol-
 veret.

gō deo futura oia certissime novit, ac prænovid.
 obi: i: si deo futura oia novit, nulla in rebus rema-
 net electiois libertatis, id est, o hōmō potest te agendi
 & o agendi seu facultatem eligendi, unū de aliis
 adhibitu: atque factū est: gō et nō

R. n: mai:

Sbo mai: si deo futura oia novit, oia necessitate
 veniunt. gō nulla remanet in rebus electiois libertatis.

R. n: anō:

Sbo anō: si deo futura oia novit, oia sunt certa, ac
 determinate futura, gō necessitate veniunt, R. n: qd:

St. illud est necesse futurum, quod est potest esse, sed
quod est a determinate futurum est, et potest esse: ergo
est necesse futurum.

R. n. m. illud est potest esse, quod potest fieri, et fieri
sed quod est a determinate futurum est, si presertim
ab humana voluntate pendet, fieri potest, et fieri, ut
nunc potest scribere, et scribere, licet hanc utrumque
nunc potest scribere, et scribere, licet hanc utrumque
a determinate futurum est, aliquando tamen potest esse
absoluitur.

et distinguuntur potest: si quod est a determinate fu-
turum est, et potest esse facta hypothesis, quod sit
futurum, et absolute, et ultra illam hypothesis
nec simili modo distinetur: quod est a deter-
minate futurum est, illud est necesse futurum, necessitate
hypothesis, ut vocantur et necessitate absolute

ne:
et plures distinetur necessitates, una absolute, et altera
hypothesis

et necessitates absolute est, quia quod est a determinate
quod absolute,

hypotesis a tali est, ut alio modo se habeat & possit,
quandiu existit, ut hoc si constaret, male et non, ut
oportet is & constare.

Atque id est hypotesis est ea, quae hypotesis quaedam est
sive qua sepiam facta quae in hypotesi, & probabilis
doceat, ut hypotesi quaedam, & potum in motu etc.

fallendū in q̄o, quod certo est determinata futurum est, id
scilicet futurum est necessitate hypotesis, sive ex hypo-
thesi, quod fit futurum: ut ex hypotesi quod eum hodie

scriptum, & potum & scribere, sicut ex hypotesi, quod
nunc scribam & potum & scribere: sed negat, quod
determinata futurum est in se, ratio futurum absoluta

necessitate, namque plerumq̄ futurum est, ut potest abso-
lute & in futurum.

atque quies, si quod determinata futurum est, potest in
futurum falli potest praesentia divina, absurdum est, q̄o,
q̄o d̄o.

R. d. mo: si quod determinata futurum est, potest
in futurum in se composito, est facta hypotesis, quod
praesentia fit a deo, ut futurum, fit falli potest praesentia

Divina con: si quod Determinate futurum est, potest
et futurum in se Divisor, et absolute, falli potest pro
fieri Divina reg: et concepta mi: et Syn:
quod ergo Determinate futurum est, et a Deo praevisionem,
vel futurum, et potest esse, in se Compositio, et facta
hujus potest, quod praevisionem sibi a Deo vel futurum: quia
cum praevisionem rei futurae sit posterior illa se, fallit
vel futura, componit fieri et potest cum negatione ipsius
rei eventus: quemadmodum fieri, quae petri actu am-
bulanti video, tum negatione ambulationis petri tunc
quaquam componi potest. Sed quod certo ac Determinate
futurum est, quod ergo a Deo praevisionem, si absolute et in se
Divisor, et absolute: scilicet ab praevisionem Divina spectatur
quod ergo potest esse, quemadmodum effectum etiam si di-
vina petri ambulanti, potest habere petri, rationem sui, et volun-
tatem visionem meam Divisor et ambulare, et petri et se
suam rationem veris et ambulare, sed non et hujus potest
quod tunc ambulante video, et potest esse ambulare.
Sicut igitur cognitio nostra rebus ipsis, quae vivimus, necesse

filati & in fact, sed pro utra se pl, attingit, sic dei pro
 visio sua visio circa qd futurum, comodo, quo futu-
 ra pl, refertur: adeo qd quod libere futurum pl, videtur
 deo libere futurum, quia prius deus videt, causis liberis
 se se ad agenda determinantibus auxiliu[m] prestare
 ut liberi operentur. Item, quod necesse est ut
 necesse est eventus si videtur, quia illa a se deus
 intelligit.

Nota: eodem modo de ceteris actibus liberis a deo
 provisio iudicandū videtur, ac de peccato et anti-
 christi futuro, atque antichristi & peccare,
 in absoluto et in se divisio, quod determinate
 futurum est, et a deo provisum & pl, in absoluto, ac in
 se divisio & evenire.

R. n. m. S. b. o. m. i. si antichristus potest & peccare fieri
 potest huius potestis, quia potest & in peccato, atque in
 huius potestis fieri & pl, quod & potest antichristus & peccare

R. ut mai:

S. o. m. i. possib. in actu, sed non, nil scilicet aliquid

gōsi articulo, pōt o peccare fieri pōt hīpōthesis, qua
ponatur o cō peccatur.

Q. D. an possibilia ante redacto nil sūt absq̄ di,
si ad unū dicatur ad alium & modo, quo possibile est cō.

Sens. n. et seq̄: . possibile quinque hīc est antecedentū o
peccare in sūp̄diviso à p̄fectia divina, et absolute o in sūp̄
composito, et facta hīpōthesi quod à Deo p̄visio sūt pecca-
tus nam qui p̄videtur à Deo peccaturus reverse peccatu-
rus est, cum sc̄a visio sūt posterior rebus fallent ut futu-
ris: adeoq̄ facta hīpōthesi quod p̄videtur peccaturus o pōt
fieri alia hīpōthesi qua ponat o peccaturus, ut qui fingit
alium peccare o pōt manente eadem hīpōthesi fingi o peccare,

quod absolute et s̄blata hīpōthesi ista pōt pōt o peccare.
Obiic̄ 2: quod futurū est ex hīpōthesi p̄visionis divine, illud
est necesse futurū o libere. aliquid peccatū antichō futurū est
ex hīpōthesi, quod p̄videtur à Deo. q̄ necesse o libere est fu-
turū. Q. n. mai:

Obiic̄ 3: quod futurū est ex hīpōthesi antecedente, determi-
nationem voluntatis, illud necesse futurū est o libere. Et quod
futurū est ex hīpōthesi p̄visionis divine, illud ex hīpōthesi
antecedente determinationem voluntatis futurū est. q̄ necesse

o libere futurum est.

R. d. ni: quod futurum est ex his potestati previsions divinae,
illud est futurum ex his potestati antecedente determinationem volun-
tatis, ut existenti con: ut futura con: et sequitur. praesentia
sive praevisionis divina antecedit determinationem voluntatis hu-
mana, ut existentem, quia illa aeterna est, haec a in-
tempore, sicut cum o antecedit ut futura; cum praesentia sive
sua visionis futurae sine oblo ee o potest, saltem futuro:

unde videtur omnino conijcitur: modum praesentia, sive praevi-
sio dei, quae circa rem existentem versatur, posterior est
determinatione humana voluntatis, o qd n. ut existente,
d. ut futura: o n. illa praevidet deus, nisi quia futura est.

igitur o propheta aliquid futurum est, qui a dicit deus futu-
rum, sed quia futurum est.
rapidarius a deo praesentis, prout loquitur S. patris Aug: ori + tract. 83: in

Joan: i: 2.
+ in c. 4: 6:
ad Romas:
+ in c. 26: 24.

gines, et Hieronymus

Instabis. si praesentia divina est posterior determinatione volun-
tatis humanae, saltem ut futura sequitur, praesentiam divi-
nam a voluntatis humanae determinatione pendere quod
absurdum videtur:

R. d. prooem: sequitur praesentiam divinam a voluntatis hu-
mana determinatione pendere, ut ab oblo, con: ut a con

Marginal notes on the left side of the page, including words like 'libere futurum est', 'con', 'ut futura', 'praesentia', 'determinatione', 'voluntatis', 'humanae', 'sequitur', 'absurdum', 'videtur', 'prooem', 'sequitur', 'praesentiam', 'divinam', 'a', 'voluntatis', 'humanae', 'determinatione', 'pendere', 'ut', 'ab', 'oblo', 'con', 'ut', 'a', 'con'.

n: minime ab fundu est proficiam Dei pendere a voluntate
summae determinatione, Inqum ab obto; quia sua o est nihil
Daliario obli sua: neq id ulla in deo pfectioem arguit.
part: i: quod: ungeb: qd: Thoma + sua: Dei est caa rerum, qd ab inmi
17: a: 8. nime pendet, n. ut ab oblis.

Q. D. ans: sua practica seu splicis intelligent, per quam
Deus res o possibls in suis spis novit, et p quam proinde in
rerum caae dirigib, et qua ab spis divinis o distingui
tr, est caa rerum factam directrix, Co: sua speculativa,
quam visiois vocant, qua est splicis Inu reru in hinc, ^{ad}
quod Deus in suis decretis res futuras novit, quodq proinde
est posterior, eo ducto, quo res creare constituit, si de st =
stantis agat v ad eam producioe auxiliu suu ^{ad} hinc
si agat de aliis libris, illa est caa rerum n: ans et cly:
Itaq sua splicis intelligent, qua Deus in spis suis res possi-
blis, et modu, quo produci possit, intelligit, recte dicitur
caa reru facta directrix, ut aiunt, quia dirigib voluntate
divina inter operandu; cu Deus res aliter, p quam du spis
suis produca regulat, qd sua visiois caa reru dici o
pt: cum n. dum reru concipiendi modum splyat su

Decretum Divinum, quod res habet, ut existant, aut futurae sint,
manifestum est, cum requiritur, ut res in aliqua speciei differentia
existant, ipsa quoque proinde illis factis et futuris ei posteriori
voluntate Dei.

Cum Deus sitens sp. i. v. s. i. m. u., nihil aliud est ipsis
intellectus, quam liberatio Divina, sive Deus ipse, fructu
h. gualentis intelligit; nihil aliud ipsis voluntas, nisi
ecclia Divina, pro ut vult, unde si accurati, et ut res est,
loqui velimus, unum est in Deo voluntas, sed propter angustias
nostra mentis multipliciter solent dividi.

uno in voluntate beneplaciti, et voluntate signi.
voluntas beneplaciti est ea, qua Deus placet ali quid esse, sive
est agens, quo Deus vult res ipsa ali quod bonum, quia
illi placet: ut vult voluntate beneplaciti, mundum a se
conditum conservare.

voluntas signi proprie est in Deo, sed est exteriorum signum
quo Deus ali quid se velle significat. signum a voluntate
Dei voluntas, ut effectus amoris Dei amor.

huiusmodi signum duplex recensetur a S. Tho: scilicet prohibi-
bitio et permissio respectu mali, proceptum, consilium, et

i: part: 9:
19: a: 12:

opras respectu boni: unde versus
Præcipit, ac prohibet, permittit, consulit, implet.
Cum ergo Deus quod a bono præcipit, vult efficaciter aliquid
ipse signum, seu præceptum. o. vult ipse efficaciter
rem in præta regnum Abrahamo præcipit morti filii, o
cuius efficaciter voluntate id præcipere, licet efficaciter ipsa signi
noluit, sed non ut Abrahamus præcepto Divino obtemperaret,
prohibet Deus permittit et vult permittit peccatum: o. vult
ipsum peccatum, n. o. illud odit et punit. idem dicendum de
aliis voluntatibus Divinis signis. quæ propter voluntatem signi ipse
includit voluntatem beneplaciti respectu signi, sed non o. ipse
includit respectu sui signi.
Deo voluntas beneplaciti dividitur in antecedentem, et effectivam.
voluntas autem est ea, qua Deus nostro conipendi modo vult aliquid
spectatum in se non a legem considerante, ipse adiuncta, seu
circumstantiæ, hęc voluntas alio nomine dicitur prima, item ineffi
cax, quia a conditionibus adiunctis suspenditur.
voluntas effectiva est ea, qua Deus vult, aliquid consideratum, an
oibus adiunctis, seu circumstantiis dicitur secunda absoluta et effectiva.
utriusque exemplum exhibet in iudice, qui locum spectatum

ut hominem voluntate antecedenti vult vivere, sed eundem spectatum
 ut homicidam capite vult puniri. sic quod ait psalmista & de psal: 113.
 Deus oia quae vult voluit, fecit, intelligendum, est dicitur in 2: 11
 voluntate efficit, ab efficit et efficitur, oia n. quae vult vult
 2: 11
 Cuius Deus fecit, o. quae vult voluit, voluntate antecedenti
 conditionali, et inefficaci, quae velit a s. thoma vocatur
 quia a tali licet vera sit voluntas, conditionibus tamen suspenditur.
 si n. intelligendum est in 2: pauli & os hominum vult saluos fieri: i. ad timo: c
 2: 4 y:
 quamvis n. plurimi facti facti o. fiant, tamen vult deus oia
 salutem, o. salu voluntate fieri, galens oibz pponit prece
 pta, consilia et remedia: o. n. voluntate beneplaciti, sed
 antecedente o. efficit: siue vult deus voluntate ima, et
 ante ois hominum spectatus, tamen ut homines a se procreatos saluo
 ri: id n. bonitati dei maxime consentaneum est, sed volun
 tate 2da et efficit, vult quosdam homines consideratos in
 peccato adiuuato, seu homines malos damnari, et peccatis, quas
 pmeriti sunt, subiici: nam id postulat ipsius iustitia.

Oipotentia Dei.

Oipotentia Dei proprie est ois, seu potestas efficiendi, quod deest

possibile, quod ordini sui sapientia, et Dei Divinis respiciat.
quod quamvis potestas hanc in Deo ab essentia minime sit
diffinita, in re ipsa in essentia absoluta, aliter
divina sine ordinata.

Scientia Dei absoluta, est vis seu potestas Dei, De se spec-
tata, per quam multa habita ratione alterorum suorum actus
cum et deorum facere potest, quod magis sit possibilia mul-
ta et absoluta possibilia, quod est facit Deus ne facere potest
potentia ordinaria: quia in actibus actibus suis, ut sancti-
tate, justitia, sapientia, alio ordine, quem sibi habita omni-
um actuum ratione prestitit consentit. aliter in
finis sibi illius sapientia, ne ullis limitibus concreta ipsam
mentis alterum omni ordinem constituere, sed quod plu-
rima effaturum fuisse se intelligit, quod magis est facit ne
facit: unde absoluta multa facere potest Deus, quod est fa-

cit
potentia Dei ordinaria, seu ordinata, est eadem confidera-
ta, quatenus esset in per se ordinata in re in re in re
in ordine, quem Deus pro providentia suam stabilivit;
quod in ordine nihil potest facere, se facit quod est facit aliquando

Sactus

liberitas Dei

Qui ab omni profectione necessitate, siue intrinseca, siue extrinseca immunitus est, hunc liberum vocare solemus, utroque & libera-
 tis species est conspicua. ^{in Deo} Imo n. liber est ab omni libertatis necessitate
 intrinseca, quae ex actibus Dei, quaeque est utriusque aliqua
^{contra} aliqui profectione intrinseca illata. in nihil actibus suis, quae Deum
omnipotentissimum, cui omnia Deum legi & p[ro]p[ri]e ab aliis, seu
nullo pacto aut vi externa obnoxiiunt. Non n. liber
est a necessitate intrinseca, saltem in his actibus, quorum
terminus est extra Deum. nam expliciti generis actus in Deo designa-
ntur: alii quorum terminus est intra Deum, qui dicuntur immanen-
tes: alii qui extra Deum terminantur, qui transeuntibus
nominantur, prioris generis actus vulgo ad intra posterioris
generis ad extra nominantur.
actus, quorum terminus est intra Deum sunt cognitio, quae patris de-
lectio, se natus, ac verbum generat, et amor matris patris
et filii, quo spiritus S. ab utroque, sed patre et filio, in
quae ab uno principio procedit, actus inquam illi sunt liberi
a necessitate, quoniam a nulla vi externa proficiunt. Imo
in ab intrinseca necessitate sunt liberi: quia Deus creatio,

regulatio
 dominatio
 in altiss
 De se p[ro]p[ri]e
 omni actib[us]
 ubi nihil
 facit p[ro]p[ri]e
 et factis
 in omni
 in
 in p[ro]p[ri]e
 in quos p[ro]p[ri]e
 in factis
 quae o[mn]i
 in p[ro]p[ri]e
 in in omni
 in p[ro]p[ri]e
 in p[ro]p[ri]e

scijſu cognoſcit illa mal, ſeu o ſi ſciſu o cognoſcere et
operari.
verū autē, quorū bonū ſpectat Deū, q̄b̄ et trias, et conſer-
vās mundi, o tū in unū ſp̄, ab extrinſeca neceſſitate
ſeu coāctive, ſp̄m à neceſſitate intrinſeca, nam Deo o
reario mundi productū, ſp̄ retinuit ſp̄m potentia et
ad oppositū, n̄ p̄ ad o creandū illū, quia quāvis ab
altero fuerit deſp̄tū ab illū condendū, potuit illū
o creare, et ad hoc fuit in differentia indifferentia poſitiva
n̄p̄ lib̄ta habuit facultatem mundi creandi, et o
creandi, alq̄ eadem libertate, et in differentia p̄ Deū con-
ſervare, et o conſervare.

Deus Dei.

Deus Dei p̄ parte diuina voluntatis, q̄b̄ aliq̄d
agere et permittere conſtituit. ut ex dictis factis operibus
est, ut ex dicendis adhuc clarius patebit.

§§.

De Deo creatore, conſervante et
providente.

Quapropter duplex Deo utitur et summe rerum omnium effecti
a: causa distribuit, creatio, quae rebus omnibus existentiis in-
ferat, conservatio, quae est continuata velut creatio, ad quam
reducitur providentia, n. providentia sua rebus omnibus conservare
ac regere deus.

Conatus et interdum determinatio, cum ipse Deus rebus crea-
tis aut ad agendum se accommodat, aut eas determinat. De
creatio conservatio et providentia hoc Spinoza agitur. De con-
atu et determinatio separati disseremus.

creatio definiri solet productio rei ex nihilo: et ut loqui so-
lent, productio ex nihilo facti, et ex nihilo facti. sic autem non
alio modo, quia facti deus in dependens, a illis aliquo,
cum a illis aliquid ad rei causam productiorem conspi-
ralis, hinc etiam dicuntur, creatio.

Ceterum est creatio ad unum deum plurimum, ipse non solum
est, qui mundum hunc aspectabilem, et seculum, quae in ipso
continentur, ex nihilo procreavit. sed ergo hic solum quod,
utrum creandi potestas, ita facti deus ipsum, ut creata rerum
tribui possit, receptum quod est principium, receptum quod est instrumentum

o. Synopsi
mao. cl. top.
necessitate
nam. deo.
habita
quarum
fuit illi
propheta
dij. o.
de. con.
aliquid
patis quod

hali, quā Deus ad aliqd. creandum, utatur, qua dicitur sit.

Conclusio in a.

Creā^o p̄t ee caū instrumentalis creā^ois, dum odo p̄ caū
instrumentalem intelligat^r caū occasionalis.

Sol^o: illud ee p̄t caū occasionalis creā^ois, quod determi-

nat p̄t Deū ad creā^oem hui^us occasio.

atq^{ue} creā^o p̄t determiⁿare Deū ad creā^oem, hui^us
occasio: v^g: fieri p̄t ut De^us aliquā creaturā p̄ducat, ad vo-

lum alterius creā^ois, ut sol^us creā^o tenuit in grāam Josue,
ut in occasioe quōvis organici determiⁿat^r quod dicit ad ma-

terū creā^o in humano factu; et occasioe sacramento

in suo signorū offitium determiⁿat^r ad conferēda
grāam: nō sacramenta novē legis dicitur p̄t ee occasio

causae gratiae, cum ea in mentib^{us} humanis ex vi potent^{is} Dei
beneplacito operent^r.

gō creā^o p̄t ee caū instrumentalis creā^ois, dum odo per
caū instrumentalem intelligat^r caū occasionalis. ad

si aliud q^oddam a caū occasionali dⁱversim^o intelligat^r

sicut instrumentū aliquod, quod De^us utatur, ut artifices ferris,

p̄table o^oal, caū hoc modo conuenire p̄t ad creā^oem

: cum nihil habeat se, quod hinc mundi operatio capax efficiatur,
quia et potest agere in ipsum nihilum: sed in aliquod primum
solum. multo magis est potest principis causa creationis. Unde fit
conclusio 2da.

Aliam a ratione videtur ulla creatio potest creare, ut causam
principis, quae propria esse videtur operatio.

Solr: quod potest dare esse nihil, et potest esse aliquam causam,
ut causam principis, nam creatio est productio nisi ex nihilo.
Atque nulla creatio tribuitur potest esse nihil: cum hoc nihil
vel attendenti, clarosque et oibis in alio fides diligenter con-
sultanti solentibus per certam, seu Dei potest esse propriam
ut aliqua sui participatio existentia certi in partibus.
hinc est quod SS. patres creandi virtute spiritus sancti
verit veluti rota et characterem, quod Deus a creaturis se
inigit, nam in archa lingua palmaris adversus impi-
anos utebant, ut verbi alteri divinitate placere, quod
per verbum oia creata sunt, nihilque sine ipso factum sit.
Et nihil minus placibile est, quia ulla creatio potest aliquid cre-
are, ut causam principis.

Sola igitur causa in a, quae est ens per certam, sive ipsa esse,

na deest.
modo p...
d d...
m, h...
na, d...
am f...
d...
ram...
penda
ad...
v...
Dum...
ca...
f...
ut...
na...

in se continet, seu infinita est, ipse Deus est Dator rei Nulla est
sive ea grave, atque ex nihilo produci. ipse solus pariter
est creatorum existentia conservare prout breviter ostendi =

mus.

Conservatio est veluti continuata quaedam ac minimè inter-

rupta creatio: sicut potius est Dens creatiois actus, qualem o imo

solam solum momentis, sed fluctantibus, et temporibus viget,

sicut ostendit ab ipsa creatioe distincta.

2^o plus distincti solent illius species, directa scilicet et indirecta.

Directa est ea, quam modo definiimus. Indirecta

est remedium omnium, quod in nomine ponitur: ut cum

quis accendit lucernam flammula contra ventorum vim ma-

nu proleget, ea indirectè conservare dicitur, removendo scilicet id,

quo estinguitur.

Circa priorè conservatiois speciem unum ratio præstandum, atque

ostendendum, quod sine ipsa res creata neutiquam subsistere

potest: sic videtur:

Conclusio.

Creatio omnis est directa Dei conservatio.

Solutio: quæ videtur in præfatione sine continuata Dei

sitione, non patet illis artefacti: dñi entitalem prius exi-
stant, quam ab artifice disponerentur, ne ab artifice volun-
tate pendebant, ut essent. et quod si tñm entia per
participationem, qua sibi tñm existunt, quod a Deo in defini-
tis fluunt, sicut continuis illis influentia indigent; quare si
cessaret voluntas, qua Deus eas creatas vult existere, ea quoque
per ab ipso emanare desinerent, ac proinde in nihilum redirent.
quod quibus res artefacta sine artifice subsistere possunt, et tñm res
creata sibi a Deo creationem in se perseverare.
obi: 2: quod semel habuit eam, et post desinere eam, sicut
hinc in ipsa creatore habuerunt eam. quod est possum desi-
nere eam.
ol: d: mai: quod semel habuit eam, et post desinere eam, per
se eo: per cessationem influentia illius causae, a qua habuit eam,
et eo: mai: r: et eo: mi: r: et eo: mi: r: et eo: mi: r: et eo: mi: r:
possunt per se desinere eam, sive si ipsa in nihilum redigerent, sed
si Deus influere in eas cessaret: nulla fons est emanatio, nul-
lu entis participatio, et sic in nihilum redirent.

Corollarium 1:

Etiam si Angeli, et omnes humanae sunt substantiae incorruptibiles,

quod ab inhiis qd m, et rone sui corrumpi nequeant.
Sicq; vident, sui innotulo sint, ponit hi ab est hinc
Definere e: nam cum finit entia, duntaxat, per participacionem,
si deo in flugru sui subuenit, o iam parti uparent e, si in
nihilum uerent.

Corollarium 2.

Si foris existat, ubi deusa uel existat, et agitur, quis,
quid nunc existit uicere, si deo uult, syati momento sine
ulla intermissione est dond existat, nisi per interuicta loca
o transfrat; nam aut diuina uoluntatis, quo res creatur,
et continet, ac sine intermissione uolens aut, nullis locis
est alligatus; si deo uolens uult, operatur, hinc rone
exple can; sit ayitib; foris gloriosi: nam ibi quis glorio
sua, post resurrectionem adu ponet, id est, creabit, seu
conferabit, ubi nunc beata ayiet: an qd ayitao nra
sua deo desideriu a loco in locu fratur, quamuis per
interuicta spatia o transfrat seu traofeat, ne interpo
sita claustra perstringat, ibi reperit gloriosu qm, ubi
erit desideriu, seu ayitao, o transuictis spatii inter medijs
o extractis claustris interpositis, ante inquit S: Augu: f de ciuit: dei
l: 22: c: 30.
ubi uolul spiritus, ibi possum; erit qm.

reperantur, in hęc oia nullatenus casu & fortuna fiunt,
si ad inā causā illā, quā oia disponit, et certo modo ut
contingant, ab alio deo dicitur. Casus & fortuna o den-
to, nisi respectu eius, qui dirigentis intentionē ignorat, tū q̄
Dei intentionis, prout q̄ contingant, hęc talia hinc et
ista hinc, videlicet casu fieri dicitur, o a iudicio Dei.

Quam q̄ multa in republica contingere videmus, quę
despectu rei fortuna sunt, despectu q̄ principis rei publicę
administrentis, in nunci fortuna sunt, qui ad finē illū ob-
tinendū illa negotia temeravit, cap media aut adhibuit
ut aliter evenire o potuerit.

quod a fulmine roeatis, intusdu probare, et in roe
percuti at. cogitandū, talia deo dirigente fieri ob-
certos fieri, qui quos nobis fuit ignoti, o tū nulli sunt
anferendi, nimia fydū temeritate est, hanc in genū rei
solertia destituta, ut nisi cuius rei causā qua
runt, arbitramur, nullū inā, mundo subire, et in celo

flare mortalia casu i etia:

si quis, si rebus inferioribus superior causā presidet, ut
cur Nam in mundo probatōem certimē, i us negligens
boni, atq̄ paupere morbi, et premunt, et consumunt.

fuerati a florum, atq; diuitis, et honore precllunt, sep me
 libris Dominante 2. ha
 hec qdm plerorūq; bonū querelā, qui vta boni ratione
 ignorant, eterna Nm spē tangunt. quippe si ad boni
 rationē attendat, folo vults boni ratione meriti, qua qui de
 flituit, miser iure acri d'cl. hinc prouit, quia virtutis
 p'p'itio, bona, qua docet, a moderatōe & exi'it uult,
 cupis fructu: sicut diuitis inopia inter voluptates do
 bore fatiunt, et q'uo filij uultis & quonia bona uicina
 bona p'fucata, et uolunt Nm uice contingant. si: Co
ris mala ad ueniat, aut illa ad uisibilem p'cedendam
 conducant, bona estimari possunt, et inter ea, que tunc
 corū aios a terrenis mundi cupiditatibus abstracta uult,
 et ad calybiū amorē transferunt. in his igitur maxima
prudētia elud, dum bona fuerati obtinent, quo
 deteriorē, si aut i'probi: mala, quo meliores, et sanctios
 fi'ant.

§ 6.

De Deo mouente et uolente.

gravis est qua nulla maior in p'tia uidet, hinc Deo, mo
 uente et uolente orit' orthoepia. E qdm qz uolentia uult

f... f...
 ad...
 f...
 g...
 l...
 Di.
 D...
 r...
 n...
 d...
 d...
 e...
 f...
 h...
 s...
 m...
 p...
 i...
 h...

quod creaturae, quas condidit et conservat Deus, vel ad desti-
natos sibi fines suos duratur, ipsius auxilium desiderant
sive quo ⁱⁿ efficaciis pro se forent, si quod motus et actus et passio
sive quo consistat istud dei auxilium ^{primum} an ^{primum} sibi, seu
promotio aliqui, an sibi ultimum ducit ad sui conser-
vationem pro se inter se conveniunt ^{primum} primum quod
adcreta spiritualis motus hunc sibi, qui ^{primum} quod ad quo
res, seu quod conveniunt videtur.
2^o quod generis ^{primum} creaturae, alia spiritualis alia quod
res in utrisque eodem modo Deus operatur, n. creaturae spiri-
talis vim agendi ab ipso accipit, quod ^{primum} moveri non po-
tuit, si movere ^{primum} de auxilio divinis quibus primum
res agens, deinde illud primum ^{primum} datur ^{primum} confidenter.

primo a:
et datur, in o motus seu promotio aut ^{primum} determinatio
non intelligi primum quod actus, aut ^{primum} in unis
res ^{primum} alia, quod hanc ad actus, seu motus deter-
minatur. motus quippe et ^{primum} motus, ^{primum} determinatio datur
non ^{primum} agit idem o ^{primum} factus: nam qui movet seu determi-
nat, primum agit, qui primum agit, promovet seu ^{primum} determinat.
igitur qui movet, promovet, et qui determinat, ^{primum} datur

mirat.

Ad motus spiritus est, et respectu spirituum, et respectu corporum.

motus respectu corporum consideratur, et in Deo, et in causis Deo.

Motus corporum in Deo est continuata corporum creatio, seu conserva-
tio in diversis locis successive.

Motus corporum in causis Deo, sive spiritualibus, sive corporeis,
est alio modo videlicet ipse qui velut occasionem motum transfe-
rent a loco in locum, sive in diversis locis successive conservan-

te: ut occasione alio voluntatis, nec pars quaedam orga-
nica in motu in diversis locis successive conservatur: quasi
et impulsio visus corporis, aliud quod a loco in locum trans-
fertur, aut alteri applicatur, ut velut impulsio navis
ad scopulum adstrahitur.

Thesis: motus secundum motum respectu spirituum spiritualis si-
militer et in Deo, et in causis Deo.

Præmotus spiritualis spiritualis in Deo est generalis est, et
specialis.

Præmotus generalis est impulsio aut inclinatio secundum personam
ab auctore ratione spiritibus omnibus indistinctam in bonum seu felicitatem
aut alicui generatiōem generatam, et malum seu miseria aut infan-
tibus voluntas hinc ergo in quibus hoc spiritualis miseria gene-
ratam, gaudium est averfatur, et refugit, et felicitatem generatiōem

profectu, licet ipsa aliqando quorundam in eis, in quibus
posita

Premotio specialis seu praedeterminatio specialis dicitur, quae quaedam
causa vera specialis ad actu aliquem specialem a deo movet,
aut excitat: cuius ratio est, quod est in se ipso specialis et moralis.

q: phia

Premotio specialis dicitur, quae causa vera efficaciter et phia ad
actu seu motu specialem a deo determinat: cuius considerari
potest respectu intellectus et respectu voluntatis. praemotio phisica

q: creati, est
illustratio ipsi
intellectus.

specialis respectu intellectus, quae rem specialem a deo informa
to, res quae ipsa ipse. q: est alia ratione movet concipit intel-

lectus.
Pramotio phisica specialis respectu intellectus, creati ad intellectum,
causa dei quae
ipsa ipse voluntas, creata et ex mala in bona phia ac ipsa
consentit re sua in bona fide, ad actu bono, in se ipso applica
to. alio

Premotio moralis est excitatio quaedam voluntatis, creata
facta dum hominum morem et consuetudinem, et ipsi alluci-
endo blandiendo, ostendendo, minitendo aliaque consimili
ratione apud homines suscipi, quae omnibus per se resistit a cre-
ata voluntatis, quae tamen excitat. huius ratione orator au-
ditores movet etiam praedeterminat, flebilis.

2^{to}. praeter hanc motionum genera, numerat ad huc conar-
tus, quos simulacrum vocant, quippe vulgo dicitur co-

quod Deus quoniam omnia per se fieri movet sui primo-
scilicet ut ipse qui eis omnem motum tribuat. enim verum est
quod libet siue crassum siue et exiguum siue rari siue et
etiam hanc quoniam ab his locis in aere, remotis in
fantiis praeindis confidenter, omnia autem et motus est
persi, nec moveri potest, nisi ab alio movetur, et cum in
motibus et mobilibus progressum in infinitum ratio ad
mittat: inquam aliquod motus crescere nec est, a quo
motus omnis in initium ducatur, et in quoniam transmittatur siue ut
claris loquamur, quod quoniam in diversis locis successive con-
fuerit, aliquid tale est Deus: quoniam Deus quoniam omnia per se movet.
haec autem motus aut praeindis, quoniam Deus quoniam per se mo-
vet, et videtur esse autem a creatura et conservatio quoniam vera
distat.

et si nihil aliud est, quoniam ipsamet continuata quoniam creatio,
sive successiva, ipsa in diversis locis confertur, prout supra
definivimus. hunc in quoniam creati intelligitur, autem et hoc
nihil per se, hunc in intelligitur conservari, cum continui
creatur: id quod in eodem loco est hunc qui esse deus, et in diversis

Sicut cum aliqua spatio successione, et si moveri conijcto.
 quomodo seu principio spatio a Deo, et videtur esse actus a crea-
 tione et conservacione revera distincta.
 Si namque fingamus autem Deum nihil aliud velle, quam quod aliquid
 creare tale in istis actibus quos illud est alicubi. item et si Deum
 et aliud velit, quam quod ita conservare in pluribus locis, ut
 nusquam quiescat, hoc ipso solo quod moveri intelligitur; nec
 multitudo locorum actionem aliam speciem distinctam a con-
 servacione requirit. nec proinde habendus plures fines, et re ipsa,
 sed metaphisice non formaliter et ad idem diversam conserva-
 tionem seu relationem se distincta. quod una et eadem actio
 quod a Deo creata, conservatur et movetur.
 Et quod si creatio sumatur pro actione, quantum quod est
 sententia data est motus illis ea posterior dici potest videtur: et
 item si creatio spectetur prout est continuata profertur
 quod in variis locis productis. tunc et quod a se ipso et existat
 creati in se debuit, ut existens; deinde continuata quod
 conservacione indiget, ut subsistere pergat. et post autem con-
 servari, quin certo loco et tempore conservetur, quare si
 pluribus locis successive conservari dicitur, statim moveri
 intelligitur, atque ita motus nihil creatioi addit, nisi si plures

real fuerit
 cum vero
 esse sui
 motus in
 motus est
 motus in
 motus ad
 a quo
 de fine ul
 successione
 hic motus
 in plures
 quod revera
 la quod
 quod pro
 cum esse
 cum contin
 de se, in

quodam, ut ~~est~~ aius, ~~connotatione~~ seu relatione ad diversa
hora; ut conservatio eadem nihil addit nisi connotationem
seu respectu ad hora diversa. unde creatio, conservatio et
motus pro una eademque rebus active diverso modo specu-
lari videntur in se parte.

At fortiori dici potest, Deum conservare cum omnibus creaturis, quales
sunt ea omnia modo in eis speculatis, secundum in tali esse, puta
in motu, dum indigentiam carum idcirco sunt omnes
resum occasiones continet. nam ut si globus aliquis in loco de-
terminato ponatur, statim cum eo conatur Deus, ut ad eum eam
causam deducatur delatatur: id est, ipse in se hunc mundum de-
clivitatis locis suscepisse creare aut conservare per se. atque
ad id occasioe declivitatis et impulsioe motu fluit a qua
globus deorsum protrahitur, dum hunc a se constitutum, deorsum
minabitur. et hinc de motione globum dicta sunt, ut ego et de-
quod a phis admittantur. modo est pendendum, quomodo
Deus cum spiritibus creatis querat, quod altioris videtur esse
indagari: cum quod duplex est precipue in his facultas, scilicet
una passiva, intellectus ipse, altera activa voluntas, scilicet
et applicandi, quae parte utraque a Deo moveatur.
quod intellectum creatum attinet, certe Deus et non a conser-
vum sunt hoc videtur sed et illa phisice, movet ac promovet,

quodammodo in se ipso illuminat.

Solus: movere intellectum creatum, est ipse determinare ad intelligendum seu percipiendum.

atque Deus intellectum creatum determinat, ad percipiendum, quod
ipsum indefiniter ipse illuminat, idcirco etiam intellectus
creatus, sive de se ipso solum atque causa occasionali, sive occasione
motus spirituum animalium, idcirco legem quam inter se et mente
habuit, ut occasione quorundam spirituum motuum, quosdam in mente
percipere exciteret, et hinc verba: o intellectus creatus, se ipse
illuminat, prout infra ostendemus.

ergo Deus intellectum creatum movet, ac promovet, quatenus
ipse illuminat. hinc de intellectu creatum, quod in multis pa-
rtibus videtur difficultatem. Sicuti operatio ipsa est, quod de
motu voluntatis creatae disputant, quae de se fit

conclusio.

Deus dicitur continere in voluntate creatae ad omnes effectus il-
lius actus.

Solus: qui cooperatur in voluntate creatae ad omnes effectus, qui
gentiam ad omnes effectus illius actus, hinc continetur in
voluntate creatae, ad omnes effectus eius actus, et hinc ita continetur
Deum definitivum.

aliqui Deus cum voluntate creata in oibus et singulis illius artibus
videtur ipsius exigentiam cooperari: secundum ipsam singulis momen-
tis. Non in se simpliciter cooperari, sed in tali esse, ut in se
operantibus aut volentibus: et ad illius voluntatem organa dispo-
nit, ut ipsi obsequantur.

ergo Deus cum voluntate creata in oibus et singulis actibus ipsius
concurrit.

videtur ergo, quod concursus divinus a continua re-creatione, seu
conservatione distinguatur, cum nihil aliud est, sed, nisi con-
tinuata re-productio, seu conservatio, et non in se simpliciter,
sed in tali esse, aut statum modo, ut in se operan-
tibus, aut volentibus, aut assensantibus, id est ad ipsius indigen-
tiam seu exigentiam: quod praefertur vulgari scholasticorum
axiomatico significatur, quod dicitur qui datur, dat effectum ad

esse.
hinc non concurrit Deus cum humana voluntate, qua
tenet ea in se simpliciter, et in se tali, ut in se cupientibus,
aut assensantibus conservat: sed in qualitate, dum legem a se
conhibet, ut artus suos, pedes, brachia, pedes, casualiter desi-
derium nostrum, movet et impellit.

ubi videtur hic aliqui, si Deus in diabolico concursu, ad omnes actus
in humana voluntate concursu ad actus peccati, id est

fieri ac motu:

aliqui Deo hoc modo: concurrunt ad actu peccati, ad expellendo sunt
res, ut puta qui fieri, ac volens ad id concurrunt, quod malum
est, quod Deo attribueri nequit: ergo est voluntas immediata
cum humana voluntate ad operandum.

Ad d. d. mai.: concurrunt ad actu peccati moraliter sumpti
hoc est, ad substantiam actu peccati; quod est quod diffinitur ab ipso
agente et termino seu obiecto con.: concurrunt ad actu peccati for-
maliter sumpti, hoc est ad malitiam ipsius actu, vel ad rationem

repugnantis in simili modo d. mi.: ut etiam sequelam sui
res est qui fieri ac volens concurrunt ad actu peccati, ergo
causa partialis est propria electione et determinatione, con.: qui con-
currunt ad actu peccati, per actionem a qua creatio et conservatio mi-

nistri diffinita in: unde rego sequitur: in actu peccati
2. diffinita in obiecto, unum quod dicitur moraliter peccati, scilicet ipsius
actu substantia, quod est aliquid positivum, et reale, quare est formale
causae ab agente et termino, seu obiecto diffinita. aliter quod

vocatur formale peccati, ipsi malitia ipsius actu, quod in eo
consistit, quod quis in creatura culpa esse quare, et ordine
consequitur, nec in Deo, ad quem lingua ad fine ulli
non dirigi debet est voluntatis vel motus et actu, continental

illius actus
sibi motu
in ipso actu
sua diffi
actu ipso
causa su
sibi ipso
ipso actu
sua quon
in ipso
sibi ipso
sua ad
actu quon
sibi ipso
sua ipso
sua ad
actu ipso

ergo etiam superbia, siue amor inordinatus, proprie excellentia
considerari potest, ut quodlibet est amor, et quodlibet est inordina-
tus, et habet in creatura. in modo, spectat substantia ipsius
actus, quae est quod reale est primum. De modo, spectat il-
lis malitia, quae est privatio perfectionis, cum ipse creatur
creatur, nec in Deum habet. similiter in occasione huius spec-
tari potest actus substantiae, seu occasio, quae prima est, deinde
malitia actus, quae quod contra rationem habet occasionem
ergo invidiam, proindeque deficit, nec ad finem suum, qui Deus
est tendit.

Deus quod ad malum peccati conuertitur, cum sit in his causis rem-
otum, ergo ad continuata quadam creatura conuertitur, et tunc
in se spectat, ut in illis ergo in amore propria ex-
cellentia, et in eo occidentis; siue in eo spectat, in quo ergo in or-
dinata propria excellentia amat, et quod tunc in extendit,
ut aliter confodiat.

Deum malitia actus ad altera lege discrepantis, et sit
quodam modo, et quodam modo plus, sed tunc defectus seu
privatio perfectionis, aut relatio repugnantis cum ordine seu
relatio, ut alibi probatur. ut ipsa deum habere, et sit autem
seu, nec cooperatione, seu conuersione, cum deus est

cre o potest ordini regerant, sed sola creat, qm o non
 qui finit vias suas, malis facit, o h' cogit aut in peccat
 ad male agendum.

Am a dicunt advegerit, quod illa est fil, qui filius et
 volens ad actu peccati concurrat, id ubi qo intelligi debet de cau
 aliqua potest. eg de hois, qui et p'ria de determinate ad actu
 illu concurrat, o de ca'ina, edisti, fac Deo, qui per con
 de actum consentit hanc in ca' sp'liciter et inu' bati, xpe
 inee seu in statu agentis, puta in eo statu, in quo esse
 alterius fregit ad movet, nisi n' deus adhuc actu conase
 vel, ante et fuit concursu plane seducet hoi ad ep'itendit
 sicq' hoi ille o amplius existet, v' fante concursu
 fuit ad actu seu statu ipse derogant, hunc qo agendi
 potestate ipse spoliat: quod ab ipse dei ordina videtur
 alienu. Deo n' ita condidit locu, ubi cu' aliquis in ma
 num consiliu sui, adeo, ut quatenus in pot' fil infle fuit,
 voluntate sua, ei concursu fuit, a' consensu' minimi
 distinctu, o fil derogatur, quia in se nihil est, quod boni
 bati ^{at} fustitid d'ine derogat videtur.

Quodlibet hoc loco, ubi eadem sunt actio dei movens seu
concreta, et eadem dea operantis.

R: o eadem phie actione, si actio spectat rade pri
cipii. cum q actio spectata rade principii o felis, uer
liber ab agente distincta, ubi est duo agentia, ibi 2 quo
q phie actioes ei necesse est. sed si huiusmodi actio
spectat rade effectus, aut boni, dici pot una et eadem rade.

Deinde movetur legendo una eadem q actio vulgo vocat
ut eadem scriptis dr; que a manu et calamo proficisci
tr.

Conclusio 2.

Deus potestatem voluntate creata phie movet et pro
movet potestatem generali.

Ob: potestatis quales est impressio seu inclinatio que
da voluntati creata ab auctore rade i dicitur per qua
ad bonu gatum contendit: que qdm in impressio o uni,
aut alteri festat spiritali, est propria; sed oib; est com; seu
ad oes generatim pertinet, ut auctora sunt definitu.

Atqui Deus hac motione voluntate creata phie movet
et pro movet, nam creatio nihil habet a se ipsa: et spectat

cum voluntas creata huiusmodi perfectione in se sentiat, necesse
est, ut hanc ipsi Deus impresse sit, continuosq; conservet.
unde nisi voluntas creata in perfectione illa alio deflatur
vel, seu potius sit tunc in privatis bonis, quae apparen-
tia non sunt & vera bona, quae in se sunt, spiritus subiecti illius
motus.

ergo de voluntate creata phisice movetur, ac promove-
tur a generali, at istud est et praedeterminatio, quod
iam dictum quod phisice & magna phisice difficultate
lem in alio quae ad specialem, et ad quemcumque volun-
tatis creata alio de promotione, magna inter istos videtur quae
controversia, dum ab aliquibus negant, alii vero veritatem
adferunt.

Ipsi qui velut media via inanis, asserunt, dum phisice
promotioni specialem voluntatem, quae voluntate huma-
nam ad alios bonos excitat, ipsae in phisice movere ad
huiusmodi alios bonos, et super rationem motus specialem in
gravis seu in actibus liberis, sive ut legibus, deli-
beratis, quae ratione utitur & superant, praedeterminatio, quae in

moti.

Quod si quod Deus voluntate humana movet moti spec
ali: al moti: hoc ergo vincit.

Moti moti: cadit, qua una res aut causa obliare aut
cau exultat, movetur, dicit, dicit moti, et confeludi
ne horum, ipi blandiendū, militandū, exemplis actionis
provocando: ali: qd subli: modis.

atque Deus voluntate humana hoc modo movet et
provocat: nam modo visle sed vindicta, modo mi fieri
dicit exempla nobis ob oculos ponit, ut a vitiis nos retra
hat, et ad virtute estimulet, modo si cogitatio nos
bis inspirat, qd voluntate manū velut exprime facit,
et favorū verbi sui precum ministris ad meliorē vi
vendi rationem nos vocat, ut animi ignota est.

quod Deus movet in ac promovet humana voluntate
moti specali: et moti.

quod quod faciente alia sequi moti, ut certo et affica
citer ad bonū delectari venis, ipi phiam promovet in

per gratiam, quod si phare ritunt.

qui opera h in nobis et velle, et perficere pro bona volun-
 tate, sive pro gratuita et special: benevolentia, is
 certe voluntate humana phi: movet, et pra: moel ad
 utroq: bonos et super:nales motioe special: nimiru per
 suavissima et eff:icissima gratia sua delectabilis
 en: s:gd:u: op:rao, quae quae re ipsa facit velle et bene
 placito seu gratia vita, seu special: benevolentia
 special: est, o general:, phi: o general: gratia mea
 lig: delectabil.

atque Deo et aplo et operante in nobis velle et perficere
 pro bona voluntate scilicet per eff:icissima delecta om-
 n: gratia, quae gratuita est, et special: Deo beneplacito
 data. inde permittit ab aplo hae ad nos: cum
 metu et tremore vestra salute operemini: s:gd:u: cum
 de actibus pra:sertim super:naalibus agit, et justitia
 nos sumus cogitare aliqd a nobis, quasi et nobis s:gd:
 eff:icentia nra et Deo est, ut h:bd:dem aplo.
 go concludunt Deo movet phi:, voluntate humana
 motioe special: p: gratiam ad alios bonos et super:nales.

philip: c: 2
 v: 13

2: ad corin:
 c: 3. v: 5.

offertionem suam praetera confirmant. Variis hinc Cellis
hinc SS: patrum testimonis, praefectis S: Augu: Et
qbus praetera constare aiunt duos esse virtutes grad
actualis videm S: Augu: scilicet gratum luminis, quae magis
na iam illustrat, ut videtur, qd fit agendum, et gratum delicta
os atq; an oris, quae ad agendum fortissimi sed alijsi
mi et efficacissimi determinat. hinc quippe ignorantia
hinc, vel brevis, rras difinit; delicta S: mala tepidi
tate vivit. hinc est, quod gratum actualis, quod effi
cat dō, quodq; mente interiori mutatur, seu phisic et effi
catior movet, q; rras hinc exat, id S: doctor defi
nit, inspirarem delictis, et cogitatio S: anore faci

am qd.
verū hae missa faciunt, ut pote quae theologo spectat
magis qm phlos, hinc ne auctoritatibus qm sibi
pugnandū nec quae supra naturam sed emananda eī arti
trant, sed quae lumine naturae cognoscij illius qd vix o
superant rras sibi stabilienda u reputari.
Et non dago est hinc difficultas et opesca questio, an
videatur deus voluntate creatā in artibus liberis, seu ut

hinc: hoc est facultate, quod quod fuerit, in nobis exprimitur:
ut potum me determinat ad scribendum & scribendum: si
ve potum egre conatus duxerit, quod me & illi in e
speltis, sed in tali e, uti in scribentis conseret. ra
conatus, conseret et creas id e di versa illi conseret
tionem seu relationem inter se differant, ut sepe dicitur.
god & deo e promissio phie, promissio specialis, volun
tate humana in actibus deliberatis, quod humani vi
no e fuerunt.

Primo vero quod ad actus malos: si deo phie promissio
vel promissione specialis voluntate creati in oibus et
suis actibus deliberatis, qui ratione viri e fuerunt, et
sane ad actus peccati e determinat, et in peccatis: in
quo extra promissione phiam specialem in e actus
prosumere e potest.

atque deo voluntate creati e ad peccata e determi
nat aut movet: alii vero in peccati autor dicuntur esse, et
omni, quod potest fieri alio alio isy mori suo,
quod de deo cogitare aius e hoc fuit.

gō Deo voluntate creata in actibus liberis, quod rōe vīro
 superant, profectim in malis specialiter p̄mōtione p̄tā o p̄t
 movet. hāc p̄cipue illi, qui p̄mōtione Deo p̄tōm
 p̄t in liberis actibus voluntatis creata, et quod rōe vīro
 superant, o ad^{mi}llunt.

ab hinc Divina p̄mōtio p̄tōri hinc p̄cipue or̄gō
 qui nō nē sua hēat.

Primo. cōd dō o agunt nisi motu et applicatōe ā
 Deo: s̄d hāc motus applicatō est p̄tōria et p̄tōria gō
 dō p̄tōria sua p̄mōtio.

Minor patet, n. v. l. de motu o est p̄tōria obli. d. f. r. o
 quod dō motus, s̄d p̄tōria cōd efficiatōis, quod dō p̄tōria,
 Deinde est p̄tōria, nā cōd est p̄tōria effectū, et motus suo
 hōmō, qui est actus sua cōd, quod agit et motu cōd
 cōd ab alio, movetur ad agendū, et agit, qui a movetur
 - et applicatō.

Minor v. sic p̄tōria: in movetur et agentibus s̄d dō
 dō agit, nisi motu et applicatōe ā Deo: s̄d ois cōd
 dō s̄d s̄d dō dō Deo, ut hōmō movetur, et cōd hōmō,
 gō o agunt, nō movetur, nisi motu et applicatōe ā Deo, nō movetur

constat.

Mai: Deducunt; immo inducunt, sicut in naturalibus quoniam inferiora
moverentur ad agendum in alio superiori quoniam.
In artificialibus in finem potest aliquid movere et agere a super-
rioribus, ut in hoc casu alia a voluntate et artificialibus
inferioribus artificibus moverentur, et applicando a superioribus arti-
ficiis, ut in subditis in politicis inferioribus ministris a prin-
cipalibus exercituum militibus a ducibus. hinc ratio. nam in
independentia et agere tunc sola est subordinatio tamen, ut
inferior superioribus subdatur, in inferioribus, ut quilibet ratio non
est subditus, unde cum agit, et movetur ab eis, potest
ipsa movere, hoc igitur subordinatio est fugit, ut in
miles et infans pugnat, tunc appetit, et applicando a volun-
tate sed sicut impetus proprio in aliquo affatu, in
subordinatio est. adde in omnibus, quod quod ab alio
moveretur in aliquo actu, illud est in movetur, ad completam
in in isto actu, quod si tunc da et movetur ab alio in finem
actibus, est tunc in, quod absurdum est
Dei originem. Sed de his strumenta, duobus sub respectu

difficilior, nisi per motum hanc certissima vis euen
tiorum.
Istam. ab eo quod ad utrum libet est in diffirens, o sicut aliqua
causa, nisi ab ali quo alio determinetur ad unum: sed plerumque
causa dicitur se in diffirentes, ad utrum libet, maxime
voluntas humana, prout apertum est: quod o agens si sine
determinetur ad unum, a causa ipsi in a, quod solum per deter
minare voluntate.
nec volere putatur, si dicitur, quod humana voluntas
se quodam in diffirens, sed in diffirentia activa, ut cuius se
ipsa determinat, adeoque arguitur intelligi debere de illis
dualibus causis, quod se in diffirentes, in diffirentia passi
va, nec se ipsa determinare volent.
Iam contra eum videtur, quod sui voluntas humana dicitur
determinari sui determinari, quia a nullo alio determi
naretur: Sermo illa repugnat, ut ipsa se in sui determi
nari, ac ut se in se movens, in a causa. quod via absur
dissima videtur. Eodem tenore voluntati humana se
ipsa determinari, si se deo movente et applicante est.
Sicut: de ratione dei est applicare se se deo ad suas ge
nerales, applicandi quodam modo per se, si Dominum

eis male sit, ac sibi male in seipso. Sicut autem, phie
 si phie ac in ipsa rem non constituit. Sicut Domini
 Sicut Deus Supremus omnia Dns, & pure moraliter, et
 aliqua stordinatōe moralī, sed rōner, et eijsa rōati
 conditōe rōat: go ad in spūal oia rōalia appl. tan et
 hae et alia o mirorō momenti argūta profertur, pde=
 notior, phie patorni, quod ut nimo hae qresa questio
 e paginā, in pte uideamus, omnibimō, hae quippe re
 hūisse sufficit, ut quid ubi, go pātō, o rōner, in sua opi
 nōis confirmatē profertur, intelligamus.
 ne hū pde hū adū, quod pde motōis phie o rōner,
 ut id, quod ipse obiāt, npi illos constitūere Dns peccati
 auctorē, ut qui ad illud pde rōner, a se amoliant,
 eadem se rōner, quod supra qat m ad concūsu
 simullasur simitō argūta oblat, rōnerimus.
 aiunt: Dns pde rōner voluntatem ad dātū phie
 peccati, & ad malitiam ipse, seu Dns eī ca dū sū hōat
 alit, & ipse malitū, atq; mōner ad mōale dū hōat,
 & ad formale peccati.
 obichōibz, quā ut rōner simit, rōner dū sū pde rōner

ultima synodi vicinioris, qua fuit in ora videri peti-
tum, in qua ydm approbata fuit Joann: Episc: Thessaloni-
ensis de angelis, quod geros arbitrabatur, primariis sen-
tentia, unde colligunt Angelos & Spirituales sed geros
cum Joanne Thessaloniensis esse liberos, quia sola gora
& Spiritus per illo ex primario.

Ad respondendum sententia Joannis Thessalonicensis a con-
=ilio generali aliqua ex parte fuisse approbata, scilicet, qua
vult angelos pingi & vetuit concilium, ubi inde sequitur
quam afferebat Joannes Thessalonicensis, ubi quod Ange-
li fuerint geros, fuisse approbata, nam ipsa ratio illa
in medio reliquit concilium, super ea quodam oratione =
vit, unde cum oia Angelos non minus ultra geros, ipsi
vires possent, gora in ipsa nam cum Spirituali conuenit,
admittere minime necesse est, et contra in concilio
latere necesse supra laudato videtur definitum. Cum & Angelis
nomen variis Spirituum ordinibus tribui solet, de huius mo-
di ordinibus cum numero consentiant inter se illi. Cuius
in opinio, quod & S: dicitur petito, non huiusmodi
ordines & in istis hierarchis sacris principalibus reuerent, qui

ordinis et S: scriptura de duobus.

Ima hierarchia scripturas, Cherubim, et thronos.

Da Dominantes, virtutes et potestates.

Alia principatus, Archangeli, et Angeli specifice sunt

pro complutibus. Sed sunt horum omnium tractatus ad thesaurum
jehiel.

§ 2:

varia quaesita de Angelis proponuntur, et
vulgata responsa in solvuntur.

Nulla hoc capite congerimus, quonia in scriptis Dei
nobis nobis habendum o arbitramur, neque hoc arguere
plani plerum est, et aliunde magna et parte conice
hinc potius, quam veris rationibus, est solvitur.

Quaeritur i: utrum Angelus in ejus tentia ad fidem Christa
non jehielat.

Ad affirmativum, non frequentissime in S: scripturis sine
veteris, sine novi Testamenti Angelorum fit mentione: Et

Raphael totius filius sancti duxisse, et sancti redun-
tasse legitur in libro tobiae. gabriel ad Maria virgi-

nam missus est, et Angelus pastoribus prope bethlehem luc: c: 1: v:
et nazareth, et noctis vigiliis super grege suum agen
26.

lib: rati salvatoris annuntiationis, et caetera omnia luc: c: 2:
v: 9.

na dicitur
i: Kessala
magnas
s: d: g: r: o:
a sola gra
icij a' ca:
fili, qua
quid Ange
viam dea
anania =
fines, i: f:
bati conuoc
in concilio
Cuius v: Ange
ad, de hinc m
se hinc m
in hinc m
abib: m: g: f: p:

testimonium, quod iussim occurrunt, et tamen scripturae S:
tra danti ignota esse possunt.

Quaestio: 2: an existant Angeli ^{rationales} mali demonstrari
possunt.

R: illi qui dicitur demonstrari per hanc fradem potestatem. nam
aliqui exhibent et in eis existunt ^{en} in inveniri, id est,
a malo spiritu agitati, qui in rebus extra ordinem
agunt, et res procul gestas memorant, et divales lin-
guis sibi contra ignota loquuntur. Haec et omnia huiusmodi ra-
tione fieri possunt, neque in Deo referri possunt: Cuius Deo ob-
sequii aut blasphemias vocis, quibus et ipsum profanant, et
erogant, unde a malis Angelis variis inspirant, et per
ista Angeli saltem mali existunt, firmati. Cur et in boni.

Quaestio: 3: utrum Angeli ante mundum generati
sint conditi.

R: Probabiliter est una cum mundo generati fuisse producti,
aliqui moyses scribere et phisiel. in principio creavit Deus
caelum et terram: si autem Angelos condidisset. Haec est ratio S:

ipost: q: 6: 1: horat
a: 3: ibi: docet idem S: Thomas Angelos et in terro, scilicet in a fuisse
q: 62: a: conditos, hoc est, in statu gloriae, seu beatitudinis spiritualis
i: 2: 3: in statu gratiae, et beatitudinis naturalis, in quo cum eis

liberi ab omni necessitate tunc extrinseca, hinc intrinseca pote-
rant auxiliis gratia supernaturali mereri. hinc a ipsis unio ha-
ritatis actu supernaturali beatitudine ad ipsi: ut hoc quoque
cum unio caritatis actu sequitur, si mens illius, operatur a se
sunt libera.

postquam a Deo fuerit beatitudine, orem auxiliis in eis pote-
stas praeiudicandi: si eorum voluntas in bono fuit confirmata, o-
perum ac beata horum meritis, cum sum o bono fruuntur, male
agendi potestate velle feliciter amittunt.

Quomodo autem o unio caritatis actu beatitudo supernaturalis
et confirmatio voluntatis in bono ab Angelis si obtenta
est, ita unio superbiae actu latrocinio principis, tra-
cum suis aspectibus demerentem dicitur, et confirmatio in
voluntate in malo fuit promeritis.

Quaestio 4: utrum diversa Angelorum species ad se fuerit pro-
creata.

R: id probabile videtur, tunc seraphini, cherubini, thronici et
caeteri ordines speciatim se differre videntur. in uno quoque
ordine plures, in tot Angelos solo numero distinctos
nihil videntur.

Quaestio 5: utrum factis hominibus datus sit Angelus custos

fructus
nati
demonstrari
in se
quasi
ha ordinis
divisio
lucra
in se ob
seculo
fructus
cur
quasi
fructus
in se
ha ordinis
divisio
fructus
in se
fructus
in se

is opus est ~~per~~ per locum intermedium transire, ut
cogitatio tua si ex urbe Roma viam te ferat, si loca inter
iata transire oportet, sed repente, quod erat obmodum spali
momento profectus est viam. huiusmodi motus est, ad
 propria mensi soluta, ad diuina, quia homo est alti
gato, sed firmus ab omni parte est soluta ut dicitur la
facile moueretur, quam cogitaret, nec alibi esse videtur
quam ubi cogitaret: unde si de Roma viam de alio loco
cogitaret dicitur ^{profectus} post Roma te viam, tu alibi, quod
is locus ubi homo contineretur, sed quod in is modo per
cogitationem profectus foret, et alibi, quia mens aut spiritus
et alibi a Deo conseruari videtur, quam ubi cogitaret.
Quod: 800. circa cognitione Angelorum, ubi dicitur
cogitarent visibilia, simul et invisibilia.
R: probre cum multos istos a Deo reatus notitias, tu
non visibilia, huius invisibilia esse fuisse conseruati: per
gelos huius beatos legi plurimos adeptos, ubi Deum in
hilitate, facie ad facie, et veluti descriptis motibus oculis pre
fente intuitu videre ceperunt. in Deo huius in lumine
huius intelligibili, vident quod in re is vult Deo re

lura, idcirco in dignitate manem, et peccata intelligunt, quos
 lura ipsi inter manus in dno dirigimus, i bonis opera nra
 cognoscunt, ut sicut olim testatus est de cherubis Raph-
 ael his verbis. quod orabas cum lacrimis, et speras Iob: 12: 9:
12.
 bonis modis, et derelinquellas prandium tuum, et mor-
 tuos abscondas in domo tua, et nocte sus-
 picias eos, ego obtuli orationem tuam dno.

Secreta hinc cogitationes nras in ignota, et pulchra si tho-
 mas, et nisi eos ad illas dirigamus. nam sicut dicitur = 1: pet: 9:
57: a: 2
 dicitur scrutator, ut his verbis docet hieronimus scrutator est cor hieron: c: 17
9: 9:
 omnium et in scrutabile, quis cognoscit illud? ego dno
 scrutans cor, et probans reus.

Quod malos Angelos seu Caecidemones spectat, longam pau-
 sara notant, quia beati, nec occultas cogitationes nras pen-
 trant, nisi de eos dirigant, si illas coniecturis nris, scilicet et
 operibus, aut motibus nris ratiocinando assequi conan-
 tur. Strigti quippe o sicut ac hinc ratiocinantes, seu unum et
 alio colligunt, ut constet ex testatore et qui ad Christum ac Mat: 27:
 cessat, ut et ipsis responsum in fere potest, verumne cum dei
 filius, etc.

Quid: q: quare dicitur Angeli se se invice allegorice.
 R: Angeli locutione in his aliis uis, qui ipsis cogita
 unum ad alterum angelum directam. Et si deus hanc legem
 inter suos constituit, ut ex occasione quorundam figurarum
 seu sonum manifeste forent eorum cogitationes, in his quo
 quod obstat videtur, quod minus et sola Angeli intentione
 seu voluntate, tamen et occasio est ipsis cogitatio alteri
 Angelos, in his rebus. Hinc patet, nec ulla nobis alia occurrunt
 Commodior Angeli in locutione explicandi ratio, quam si
 ad causas occasionales constituta a deo legem confugiamus.
 nam ratione cognoscitur ratio ut iam diximus, quia ab An
 gelis movemur, quatenus scilicet eorum voluntas, aut desin
 derium est causa occasionalis, et quod aliquod idem dei bene
 placitum movet. ac quomodo cum est quidam quodam modo
 qui voluntarii appellantur, quoniam habet et rationem suam,
 sive divinitus habitum cum illa voluntatis auctoritate conne
 ctitur aliorum quorum motus idem deest in divinis, Angeli cum
 voluntate, quasi causa occasionalem sibi inponant.
 Hinc de Angelis sufficit, aliter si qua ad haec sint,
 de his exponenda commodior in theologia traditur, et modo
 de mente humana nobis est agendum.

7
Sicut in se habet aiam cogitativam, quae in nobis reperitur,
rearius illi est substantia, et quae in se habet, in qua
potest illis esse substantia, et sic in se habet, quia
sicut in nobis substantia aliqua cogitativa, quae mente humana
est per aiam rationalem autem.

noie cogitativa. Magis sicut illi interior et confusio per
quam actus suus est in se, quae quae agimus,
et patimur: ad id videtur esse mente humana in se
hanc cogitante, ideo fit et dicitur, quod in ipsa fit con-
fusio aiam cogitativam voluntatem, appetitum, sensus
num, quod in illa reperitur.

Quae hic in mente humana ita definita a parte di-
stinguatur, sicut quae spiritus in se immortali, pro quo

Sed
Mens humana a parte conclusio.
distinguitur, ad hoc est spiritus,

in immortalis.
Sed quoniam multa invariabilia et certa distinguitur inter se
illa in se sunt a se invicem distincta, atque multa certa,
et in mente humana et quoniam inter se distinguitur. quod
et ipsa a se invicem sunt distincta, maius patet et sic, quod

lum in loca huius parti: Denique cuius ab illis cellulis
 et inanis elvanti sumus.
Præterea ab illa cella inanis multo sumus et cogitatio
 ut et in deficiente parte. ab illa et inanis et cella quod
 est et huius seu soliditas, et impenetrabilitas, prout in phisica
 explicationibus: atque cogitatio et huius seu impenetrabi-
 litas aut soliditas à se invicem differunt. et quod cella habet
 cogitatio, cum et huius, aut impenetrabilitate seu solidi-
 tate, quod quod afficiuntur. quod etiam summa à quod
 realiter differunt.
Quoniam illa inter se essentialiter ~~non~~ differunt, quo-
 niā cella diversa significatio, et huius et seu non cella
 unum diversitas, per proprietates nobis declarata innotescit,
 nec aliquid signum habemus ad iudicandum rem nobis
 esse diversas, quoniam quia in ipsa distinctio proprietatum
 advertimus, et alio modo observamus glaciem et ignem
 inter se differre, nisi quia ignis calidior, glacies a refri-
 gerat: aut oculis à pede esse quod distans, nisi quia a oculis
 intuemur, et diversa obla differunt, pedibus a gradi-
 mus, et sustinemus quod aliquid multo summa ab illis

ris specialiter diverse proprietates, imo antedictam, nulla
est attributa, nullaeque proprietates, quae magis inter se opo-
rante, quam multis hunc modum ad quosdam proprietates, quae
magis inter se opposita sunt, quam cogitare et extendi.
Quod namque relationis quae habet ad quosdam et cognoscere, quae
substantia affertur potest, inter ipsam et motum, aut inter vo-
luntatem et figuram?

ergo dicendum magis et quod est peritus diversa, ac proinde
si quis habet extensionem, quod non cogitare hunc debet
in extensione, quod idem est, ac in spirituale et immortale.
nam ratio est spirituales seu immortales nihil aliud
intelligit, quam id quod partes est habet, et extensione despi-
citur.

Conformiter 2: illud spirituale et immortale est, cuius opera
aut spirituales sunt, et ab omni materia plane est pendet. atque
qui operationes materialis humanae, ut sunt volitio et intellectu-
alis, sunt spirituales, et ab omni materia nullatenus pendet, ut
liber est intellectualis nulla plane extensione includitur,
utroque enim optime conueniunt, nulla facta materia materialis

re. ita quoddam exprimus, hanc hanc cognoscere vidi
obseruans, quo plus habet cum corpore conueniens, et in uerba
fieri subtiliores, et distinctiores, quo magis se a corpore abstra-
hit; ut manifestum fit in estasi et trance, ubi mens a corpore
quodammodo extrahitur, et in aera meditando, et distincte
omnia videt et. qd mens humana est spiritalis; ad corpus
immaterialis.

Cof. 3: mens humana in corpore rem in agnoscere se con-
plectitur, ut in hanc latitudinem colorum inmensitate,
et diffusa unde quaeque corpora, linea latitudinis ex-
tensio percipit, quod oculis notari nequit, et sic in di-
uisum est, cum sit. multa per alia ab omni parte sua sum-
pta conuenit, et ueritate, sapientiam, unitatem, pulchritu-
dinem, suorum item principia intelligit, hancque omnia
et similia, absque ulla spei subsidio aliquid pura et ab-
soluta in omni intellectu percipit. qd et ipsa immaterialis
sit neque est.

obi. 1: Dicitur quod, quae simul cognoscitur et extensio
non in uoluntate, ut sit idea doloris uolens et. aliquid
speciem quod, quae sine extensione aut corpore non potest

... nulla
... se
... quod
... hanc
... que
... hanc
... inde
... hanc
... et in
... et aliud
... hanc
... hanc
... hanc
... hanc
... hanc
... hanc

gōelms, quae ille dicit, p̄t̄, ē p̄t̄ simul cogitari,
et extensa.

Ar. n. 1. q. 1. a. 2. quomōdo huiusmodi in ea involvant cogi-
tationem simul et extensionem, oīa s̄nt, quod cogitatio
re et cetera unū s̄nt in extensione, s̄nt solum compositio
sicut et cogitatio et extensio s̄nt s̄ntū cogitatio, et extensa
unū compositū constituant, quibus in eo variā cogitatio
et extensionis modificatio, se recipiunt, quae simul ab eo
unū autē p̄t̄, ut oīa ab imaginatio attinguntur.

Et sicut sicut aurali p̄t̄, operabit illos s̄nt
in imaginatio s̄nt, in q̄b̄ extensio in p̄t̄ione conu-
tit, nihil aliud nobis est liber, quā cogitatio, et
extensionem simul existere, sicut res et modo et quae ei
oppositos. ad id ut haec duo nullatenus sibi opponantur,
nō quod s̄nt de rebus illis s̄nt, quae s̄nt p̄t̄
s̄nt, et s̄nt s̄nt conformes, et haec cogitatio et extensio
s̄nt oīa modo a re et extensa distincta.

Dictio 2. Idem mens a quae distincta dō, quia dicitur
s̄nt s̄nt ab eo cogitatio, ab eo haec res nulla est, gōel.
Sb. m. iustitia et misericordia d̄i s̄nt libent̄ diverso

conceptus, et in prout iam supra annotavimus, ubi de deo
 egimus, cuiusq; huiusmodi conceptus, omnia deo conveniunt, aliquid de
 illis. ita multi et signa aliquid fructus sui est huiusmodi modi huiusmodi
 in diversos conceptus, et huiusmodi repraesentatur, in eodem huiusmodi
 ratione. quod est eo, quod conceptus sui cogitantis sunt distincti
 a conceptu sui est huiusmodi o huiusmodi, quia potest unum eundem
 multos multi convenire.

et dicitur: maius in conceptu. id est minus a parte distinctio, quia
 huiusmodi conceptus ab eo diversus recedit, impletur seu ad
 qualem, con: quia huiusmodi conceptus ab eo diversus per ab
 abstractione intelligitur, huiusmodi et in ad qualem n: minus: et
 n: minus: et huiusmodi:

Justitia et misericordia Dei in deo o ad deum
 complete conveniunt: Justitia n. sine justitia intelligitur
 o illi, sicut sic misericordia sine misericordia,
 ac proinde huiusmodi non nisi modaliter differunt, potest
 esse in uno deo. ad complete intelligitur quod per se sola
 mutua esse est huiusmodi partibile, figurata et huiusmodi
 et con omnia quae multi conveniunt.

Et contra intelligitur mente esse substantia completa,

quae vult p[er]ip[er]i, & quae vult, quae dubital, effi ab ea
remoueat, quae ad g[er]is r[ati]o[n]i p[er]tinet: et sic cogitatio
estensio p[er] se incompatible in eod[em] s[ub]i[ect]o.
Similiter figuram ad motum & p[er]tinet conueni, nisi in materia est h[uius]
ramificati motus recipit in g[er]is h[ab]itu figuram, ita o[mn]i
vult intelligi figuram nisi in materia opta ad motum.
Magis igitur est discrimen inter motum et figuram, et inter
rem estensio et cogitatio. quia a s[ub]i[ect]o o[mn]i s[ub]i[ect]o mobili
nulla amplius superest motus h[uius] figuram aut motus, r[ati]o
de r[ati]o[n]e motus est, ut g[er]is s[ub]i[ect]o h[ab]itu sine illis conueni p[er]tinet,
et h[uius] motus sine illa. quia igitur p[er]tinet se cogitatio conueni
p[er]tinet g[er]is nulli in g[er]is in rem r[ati]o[n]e, r[ati]o[n]e cogitatio r[ati]o[n]e
differt a s[ub]i[ect]o estensio, ac p[er] eff[er]is s[ub]i[ect]o est in a[ct]u.
Cum mensura motus s[ub]i[ect]o g[er]is desiderata atque illi r[ati]o[n]e
auomdata, p[er]tinet illis desio[n]e et p[er]p[er]is, modo g[er]is
et p[er]tinet est, quomodo g[er]is s[ub]i[ect]o conueni.
Tota ista est p[er]tinetia r[ati]o[n]e docent, menti et g[er]is r[ati]o[n]e
ita simul et conueni, ut mensura h[ab]itu g[er]is motus;
et vice versa p[er]tinet g[er]is in r[ati]o[n]e in mente, adeo et cogitatio
o[mn]i s[ub]i[ect]o q[ui]sda[m] motus quida[m] in g[er]is motus estensio, et si est
occupat¹⁷ mente cogitatio, ori entis q[ui]sda[m] motus g[er]is r[ati]o[n]e

hinc. ad quæ ratione et modo hæc est ratio, ut ac ne vis quæ
 capere volumus. nulli nulli hic comminifantur, sed quæ
 æque capere sed difficultas, si hinc difficultior, ac ipsa
 multis et horis comminatio nec omnino in se multis agere
 Divis. alii qui ad accidentia realia, quibuscumque oculis,
 à se hinc ipsos diffinitos, confugiunt, exemplo gravitatis
 omnino quibuscumque illis, quæ quævis quæ o. sed hinc in quæ
 p. de op. agit, illud deorsum ferendo. sed hinc modicum
 densitas et omnino quibuscumque a. a. nobis alibi et profel
 fuisse, et adhuc magis phia et phodesta.
 alii volunt nesci, quos et ipsa est hinc et sed et quæ
 visibile aliter et hinc est hinc, quæ ratio optimi
 et quævis applicari et in illud agere pot. arbitrantur
 verum hoc deus æque pot. intelligi pot. ac in in, magis
 et nec se ipsa necessitate est hinc intelligi pot. quævis
 visibile pot. in quæ, cui in illa est, agendi. alii alia
 comminifantur, quæ se in illis, referendis, quævis
 quævis p. de se videtur, referre omnino.
 verum, ad legem nesci hæc de se non operiamur, quæ pot.

hinc
 capere
 æque
 multis
 Divis.
 a. se
 omnino
 p. de
 densitas
 profel
 fuisse
 adhuc
 magis
 phia
 phodesta.
 alii
 volunt
 nesci
 quos
 et ipsa
 est hinc
 et sed
 et quæ
 visibile
 aliter
 et hinc
 est hinc
 quæ
 ratio
 optimi
 et quævis
 applicari
 et in
 illud
 agere
 pot.
 arbitrantur
 verum
 hoc
 deus
 æque
 pot.
 intelligi
 pot.
 ac
 in
 in,
 magis
 et
 nec
 se
 ipsa
 necessitate
 est
 hinc
 intelligi
 pot.
 quævis
 visibile
 pot.
 in
 quæ,
 cui
 in
 illa
 est,
 agendi.
 alii
 alia
 comminifantur,
 quæ
 se
 in
 illis,
 referendis,
 quævis
 quævis
 p. de
 se
 videtur,
 referre
 omnino.
 verum,
 ad
 legem
 nesci
 hæc
 de
 se
 non
 operiamur,
 quæ
 pot.

hinc est voluisse illa difficultate hanc qua habens in con-
cipiendo illa coniunctione, seu ut vulgo, dicitur, unione men-
tis et corporis et parte rei possit omnino, qui in se habet
potentia facti existimamus impossibile esse humano
intellectui coniungere quomodo res realem et spiritum cum
spirituali et in corporea sunt rei partem, resque in essentia,
rei essentia partem, nisi si res in essentia unum sit.

hinc
Sorro quia duarum principum sunt rem mentis et corporis:
hic devaluos, quod res mens resque sunt in deo, totum sunt
resque sunt, et plus de deo et resque coniunctio, seu, ut ai-
unt, unum intelligere volumus. una inter genera intellexit
dit. altera est, quae deus mentis et corporis, et postrema
de illa, quae mens et resque coniunguntur, seu unum est, et
ambobus in unum aliquid sustinetur, et ut loquuntur
dependentia seu solutio involuit: quae ratio et resque
sunt. resque in ipso corpore, coniunctio seu unum, quod o agere
et potest partem dependentem a se habere. duae resque dicuntur
truncata, quod o haec sunt vicina, ut unum in alterum agere

etiam si hoc ab altero pati potest, quod si necessum, potest.
 ut ambo simul et semel agant, et patiatur, sed se
 simul, si unum agat, et alterum patiatur. Eodem modo duo
 motus inter se non agunt, quando in duos oppositos
 atque ita ordinantur, ut reuera atque velint, aut dili-
 gat, nisi alterum, hoc ad eundem modum dicuntur, si a
 ratione a vita agant, quando aliquod quodam operatio
 dependet a vigiliis, etiam somno, quando
 aliqua vigiliis sunt dependente ab operatio
 seu potius motibus ipsius spiritus, et hoc in potest, quod
 Deus inter motu humana eiusque spiritus sancti
 que sola est optima ratio conuentionis seu unionis
 huiusmodi.

Lumen vero humana definitur sicut latet vigilans, deinde
 inter, quod spiritus vigilans, atque iam a iure creatio sua
 instanti, etiam utroque motu, nec omnino dormiens.
 Quod est, quia cogitatio est ipsa in omni esse actus, quod
 potest alibi iam exposui, ab ipsa rebusque spiritus sequitur,
 quia ipsa definitur. Quod admodum spiritus sine esse.

ione, quod est illius inveniuntur et sic attinet, et aut tamen
si o. p. sub n. est huiusmodi facti solida et imperitabilis,
ibi est q. seu man. et ubi illa solida, et hoc deservit
ita n. ubi confusio ibi et mag. et n. est, ubi est q. n.
et ubi est huiusmodi solida, ibi n. mag. ab ea n. est.
adde, quod n. sub act. adeo ut confusio in vi
in letitia al. huiusmodi p. ubi est ad beat. adeo ut n. est
seu ai a m. fine actu sine cogitatione et in p. ubi, que
actu sine cogitatione, si ab ea sustinetur, nihil in la
possit ubi et absolute amasum est, per quod existat,
Prima regis generatis seu in alia alitatis efficitur
huiusmodi ad cognoscibilis, quod nihil aliud est cogitare p.
Sed ubi ubi: ai a seu n. n. in imo cogitationis seu no-
tando, ut ubi in utro tractans imo reg. in in infantibus
sue primordis, n. in forma cogitare dicitur p. Cum
hinc n. n. cogitationem conficiuntur. q. n. n. hu-
mana et facti opti di. substantia facti huiusmodi cogitationis. et.
n. m. s.
Sicut id videtur aperte, ego, quod si hinc mag. n.

cogitant, tunc utiq; eam cogitationem recordaveris. alij
 eam cogitationem minime recordantur: ubi n. illi, quia eam
 recordantur, quod in furore facta, aut in somno, ne
 di ca in utero matris cogitare fingit. Certe vero
 nra hinc rudi cogitat, aut cogit^{is} cupit est.
 Q. n. mai: aliud n. est, nos confios ee cogitationem
 rram, et aliud eam in posterum meminisse: pto
 n. requiritur, utri alienis recordemur, qm ut illis fi
 ms ^{con}sci: ubi recordemur 1: qm diu rram gori tenuerit
 da est: requiritur, ut illius species in no cerebro aliqua
 vestigia relinquat, atq; postea nos reflectendo recordemur.
 ut a cogitatio sufficit, si rre pphio seu cogitatio consue fi
 mus. quid o solum nobis dormientibus accidit; sed ijs
 infantibus in utero matris. Q. n. licet mens nra in hore
 negligentis cogitab, nec ob sopitos sps aales qd ut vocant
 spiritus rri quas cogitat vestigia cerebro factis impriman
 tur, o tu oi cogitatio destitui est existimanda.
 atq; n. dubiu est in factis rram in utero matris multo
 libere cogitans, et illoru mentis in spis caloris frigoris
 sibilativis, doloris, quae ex coniumtioe illis cum gori

Cant
 habili,
 destruit
 ijs n.
 h.
 is in re
 h. n. d.
 h. que
 l. l. a
 g. h. l.
 h. effi:
 idan p.
 h. p. r.
 infantia
 i. p. l. C.
 h. g. m. h.
 cogitans d.
 h. m. m.

proficiunt occupari; quibus quae cogitantur & amplius reor
dentur, possunt, quia in illorum cerebro nulla ponunt inveni
vestigia, pro qua mensura ad res, de quibus cogitantur recolen
das determinent, nam memoriae in sola mente, sed maxime
in impressis cerebro vestigiis consistit, ut infra et plura scribimus;
tunc quia mollis est cerebrum ac satis lenax; hinc enim quia
ab omnibus simul, et ex omni parte circumstantibus generibus ob
debiliorem habitum illi generis agitatur: ex quo fit, ut
saepe ~~diverse~~ diverse impressioes confundantur, ac se se mu
tuos deliant. generis firmiora ab initio sua creatio cogitetur,
minime hinc fuerit cogitatum memoriam esse, antequam firmior
fuerit cerebri substantia, ac spirituum, aut vestigiatorum in eo in
pressorum lenax, si autem id mihi videri debet, cum in nobis ipsi
aetate iam adulta, nulla remaneat eorum memoria, quae
et modo dormiantes, sed et eorum, de quibus vigilis cogitamus.
immo in infantibus vis maternae uterum cognoscis ea ipsius et me
moriam quae quandoque reperitur, quae plerumque sunt adul
ti. Certe namque hoc est, et quod diuina experientia confirmatum,
infantis non omnium, quae sibi exhibentur, notitia, dolus, ac discretio
mira ipse, id quod multis ante, quae ea vocibus exprimitur potest
quod ipsa est in infantibus viget rationem demonstrat; quibus ob

infirmā ad huc generis constitutionem et in certis motus ad rem con-
 dem dicitur attendere oportet. Et factus de dubio aperti habet,
 Dari fides menti nra innatas, id est, nobis a natura et ab ortu
 nro nobis cogitatas. q̄b̄ nihil aliud intelligimus, qm̄ lumen
 illud naturale, quo deus mente nra illuminat, seu verum, quod
 clare ac distincte percipitur, speciebus naturaliter informat. Cuius
 ut demonstravimus de natura seu essentia menti nra fit, ut spiritus
 et animus sua creatio momento cogitabilis; cognoscitur a ois de re
 aliqua fit, et fides nra nihil aliud intelligat, qm̄
 res cogitata, quatenus habet quoddam ei obiectum in mente
 pro ut schola loquitur: sive brevius dicamus, qd̄ qd̄ in cogitatione
 nra versari potest. manifestum est deus fides menti nra innatas,
 seu cogitatas.

§ 2.

utrum mens humana possit demonstrari in or-
 talis.

Mentis humanae o sensus ac verum omnium spiritualium vita in
 cogitatione consistit, o n. aliter vivunt spiritus, quam per
 cogitationem, nec proinde intervenire possunt, nisi cogitare desinant,
 quoniam a existentibus cogitatis competes esse intelligunt, atque
 vita tandem vivere consentit, quoniam existentibus, longis ex-
 tendit ometaphisica est, o n. spiritus aliter esse potest, qd̄

ne aliter cogitari.

Cum q̄s qualescūq; aliter mens hōis sūt in d̄b̄, idē plerū est,
ac figuratē, ut h̄ mens hōis p̄d̄ q̄m̄ est ā ḡoī feminatē,
p̄gat̄ existē: si n̄ existat, vivere ipsa n̄ est; cū ipsa vita
ut pote quae in coglatē consistit, ab eis existentiā separa-

ri ō p̄it.

illud q̄ fide certū est, ino fidei Christiā fundamentū, aīo
rōis c̄nterim ubi ḡoī carere lib̄r̄, sed in d̄b̄ ē.

Matth. C: 10
v: 28.
Joa: C: 12:
v: 28.
hinc Chr̄s d̄s. & nolite inquit, timere eos, qui quidam
quōs aīa ō p̄it occidit. et alibi q̄ quidam aīam su-
ā in h̄ mundo, in vita aeterna eos custodit ea.
Cum a. o. sola auctoritate s̄d̄. r̄oī h̄a h̄o agendū sūt,
cum q̄ Lateranense concilio s̄d̄ Julii 2: et h̄o iō celt-
bratū p̄l̄is ō s̄ssioe q̄ exat̄ ut ad ista capitalē
in Christiā Religioe veritate demonstranda oīs in gen̄i
viro, et industria adhibeant; h̄i namq; partium eī orb-
frante q̄ innumeris p̄r̄ r̄alioibz, quā v̄t̄, et recen-
hōis p̄l̄i altit̄, effi c̄iores profere.
p̄r̄t̄ velut certū oīs s̄statuendū, n̄tē namq; n̄ ā ḡoī
separata ā D̄o d̄st̄n̄ p̄i, sed ad nihil redigi: cum n̄
D̄o cuncta ex nihilō produxerit, oīs p̄nt̄ s̄vellet,

in ni hite potest redigere. ab v. hui illud Nm in quibus, ultra mag
humana postquam a corpore est soluta, superstat et ratio sua esi-
gat. pro quo fit

Argumentum in Metaphisicis.

Illa substantia immortalis est, quae a corpore separata subsistit,
et vivit. immo quod alicuiusmodi humana a corpore separata
subsistit et vivit. immo quod substantia a corpore
profertur distincta; quae proinde nec corpore ad subsistendum
indiget, nec aliunde per se impropria pernicia vit.

2do visib: nam cum spiritus cogitet eius quae vita in cogitatione
posita fit, in nullo modo subsistere potest, quin visibilis, quod
magis huius est immortalis.

2du. phisicis.

Mens humana est deterioris conditionis, quam alia in fini-
oris ordinis substantia puta quies aut pars corporis; atque quies
a mente relinquitur, vel pars corporis a suo corpore separata
subsistere postulat, ut certum est, certitudine phisica, tamquam
a trunco avellu, in combusto, aut in pulvere combu-
nulo trunco debere remanere: ac demum certitudine me-
taphisica constat rem creatam posse ipsa defecere, potest, sed
Nam si Deus voluisset, deum suum ad existendum ipsi sub-

serit, et deo hinc conuenit o. f. d. u. i. l. u. i. p. a. r. t. i. p. e. r. u. e. n. t. e.
altera à qua minime pendet. unde Ecclesia b. h. c. ait +
C: 3: u. 14. didici, quod oia opera tua quae facta sunt deus preseruet in
perpetuum.

gō solute pōre deo mult. conuenit o. d. n. e. g. a. l. a. d. f. o. s. i. s. t. e. n. d. u. i.
f. d. h. u. m. m. u. l. t. e. p. p. e. m. 1. q. m. e. p. s. c. o. n. s. e. r. u. a. t. l. u. m. h. o. c. h. i. d. i. s. t. i. n. g. i. t.
quod q. s. u. t. p. o. t. e. e. t. p. a. r. t. i. b. u. s. p. o. s. i. t. a. r. u. a. r. i. a. s. m. u. l. t. a. s. f. o. r. m. a. s. i. n. f. e. r. u. e. n. t. e. s.
u. a. r. i. s. f. o. r. m. a. s. a. u. t. f. o. r. m. a. s. a. f. f. i. n. a. t. i. s. m. u. l. t. a. s. q. u. a. e. s. p. e. c. i. e. s. e. s. t. i. n. t. e. s.
g. r. a. f. p. e. r. e. b. i. t. c. o. r. u. p. t. a. u. a. n. a. u. e. a. t. 3. t. i. m. u. s. M. o. r. a. l. i. s.

Regari o. p. d. h. u. i. u. n. i. u. e. r. s. o. b. i. q. u. e. r. i. p. u. b. l. i. c. a. b. e. n. e. c. o. n. s. t. i. t. u. t. a.
f. u. n. t. a. l. i. q. u. e. p. a. r. t. e. g. u. b. e. r. n. a. t. o. r. u. m. a. q. u. o. s. g. l. o. r. i. a. r. e. g. a. n. t. i. q. u. i.
u. i. l. o. s. c. i. m. i. n. i. s. p. e. r. o. d. e. l. i. b. a. t. i. s. i. n. d. e. l. i. t. i. s. r. e. p. e. n. d. e. t. a. l. i. q. u. i. h. i.
f. i. e. r. i. o. p. t. n. i. s. i. m. e. s. p. o. s. t. m. o. r. t. e. m. f. u. e. r. e. s. t. e. s. t. a. n. c. e. a. t. r. a. h. i.
u. d. e. m. u. s. i. n. f. a. r. t. e. s. s. e. p. i. s. i. n. d. i. g. e. e. t. o. p. p. r. i. m. i. u. i. p. r. o. b. o. s. u. d. o. m. i.
r. a. r. i. a. u. d. e. l. i. t. i. s. a. f. f. l. u. e. t. g. o. m. e. n. t. e. h. u. m. a. n. i. t. a. i. n. o. r. t. a. l. i. t. e. e.
n. e. e. s. t.

Dei ipse est origo uti pōtius, quo deū existēs supra

demonstravimus
eorū quippe deploranda est ementia, qui sine ulla em-
lu mentis spē, salute suā in calissimā d. f. i. n. t. a. d. d. u.
ant.

Sed qui menti humanae non in illam se inficiant, ac demerita
 et aditula in laborant, ratione etiam si magis interitum facit et
 noxia ad falsum sibi ipsorum conantur. nulla ipsos tam spullos
 fiducia necesse manent: quod quidem in illis et vita certis oratio,
 alii ea morte et obprobria, ut demonstratum a nobis putant,
 quibus et quae horribiles perficiuntur sunt peccata sunt daturi,
 qui modo religionem omnem abiecerunt; sed ipsi non tamen in
 terris et aetheris pulsantibus obstinatis animis restiterunt, donec
 instantiam mortis puncto remota erroris nebula omen
 tum suum impietatem, velut opertis oculis suspicere ce-
 perint. ergo ab horum hominum insaniam recedendum, totique
 viribus in illorum sententiam eundem, quia altera vita esse pe-
 tent suamque vivendi rationem illis intuitu componunt.
 obicitur: ut Ecclesiastes Lybr 7 vers 17 dicitur: homo est cinis
 atomum, at qui fumentum aera interit, ergo et homo.
 R. D. mai: unusquisque quatuor ad moriendi respicitur et
 quatuor ad moriendi modum rei mai: et co: mi: n: sythia
 hoc est fumentum interitum, sed diversi modi, dum n: hoc
 moritur, aera sunt magis eius aere quod separatur, sed o pe-
 nit, sed sic istae pugil, ad ubi fumentum moritur, aera illis

perit etiam nihil redigitur.
i: ad hunc: obi: 2: Deus solus habet immutabilitatem, ubi ait Augustinus 1;
6: v: 16. gō magis hōis o est immutabilis.

Obi: 1: obi: 2: solus Deus habet immutabilitatem, a se ipso, eo: ab alio ne:
ars et effy: hōis eundem o habet immutabilitatem a se ipso, sed ea a Deo
accipit, id est immutabilis ab intrinseco dicitur, quia a se ipso
interim o pō, o vero ab extrinseco, quia ab extrinseco prin-
cipio ipse Deus in nihil, unde dicitur est, redigi pō, quare
in Deo sicut modo dicitur hōis dicitur, o rōa, sicut gōa Dei
immutabilis, quia o a se ipso sicut divina voluntate a gōa
immutabilitate sicut.

obi: 3: aīa rasibilis cum gōe, aut in gōe, gō perit in a
gōe:

Obi: n: effy: quoniam n. rasibilis aīa cum gōe, sicut in gōe, est
in substantia a gōe distincta, et de diversis partibus ab eo rōis
ac proinde n. solus gōe subsistit.

Sed potest aīa belluorū interiri, quia rasibilis cum gōe,
gō in aīa hōis perit cum gōe, si nascatur cum gōe.

Obi: re: sicut dicitur: o: Deus belluorū aīa perit, quod
cum gōe in gōe nascatur, verū aliunde rōis ipsius interiri
potest a videtur, quia gōis belluorū regendo precise dicitur
stipendiū est, quo deficiente et ipsa deficere et perire necesse

est ab: aig' h'as, quos in g'oni humano regendo destina
to accommodatus sit, in insuper deo in eternitate coniungi,
aut presens ei sive in tristitia, sive in gaudis postulat, utroque
ad eius similitudine creatus et velut si illa loquifas est,
quada illis partem sit.

Ingle: Magna est inter ho's, et bellu' similitudo. q's et
simils interito.

Al. d. an. magna est similitudo, quo ad functiones aia
les, et ff'as accommodato, nam ho's edidit, dormit, depro
bat, et fies in bellu', et item doluit, gaudent o fies
in ille, quod oia ff'as continent con: quo ad functiones
nre spiritales, et rone accommodato, n: an, et c'g'at.

n o bellu' quos sero modo senti ant; o h' r'au' ant, atq'
ea intelligendi, qui ut ac libentate ff' donat, qua ho's.

Urge: ff' quada bellu' in q'bz eg'quisitissima pp'ra r'ao
tia: q's et.

Al. n. an. si n' in bellu' est ad id eg'quisita r'ocia'o,
suasq' cogitao's, q'bz da signis, o h'm inter se, ff' n' r'ob's
cum communicant, ut ho's inter astrag' r'oc'os, quam lin
qua ignorat, posita continuo usu lingua illa salti
mi profuti absq'bz, ut in is amicitia inre p'oid, atq'ui
bellu' nullis v'ocib' aut signis cogitao's suas, ut oportet

Al. d. an.
ff'ca a'bz
at a se p'p'
in suo p'nc
in p'p' q'ue
ma dei
Al. n. an.
in g'one, et
ho's ab eo n'
Al. n. an.
in g'one
in p'p' q'ue
r'oc' p'p' in
do p'p' q'ue
et p'p' q'ue

robis in conuincendo, tam elsi organo ad hunc loquendum
prouis, magno ex parte sint prodita, ubi piz, et pilla-
cios liquet.

Obi: s: mens humana ppter qd instat ad deo creatura
est, qd solute pte quod animabat, et ad quod infor-
manti ual condita debetate.

di. n: ats: o: n: spiritus ppter qd solute pte pte laam ro-
bitiore ppter ignobiliori creatur deo, ppter pte pte
pse uade mens rra, ulpote, quod ia inu amobavimus,
ad dei pte pte form ata, et ppter ipse condita, o: n: pte
mense, hui qd interit, defuncta est, ut male o: n: multi con-
tendunt, pte dei gloria in pte pte ferire debet, unde in solute
pore pte pte remane ree est.

proba: quod huius inquit, huius et fine, qd aliquid mens hu-
manae huius huius inquit, qd et fine. sic qd ipse su ma huius
inquit pte inquit pte pte pte, nec huius fine huius, pte pte pte
uade pte, quod pte pte pte, huius pte pte pte, et pte, nec redigit
in pte pte
nem. ad huius huius, nisi deo ei conuincit pte ad existendum deo =

get, qd a fortiori mens humana, ulpote pte, su ma
longe robior, pte pte pte, nec ad huius huius redigit,
nisi deo ei conuincit pte ad existendum pte huius.

urgelb. f. mens cessat in pueris, uigel in juvenilibus deficit in se-
nibus. praeterea in goro sans est sana, in aegro agrotata, in
hemulento turbata, ac oibz demum goro multatibz est obnoxia.

gō = goroa est, = ceteri se pueri et aegre ut es soluto & solutata.

R. D. ad: mens cessat in pueris et. p. h. artil ipi: mō qm hō
hōt ac goro conuersione, esto: p. h. se ipsa sua goroa

n: cōfō: id est goro mens cessat in pueris, uigel in
juvenilibz et: qui a Deo hanc legē quā inter et mente

sanivit, ut nulla vera fiat mens cogitatio, quae sta-

tim o. cōfō, aliqui spiritus in organo goro, motus et

uicissim. unde quos magis ex pl. cala final illa organa, e.

berior et expeditior spiritus motus, crescere aut uigere

videat mens ipsa, quod facilis et promptus, imo fortis ad es

git autem determinati.

Cum u. turbata, aut deficient spiritus turbati quos ob

eandē rōgā, u. deficere cogitatio uideat. quare in latoro

et p. h. et e. b. d. o. mens ipsa, p. h. laborat,

quod est ipsi mens instrumentum: hinc o. a. i. s. p. d. e.

br. u. l. u. r. d. d. l. x. p. d. u. b. i. m. e. n. s. a. g. o. r. e. e. s. t. s. o. l. u. t. a. t. a. n. u. l.

l. i. s. h. u. i. s. m. e. n. t. i. g. o. r. i. s. m. o. t. u. b. z. e. s. t. a. g. i. t. a. t. a. p. d. e. u. d. e. e. o. d. e. q. s.

stata p. m. o. d. i. r. e. e. p. r. o. i. n. d. e. e. s. t. e. s. t. e. l. l. e. g. i. p. d. e. e. s. t. s. o. l. u. t. a.

stata p. m. o. d. i. r. e. e. p. r. o. i. n. d. e. e. s. t. e. s. t. e. l. l. e. g. i. p. d. e. e. s. t. s. o. l. u. t. a.

gore intrinseca, et aut in hiis abinam a gore o pedeat
ad persistendum.

Quonia go mens humana a gore secula persistet ad huc in
telligit, quod illi, quia ipsi stat post sunt a gore di
selisū fil futuro, sed ut veni fallerunt, ille nobis priores
habet, quippe quia dei brevitate pendet, ibi ut o nisi con
iectura ad referre possunt, quomodo huc hōis fove
latibus suis usura sit.

illud dicitur, alio videri, illa rpi fore innotum, ac pphē
cogitatur, denique sego ysa intellectura; alio cogitatur
quod in deo innotuit, et qd in affirmati, et conia
dione aliqui habent. nā ex una qd cogitatur multplex
alia est.

Propterea aī a gore secula mōdi in pt, ea rpi
rpi motus, qua spiritibus ~~convenit~~ convenit, rpi per se
cogitatur, prout de Angelis applicatur.

deinde eode modo, quod Angelis statim, suos cogitatur
alio modis ^a rpi pt.

sentatione rpi afficit, seu sentit, si rpi sensus fuerit
provisioni quada humane motu afficit, quod oca

sicut hinc solus a quibus, ubi dolor et gaudium, quia in de
 doloris ac laetitia sicut hinc affici potest Deo volente, quibus affi-
 citur, ubi quod est associatum. imo et ab hinc a vero, quia in
 portione respicitur ad aeternam humanam quod separata
 sic disponi potest a Deo, ut quae ad modum occasione motum
 qui in parte humano fuerant, et gaudium et dolor sicut com-
 vebatur, ita in occasione motum istius in parte portione gan-
 dium et dolore fuerant, eaque ratione applicari potest, quod pariter
 deinde rale mentis in futurum ignibus torquendo, rationalis
 cum sicut flammis consumi nequeat: occasione in mo-
 tum cum fuerant, in parte, dolore in parte ipse et Deo
 volente in fine huius modi: in parte in parte dolore in parte
 ponit.

S3:

De intellectu voluntate aliis quod mentis hu-
 manae facultatibus.

Quod probatur in sicut in parte ante occasionem in parte
 intelligere et velle, de quo quod proinde in parte facultatis in
 a parte diffinitur nec est, nimirum in parte in parte in parte
 di: prior in parte in parte, posterior voluntas in parte in parte

magis p[ro]p[ri]e seu intellectus e[st], q[uam] intelligendi facultas
et volentes p[ro]p[ri]e volendi actus, q[uam] potentia p[ro]p[ri]a.
p[ro]p[ri]e illi, quos Thomistas vocant, loq[ui]t[ur] b[ea]t[us] facultates
animae et ipsa d[omi]ni cont[ra]d[ic]t[ur] ut rob[or] videtur p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]am. Et nihil e[st] rob[or] cogit ad hui[us]modi facultates, q[uam]p[ro]p[ri]e
mente ipsa p[ro]p[ri]e, si mens sola ultra realem illa
diff[er]entia intellectus et voluntatis m[en]sibus defun[ct]i p[ro]p[ri]e,
atq[ue] mens sola p[ro]p[ri]e intellectus et voluntatis fun[ct]iones obire
citra realem hui[us]modi facultatem ab ipsa diff[er]entia.
mens n[on] p[ro]p[ri]e cogit, cogitare a[ut] e[st] intelligere et velle,
ad cogit[ur] intellectus et voluntas p[ro]p[ri]e. Diff[er]entia a mente
ipsa o[mn]i[n]o p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
Et: nihil e[st] aliud intellectus, q[uam] mens intelligens,
et p[ro]p[ri]e, voluntas e[st] eade[m] mens volens,
intellectus p[ro]p[ri]e definit facultas humana mens er[og]at,
et modum e[st] p[ro]p[ri]e, estq[ue] ut dicitur, mens ipsa p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e seu intellectus.
Quomodo a[ut] intellectus seu humana mens p[ro]p[ri]e, o[mn]i[n]o fa
ctus e[st] q[uam]libet
Benignitas e[st] seu p[ro]p[ri]e Actus, ut aiunt, duplex d[omi]ni
d[omi]ni intellectus, cogit[ur] p[ro]p[ri]e, et p[ro]p[ri]e, seu p[ro]p[ri]e

est possibilis: prius dicitur esse eum, qui res potestati intelligi
biles sunt autem intelligi facit tanto rarius species intellectuales
sunt per hoc est spirituales sunt imaginis, idque per conversionem
ad phantasmatum seu conversionem ad species formatas in phan
tasia deinde posteriori: eum, qui species illas intellectuales, sunt
idem ab intellectu agente formaliter recipit res dicitur
intelligit.

Nota vocem gulla in nois, quam hinc adhibet ab his
mente ipsa seu rationem rationalem et intellectum proprie ali
mentis facultate simpliciter exprime. porro mente
rationem agente sunt et ac patiente dicitur et haberi nihil ve
bat: est enim agens, quatenus se ad agendum determinat, quod
sunt voluntas dicitur est et patientis, quatenus intelligit, autem =
Intellectus nominatur.

Accentibus igitur phantasia voluntate quodam rationem seu mentem
quatenus vult, agere determinat: sed cum nulla via nec
in obis ad intelligendum in ipsum organum possibile sunt species,
nec in phantasia ad eas species formatas agere
sunt, autem ipsa in nobis passiva et voluntas, ad
ut intellectus noster dicitur sunt species intellectuales sunt a se

iplam e. ad id adal ~~id~~ recipiat
animus e. intellectus antequam eos species autem ratio percipe
ret e. ignoraret. Si species iam intelligibili car. species, seu species
informaretur, nec proinde nova species ad eos proinde indigeret,
quod si eos ignoraret fieri nunquam potest, ut carum species re-
presentativa prout lignum, fabrica cerebri, aut rei ignota nulla
fingi potest imago aut species aut species, ut os rostrum, quod
concludunt multis oculis videtur in nobis intellectibus agere.
unde in deductione humana mentis a solo Deo non species
informari. Animi e. ipsa nec eos fabricaretur nec a rebus seu
obtus in ea imitatio, sepe est, inquit, ut illa a Deo,
is informata si dicatur, nisi forte ^{quis} dicere velit male
constat, e. a Deo duntaxat, sed a maligno hoste imi-
ti, quod dici potest, nulla ratione seu species rationi sui
mala e. ei, sicut species adulterii, furti et. si mala
e. est, an ipsi Dei ministri dum alios ab adulterio e. furti
deterrerent species illos habere debent, e. seu ac furti, et adul-
teri, sed solus amor e. desiderium, aut affectus voluntatis, quae
e. istis species in oratione, et oblatione mentis eius capil, e. his
indifferencia oculi capil, aut ~~quod~~ male dicendum est,

affus a ille in nobis a Deo efficitur, sed ad voluntatis
 rā p̄p̄t̄. quod si meo dō p̄p̄t̄ in ore, tū q̄ ū is ac-
 quiescat, hinc cogitatio illius vocat̄ a thalyz̄ morosa.
 p̄p̄t̄ q̄n̄ desolentate altera ut iā d̄p̄p̄t̄ med̄is huma-
 na facultati differant, pauca flūm̄ynda v̄p̄d̄nt̄, de
 memoria phantasia et ratiōe, ut p̄ ad intellectū p̄t̄inēnt̄,
 et salū ei affines sūt.

Memoria in hoc est facultas aeraoat̄, seu huma-
 na med̄is, qua rem p̄p̄t̄ cogitatorū recordamur. cu-
 ū nihil est aliud, q̄n̄ ipsa mem̄, prout occasio ē vestigiis
 ratiōis in cerebro residuorum et ratiōis residuū aīaliū
 per hāc ratiōis vestigia differentiā ad acta ratiōis p̄t̄-
 ratiōis determinat̄, ut alibi exponit̄.

phantasia seu imaginandi vis in hoc est facultas, qua
 mem̄ humana res p̄p̄t̄as s̄b imaginibus p̄p̄t̄at̄; aut
 pot̄ est ipsa mem̄, seu aīa ratiōis, quatenus est in p̄p̄t̄
 sis cerebro vestigiis et p̄p̄t̄ ratiōis aīaliū p̄ causā h̄ḡia
 flūm̄ynda, ratiōis, ad ali quod p̄p̄t̄ s̄b imaginibus p̄p̄t̄
 cognoscendū et iudicandū.

Quo denique hoc est bonis et malis suavibus, seu unum et alio rati
infrendi, eoque proinde intellectus scilicet seu mens
quatenus ipse, sed in voluntate includit, de qua modo
in aliqua dicenda venient.

voluntas igitur altera mens facultas definit, facultas
quae bonum generationem ab intellectu exhibitu scilicet et
malum asserat. seu est ipsa mens quatenus bonum cognitum
scilicet, et a malo recedit.

Et quod iam supra enunciamus voluntas est etiam aliqua
sive entitas ab ipsa mens et ab intellectu uterque distincta
scilicet, sed in modum summam mens quatenus intelligit,
intellectus dicitur, ita quatenus vult voluntas nomen ratio, sicut
voluntas est, quod rursus inde ac facultas ipse, rati in
voluntas, tamen intellectus et voluntas nihil aliud sit, prout
dicitur, quia mens ipsa, quae diverso modo spectata est
intellectus et voluntas nuncupatur.

Quoniam tamen aliud est ipse, aliud velle, nec quod
mens in voluntate scilicet, aut quatenus, quia prius aliqua
satis, confusa ipsius cognitione sit informata, hinc in
voluntas ipse brevia dicitur voluntas motus in fine

ut schola cogitavit illud voluntati, facta quodam =
modo praefata conipit.

Porro quicquid voluntas humana ita efficitur realiter
et necessitate quadam interna ad bonum generationem facit
sed circa bona privata in oio in differens est ^{et} libera.
libertas a humana prout hic a nobis spectatur, nihil
aliud ei videtur, quam ipsa voluntas, qualem in boni
sententia et fuga mali a necessitate in ^{omni} natura, in
omni magis interna est imens.

duplex a hic diffini solent necessitate, scilicet externa
quod dicitur voluta et interna, quod est realis, quod
ita est necessaria in boni perficitur et a malo aversio.

duplex proinde est, voluntatis libertas: altera a voluta
liberi, altera a necessitate realis in clivatio.

libertas a voluta est immunitas voluntatis ab omni vi et
terrena, la in boni sententia, quam in fuga reali: vim a et
bona per voluta dicitur, quod ab est principio alieni
contra per a est in clivatio infert. Ita quod tractibus
ad fugitivum

ubi observandum, nullam vim p[er] in fieri voluntati,
quo ad ipsas artes interiores, et p[ro]prio, quo ad amorem, et ad
non p[er] se cogi ad amandum contra p[ro]prium inclinacionem, alio
qui re aliquid eandem amaret, eto an esset, et et
vollet simul seu velle et velle et in vita, quod se
re recuperacionem in velle, p[er] ea h[ab]ere vim p[er] se, quo
d motus exterioris et p[ro]prio, quod h[ab]ere eam occasio
nalis in p[ro]prio fuit aliquid, et p[er] se aliquid in velle desinere,
du[m] aspectu[m] meditatur, et p[er] se, et amorem, du[m] qui esse a
mat.

unde h[ab]et voluntati eam p[ro]prium liberam quo ad artes p[ro]prio
et in h[ab]ere, sive, quod de est, omni arte voluntati
in eam p[ro]prium liberam a coactione, quia liberum fuit p[er]
a voluntate et non ulla vim externa proficitur:
et in p[ro]prium liberum est a reali necessitate.

Et in libertate a reali necessitate, et quod liberum
arbitrium sive lib[er]um eluctio et d[icitur], est ea, quod omni
possibile necessitate, h[ab]ere eterna, de qua mod[us] d[icitur]
h[ab]ere, h[ab]ere interna amabile, est a necessitate interna
sive necessitate reale, aut necessitate reale inclinatio

per se quidem voluntatis ad bonum naturis sequenti, et
 male naturis fugiendum. unde o sumus liberi a necessitate
 ale naturis, et ultra circa amorem boni, et odium mali
 generaliter: quia o possumus o amare bonum generaliter
 sive felicitatem nostram neque malum, sive miseriam o odium
 se.

Sed bona privata voluntati nostram ad se referimus o alii
 cum id eo quod si idem libere libere conligendone potest
 statu sive et multis unum per alii assumere possumus
 mus: cum, si unum in sit id assumere possumus, aut relin
 quere: quod ultra in differentia quando requirit in
 delictis, sed de his in Ethica scribitur.

cum o libere arbitrium in voluntate positi et phisicis
 factis per membra videtur iudicium, quod idem est
 ac arbitrium intellectus o voluntati solere in fetore

attribui.
 cum potius sit actus voluntatis, quam intellectus: est in prole
 in loca annotavimus. effectus o effectus, quo voluntas aliquid pro
 bat o in probat, sive quo se se in parte affirmante
 per affirmacionem ipse o negante per negacionem inflat, pro

et sic de qbus fertur iudicium, est consentaneum.
 Nec valet, si dicatur, quod iudicium sit cognitio; hec a p[ro]p[ri]e
 neq[ue] ad intellectum, proinde est aliud.
 Nam falsum est iudicium et cognitio cum posterior sit cogni-
 tio seu p[ro]p[ri]e. et n[on] aff[er]it et d[omi]n[us] mentis aliquid approbantis
 et improbantis, quod utiq[ue] brev[is] rei cognitione requiritur.
 unde in nihil familiaritatis formos quod habet, q[ui] quod
 de rebus in cognitione, sit iudicandum, p[ro]p[ri]e ad rem p[ro]p[ri]e
 attendendum, q[ui] p[ro]p[ri]e iudicium.
 Nec in q[ui]d[am] efficitur, si dicatur, quod intellectus, vel sit
 circa verum, voluntas a[ut] circa bonum n[on] iudicium, et circa verum
 sit, ad op[er]e intellectus p[ro]p[ri]e.
 Nam dissonat, quod e[ss]e intellectus solus, vel sit circa
 verum ut p[ro]p[ri]e, et circa verum ut affirmandum, et negandum.
 affirmatio q[ui] verum et negatio falsi, sive coniunctio p[ro]p[ri]e sim-
 limum, et d[omi]n[us] repugnantiu[m], est re ipsa quedam p[ro]p[ri]e
 actio boni, quod se volu[n]tate, quae in bonum nititur, et alia.
 etiam adhuc hic circa iudicium et standu[m] venit, iudicium p[ro]p[ri]e
 voluntariu[m], licet et sit p[ro]p[ri]e liberu[m], libertate electionis: na[m]
 ubi conatio seu p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e a[ut] sit et sit, est, ubi licet
 libertissime, et rearis voluntas, fertur in affirmacione et nega-

oem, fuis & accidit in eo iudicio, ubi illi attenti et soliti conuersione
 & separati est obfusca; ubi n. ex voluntate et electio et sui liberi
 Determinationi affirmat & negat unum de alio, quod si huiusmodi
 solitudinem honorarium iudicium esse dicimus, unde
 contra voluntate unum iudicamus, aut si alii asser-
 timus, & dissentimus, nisi forte orebus et meli posse
 felicitate & spe utilitatis, & aduandis animis, & affatu diuinitate
 & alia quavis in ista ratione. at in ulla ipse contra volun-
 tate a quorum ipse liberi et cupimus: unde brava
 huiusmodi iudicia nobis vobis vestris, & brava remanentia
 nos sui iudice, quae huiusmodi male ducta sal fuerit, si con-
 =ffus sui affu nos, qui ut dignus liber est, accepit.
 Ceterum quomodo intellatus gubens per imagines go-
 =reas ipse phantasia ratione donatur; si voluntas prout in
 boni ffibile iudice, aut a male ffibile et motum go-
 ream occasione reuocatur, appetitus sentiens dr. id est sur-
 fus in appetitu compensante, et irascente solus diuidi.
 unde eadem mens, quatenus gradum abra in agni gorea
 intelligit, intellatus; gubens & ffibile gorea quoda-
 modo re conturbat, phantasia nominatur: si occasione nobis

Spiritus animalium rei cuiusda recordetur, memoria, si autem
et alio colligit, ratio dicitur. simili modo dum quodpiam ultra vo-
luntate quocumque appetit, voluntas est. si occasione motum quo-
vis idque profectum cum aliqua delectabili contentione appeti-
tus sentientis vocatur, qui in se ipso et consummatus est, si in pi-
o delectabili fuerit, et irascibilis, si ad diuersum impellatur.

§ 4.

De naturalibus humorum mentis habi-
tibus

Habitus ratione intelligimus facultati aliqui, quae fauere
habet ad ad agendum, per se et immediati inuoluntate, atque definitur
si solummodo quibus facultati aduentitia, quae facilis operatur.
habitus: alii sunt supernaturales, quos ipse Deus nobis infusa
dicit sine nobis: idcirco dicuntur infusi, ut fides, spes et
charitas de quibus hic et agimus: alii sunt naturales, qui repletibus
artibus comparantur; unde et acquisiti vocantur, quare
breuiter habitus acquisiti, defini potest, agendi facultas
repletibus artibus comparatur. in his ea, quae hoc de re iam in
loca habemus.

Habitus et ille acquisitus et spiritualis dicitur, cum ipse fuerit fa-
cultati spirituali; huiusmodi ratione spiritualis ad quos magna

et p[ro]p[ter] p[ro]p[ri]etate[m], et mox ad debemus: De Gorois, si facultate
Gorois ad agenda determinat. utroq[ue] e[st] bonu[m] est, et d[icitur] vir
h[ab]e[re] malis et vitiu[m] inu[m]p[er]at.

Omnes habitus sp[irit]uales et intellectu[m] et morales apellat[ur].
Intellectualis d[icitur] qui mentis intelligentia et cognitione
suat: ideoq[ue] intellectu[m] maxime respicit, qui a p[ro]p[ri]is, seu
cognitione intellectu[m] competit.

Illos Intellectiva, sapientia prudentia, scientia et ars
De q[ui]bus iam alibi egimus: hijs habitus, qui a bonis s[unt]

virtutibus mentis inu[m]p[er]at[ur] error et haecis vocant[ur]
mentis vitia, deniq[ue] opinio, quod est rati p[ro]babili ducit,
et fides humana, quae hominum duataq[ue] authoritate
et testimonio sustentata est, habitus in differentes nominat[ur].
habitus moralis in elicit voluntate ad bonu[m] et ad malu[m]
morale: si ad bonu[m] inclinat, virtus moralis: si ad malu[m] seu
peccatu[m] vitiu[m] morale inu[m]p[er]at[ur].

Utinae et quae in solis in quo bonu[m] habitus sp[irit]uali
in sua consistat. quod ut facilius intelligatur in memo
ria revocandu[m], quod iam saepe inculcavimus, sicut mente
errant et conditoris voluntate Gorois motibus inq[ui]s occa
sionibus determinari, ut vicissim motus Gorois constare,

In q̄n occasione felpis et abate. ea n̄ est gōris et multo fortius,
ut nulla fit cogitatio, qm̄ o statim aliquis spiritus alicui
motus obsequatur, quem ad modum nullus in cerebro motus aut
dicitur, quin aliqua oriatur in mente cogitatio. ois a humani gōris
motus per spiritum alicui fluxu perficitur, ut in phia dicitur
ho, qui spiritus aialis in hinc aliquid sit, qm̄ spiritus et purior san-
guis potius, quae in cerebri an fractibus deflata nervos
inde exortos obbit, ac p̄ eos velut canales ad quos libet
gōris parte deditur et.

Cum gō felpis et quaedam constantem occasione ad
eos de partibus defertur spiritus aialis, vias sibi paula
tim latiores aperiat, ac maiores aequal fulcos, per quos
nervosi is gōris a gōris origine hinc, cogitatio confusam
occasione prebet.

his p̄ notatis clare videtur, quod libitio spiritus aialis in
intellectualis ut est fuit, qm̄ moralis, ut sit iustitia, et
in iustitia, temperantia et intemperantia. fuit qui neque
adiviat, tū ad veri cognitionem, qm̄ boni p̄sentignē,
cum sit ad obedientia facultate ipsa mente ad invens ad in-
telligentia et cognitionem veri, si sit intellectualis, ea v̄
ad bonum v̄ malum morale inclinans, si p̄ sit moralis v̄

solum vero spiritibus quibus humanam mentem in habitum sed,
 sed magis ex parte in unum presens crebro vestigiis liberiori
 spiritum ad alium fluere, et omnem ad vocem unum pedimen-
 tum remota consistunt. nam profecto, quod habitum in
 intellectu est spiritus, si est spiritus mentis quibus seu affa-
 ctis seu dispositis, hunc non in morbi, nec diuturni
 habet spiritus aboleri potest, cum non menti afficiat morbis
 non res spirituales corumpat, aliquid quod dicitur esse
 in habitu intellectu etiam si iam delecti animo
 go dandum quod o sint vera quibus spirituales mentis
 in habitum, sed magis ex parte in unum presens crebro ve-
 stigiis est consistant. à quibus non in suo spirituale habi-
 tu facultate sua reguntur.
 pariter quoque de habitu morali dicendum videtur, quod
 non pariter bona et mala mentis quibus, sicut in
 constanti in omni ordine, si habitus sit bonus, et aver-
 sione ab ordine finalis sit habitus, facultate ad
 hunc aliquid agendi requiritur, quod in spiritu motu et
 spiritus dispositis sita est. nam voluntas rationaliter

Sola intellectus p[ro]p[ri]one ad agend[um] facti determinata, ne
ulla patitur mora inter agend[um], nisi quae ab affectibus
sive moribus generis iniebat: unde vincend[um] a l[ib]ro est refi-
scentia, quae à g[ra]ve oritur, id est per contraria g[ra]vis a-
ffectione, quae in spiritum volu[n]tatis, maxime stulticia
est. unde ut dicitur h[ic] moralis propter ipsi[us] seu volu[n]-
tatis d[omi]ni p[ro]p[ri]one in p[ro]p[ri]a quoque in ambro vestigia,
expedito spiritum a[er]iali, m[er]ito, et in p[ro]p[ri]e omni
o[mn]i remotione requiritur. Capit[ulum] 2[us] h[ic].

De o[mn]i et cognitione bellorum.

Sicq[ue] unq[ui]s quaelibet p[ro]p[ri]one agitavit, h[ic] in maxime
ca[us]a est, quae de o[mn]i et cognitione bellorum inspicitur
h[ic], q[ui]n[iam] p[ro]p[ri]one p[ro]p[ri]one emulanda pro virib[us]
n[ost]ris suscipiunt, q[ui]n[iam] circa ea d[omi]ni aliquid defini-
ri q[ui] p[ro]p[ri]one arbitramur: unde in h[ic] d[omi]ni facti in m[er]ito
ben[e]fici, ut relatis variis p[ro]p[ri]one circa ardua h[ic]
questione[m] opinionib[us] tam[en] q[ui] diff[ic]ultatib[us] ni h[ic]
decernamus, q[ui]n[iam] lib[er]ali relinqueremus ea, quae

matremt an plukendi

De veteri et Christiani phlorum huc in opinionibus est, quod hic multum differant, cum n. ipsorum humana menti et animi gratia effingunt; nulla videtur difficultas belluorum, utpote hominibus in profectio sum animas n. gratias et maals statuere. at post qm Christiana deligit humana mentis spiritualitate et in orbi citate orbi debet; hinc qd de belluorum aia sentientia foret phlorum mentis exeruit.

Plurimiqz usqz ad Chastefi, qui circa mediu pcedit huius seculi floruit, hunc a broulaq animi maalem habere, quod spiritus cognoscere et ijsione pcedit, arbitratu est. at Cartesius illorum opinionem reuocare volens, ait, quod belluorum ce mero, nola machinas, seu automata, nulla qm is pcedit organorum dispositione et qm figurandam contadit. qm opinione hanc ipse videtur a Thioyene Chimico, qui de pluvario et belluorum n. intelligere, sed no sentire regabat, et storis, qui simi litudine n. ayroscubant,

l. 5: de plu
a. d. y. phloru:
li 20.

uis, humoros, affatus, et belluinos: nec leone proci trophi, fo
 quenda ducta, ut sanguinis, ac spirituum, fremitu pa-
 C. i: de ira: hi autem mabant, prout referunt Juca + el S: dlyn-
 C. 3:
 x l: de guli stinoyt.
 tale aidn: In o ante cartesiu iam anno millesimo 554. huc quid
 C. i: alig: C:
 30.
 quinioel
 bellu's oem ffum adimit, tradita fuisse afferunt a
 gomefio, pereira, medio hispano in lis quem ul patris
 firmit et matris rore celebraret, antoniana mar-
 garitam inferis: nec o hijis vulgaris, in urbe me-
 hynra campestris. vnaauld medina del campo.
 Quidam cartesii fustatores, quibus ipis opinio difficultati
 bus est obvoluta, et quibus evidentis experientia alio
 coi houn ffui est contraria suspensa habita, in aium in
 duserunt, ut hucenale belluaru gora ab innumeros or-
 be horaru regentibus elementis, ignem, aerem, a-
 quam, et terra occupantibus malignis spiritibus regi,
 hosq; ea intram sub in is aicibus agant, illisq; froyera
 tr officio. hancq; opinione sua ~~conius~~ ^{im} ~~probabili~~ orbitan-
 tr, quod exhi fit mundu malignis spiritibus abundare,
 alq; huiusmodi spiritus aere potestate nuncupat d'plu,

quodidiana doctm experientia mali qm spiritibus cargu-
 meronū gora, quā occupant, eo modo regere, ut illorū aīa
 u videant; qd nō dicam, diabolo bellorū gora o
 modo occupant qd et iusta mechanica dylta regere, ut
 orū aīa u videant, idq̄ u coveri simili, quod ma-
 z qui p̄li ino hēgē arbitrati sūt, Angelos calorū
 sphaeras solent luna, et planetas verbo⁴ astra oīa
 itaq̄ mundi machina regere, atq̄ sapiētia sua et in-
 dustria aīam, quā in magnis hīsa goraibz deest, su-
 pplere. adeoq̄ ne improbabili aīam quod ubiq̄ terrarū et
 per elementa dispersi spiritibus, quisq̄ pro suo genio bellorū
 gora occupat, easq̄ idū organorū ipsorū dispositione et gi-
 gentia roscant et dirigant.
 Atq̄ deniq̄ p̄li sphaerico ydm, sicut audacior, mentis
 bellorū aīa u sphaerico mēi spiritibus, ita b̄ oīa mōda se-
 cūctoz, hancq̄ suā opinionē firmant ex bellorū goraibz
 nitibz, quod oīis sphaerico spiritibus consistit vident, itē
 ex aīam dīo, qbz eadem opinio circa aīa bellorū sphae-
 ricā sphaerico p̄li sphaerico. modo inū p̄ponenda vobis sphae-
 ricā: qbz latēfieri opinio suā fulciant.

Primum arguitur collationem et S. scriptura deducit.

+ C: i: v: 24. In quibus et ubi qd de creatura belluarum hinc dicitur ad hunc usque

Dicitur hinc aiam vivente. alij hinc nihil nisi ^{maam} pro =
ferre pt: quod proinde cognitio et ipse perit est express. qd

belluarum aia in confusio et ipse est despicibilis.
Item leviticus c: i: v: 17: et 19. hinc hinc: hinc qui unquam
= defile: foras dicitur qui per egi multo quod nos, fin

= venatio alij anapis cepit ferat, = venat, qd vespit hinc
= tu est, fundat hinc aia, et opus ab illi hinc: aia os

= curis in sanguine est.
his testibus confert illud quod S: Augu: in alij parte inter

loni: 6: lib: opera S: Augu: velatus, aia et ipse inter brutorum aiam est
de cognitio spiritus vitalis confert de aia et sanguine aia in vifi
vera videri
c: 24.
bilis si ffibilis, memoria hinc, si intellectus hinc, cum
carne moris, in aia evanescens.

Do opinionem suam probare conatur sequitibus argutis.
Primum si brutum aiam habent, quod cognitio et ipse aia
pos est, hinc illa et maals hinc forma est, et spiritus vitalis et
quod inter hinc duo mediu, ipse forma substantiales per se hinc
no. si dicitur hinc dicitur aia brutorum, qd brutum? hinc
aia, quod cognitio et ipse sit capax.

Maior est opus alio ede fensum. Mi: pti: is rauts
 In gora die a pti: v. maia fup qd ex se iuris, et abul
 hunc fingat, nuyin co h'exti p'itab, ut ad q' d'p'ia p'p'itad
 et cogrosendū q' p' fial, ut q'is q'is, quem p'indina o
 du p'itab obdarent, facile agrosat. Deinde si maia fup qd
 cognitio el p'p'is fivē costatō ^{capa} Capas fingat, ni hie
 obul, quia el menti humana fup aia. hōis am vlti=
 b' el hōis p'p'is m' aalen el gora dicamus, quod h' r'eli
 gionē el ~~maia~~ r'aci ~~q' p'it~~ ed' versat. qō aia brutom ma
 als fup gora diei r'egit.

sed ne p'p'itab ē p't. nam hunc m' m' otalib' ē digas
 fereb' . p' d' n' menti humana m' otalib' dicimus, quia
 p'p'itab est, alio diffoluto gora, a quo minime p'ndel
 ad hunc p'p'itab ē igat el p'p'at, qō pari r'ise aia hū
 tom si p'p'itab dicat, soluto gora ei alt' galka r'at,
 p'p'itab ē igat el p'p'at adcomp' r'itū otalib' : v' si n' h'ie
 omis mortals el soluto gora f'us interire conijit, ni h'ie ot
 stare videt, quia el menti humana p'nta soluto gora,
 cui r'itū, interire dicamus, ~~ut~~ ne ullam r'igū hū diff' p'ari

aut rursus offerri poterit.
Sed ut res substantia formalis formalis principaliter est
dicitur auctoritate Aristotelis. non enim res est aut concipitur in eis
quod est, nisi quod ad se est et est quod est spiritus, aliquid for-
ma substantia principaliter est in se sua materia, in se spiritus, sed
medium quod utroque est concipitur ab ipso principaliter, quod
videtur paradoxum, sed non ab humana ratione aliquid dignum
sicut ino multaliter concipitur: quod non concipitur substantia
aliqua, quod quod est materia seu quod ad se est, atque materia
sicut ino multaliter in ipsa aut in minima pars, potest fieri
in actu sua materia. sed modo ordinatum est, sed res principaliter con-
cipitur.

Deinde forma haec substantia cum materia frigitur et nisi
ad oppositas materiae et spiritus se potest extendere, adeoque
cum cognitis et spiritus seu coelestis sunt operatio nisi spiritus
est, ad eos se extendere et potest forma illa substantia, et
si illam capax frigitur, in deficit et materialis: quod
auctoritate Aristotelis et potest dici forma substantia principaliter est
quod est in ultimo materia et licet auctoritate, quod cogni-
tione et spiritus capax sit.

dicitur 2: et illa est propositio inter quos dicitur seu cognatione
 ne et propositio; alij nullo pacto concipiunt, quod exprimitur
 per pure quos seu naturalibus gloria sua, et quod brutorum
 a se composita dicuntur, refertur quod propositio, quod sentiat
 cognoscit. quod brutum propositio a se et habet, unde nihil aliud
 esse videtur, qui automata seu machinae seu a se effe-
 ha.

3: si brutum seu cognatione est propositio est propositio, hinc et
 natura propositio: quia sunt hinc omnes, ante dicitur
 et reliqua sunt organa quae ad se saltu operantur
 sunt cognatione et propositio naturae requiruntur. 2: quia
 quae illorum sunt propositio operantur si autem roset.
 alij in haec ratio nihil hinc videtur, nam est si sunt
 brutum sentiat cognoscere et propositio sentiat roset, alij in
 vero sentiat: percipiendi modo in dicitur ratio. quod si vult
 organa, etiam in brutorum sentiat, cognoscendi et propositio
 endi modo ratio in dicitur, est propositio et ipsum a se et ratio
 alij, quod hinc ratio aperire audebit ob ea, quae inde sunt
 hinc in comoda et alij dicitur in se propositio. deinde est
 si ratio, quod brutum propositio operantur sentiat roset, inferri debet,

ca agnitione sua et p[ro]p[ri]etate e[st] p[ro]p[ri]a, h[ic] pluri conadendi
erit, ea o[mn]i[m]o p[ro]p[ri]a adu[m] operari f[ac]iunt, s[ed] nob[is] longe
p[ro]f[er]at, et alys n[on] multo et q[ui]sitioni p[ro]p[ri]a et intelli-
gi vi p[ro]f[er]at, s[ed] p[ro]f[er]at quod ea attingant, quod humana
in q[ui]sitione p[ro]f[er]at imperia: cuius rei exemplum, ut inu-
meru[m] alia h[ab]ent, in cane l[ib]eris, quibus agnitione
aliqua p[ro]f[er]at gramen sicut herba sibi conuenienter, et
ad sanitatem suam recuperanda o[mn]i[m]o opti[m]e eligat, quod
nullis h[ic] attingere p[ot]est, neq[ue] humana ratio et s[er]u-
entia p[ro]f[er]at gramen sicut vinu[m] illis ac p[ro]f[er]at, inhi-
mos p[ro]f[er]at p[ot]est. q[uo]d haec ratio, nihil h[ic] conuenire inuen-
to, alys o[mn]i[m]o n[on] miror, quod s[er]u[us] suorum s[er]u[us] organo
n[on] q[ui] p[ro]f[er]at h[ic] a solo s[er]u[us] p[ro]f[er]at, ut vocant, ai aliu[m]
et motu[m] q[ui] p[ro]f[er]at organo debita comp[os]itio p[ro]f[er]at, et p[ro]f[er]at
h[ic] in lege in ip[s]o a deo constituto s[er]u[us], quod admodu[m]
o[mn]i[m]o actione[m] illa[m], quod a[n]i[m]o a d[eu]o p[ro]f[er]at operantur, a s[er]u-
mili ca[us]a p[ro]f[er]at, ut respiratio cordis motus, cib[us] om[n]i-
digestio, et similia alia. haec o[mn]i[m]o actio, o[mn]i[m]o ab ip[s]o
a q[ui] quod in automato aut machina fieri solent.

quod hic unice, ceteris quae plurimis causis, omni spici, exemplo
manifestum: qui est summo loco laboris, et manus, igitur copul
hinc inde, in terra demittunt, quod sane nulla alicui opera
faciunt, sed tamen quia fabri ea quae in sui composita est,
ut appetit, inveniunt; lapsus ad cerebrum pervenit spiritus animalis
ad nervos transmittit, qui brachia et manus movendo
inferunt, quod aia in vita, aut saltu, et ad vestitum per
ajit. *Alia* n. explicatur, quomodo ad lupi conspectu
oris fugat eo quod sicut lumen est quae lupi reflexu
tenuissima nervorum opticonum capillamenta agitent,
et illa agitatio ad cerebrum usque usque perveniente
spiritus animalis in se nervos diffundit, et membra mo
vent ad fugam idonea. *Quod est*
24. hoc, adeo potius fabri esse varia automata et
machinas, quae quae ad hunc mechanicum, et motum
fluxum operari videntur, prout quod idem arrius.
25. de fortiori deus talia automata seu machinas quae
poterit, bartholomaeus, Galileo seu intellectus genti a
hominum mentis, magis generalis, ^{an} quippe rationem durat

salmitat. atqui huiusmodi auctoritas sua maxime in
dentur esse illis, quae quae huiusmodi maxime, in quo aliquid
ullo modo esse cognoscitur et ipsius veri ita motus, quo
ab ipso fieri quodidie omnino, reperitur. quod est
ita: p[ro]p[ri]e: mi: regem: sed nisi iniuria deo inferatur.

quod est.
Hic est, quod arbitramur, p[ro]cipua Carlsburgorum
origo, quod p[ro]p[ri]e auctoritate, bellum, aia quae sentit ab,
cognoscitur et ipsius esse. variisq[ue] infirmitatibus origo et mo-
tum leges tuncq[ue] profertur, sed potius fingunt, ut om-
nium et stupendis et per se rationem in bellis, arguentibus
hinc tam de quibus et actibus repetiturum eludant,
atq[ue] huiusmodi stupendis et bellorum actibus, ad motum
leges riciant. sed haec ipsorum rationes potius soliti loqui coniectu-
rae veris ad huc fictiones, utq[ue] aia comprae hendi et po-
int, ce videntur, qui solida carpta.
et sic omnimodum quodmi h[ic] omnino ipsum aliqui in brevis
admittant, sed tunc dicitur, qui nisi quos, sed in des,
et omni aia quos, profertur, et ad quos ipsi terminant.

Hic ludae videtur, cum n. q. s. summa et sumptuosa sit
 inter ista et s. s. qui mei proz et m. a. s. ad comp. n. m.
 q. s. est, inter s. s. q. s. d. e. de s. s. ille, qui ^{que} cartesiani
 bellis tribuat potius s. s. et in ego s. s. e. videtur, q. s.
 vere s. s. quem admodum arte facta automata ille, que
 quod id te arimur, s. s. ^{que} aliquo et h. b. e. videtur, q. s. v. s.
 est firmus, t. a. r. i. s. a. s. s. e. t. i. r. e. s. q. s. cartesiani h. i. s. s. s.
 effigiet, pro vero nobis obtundere voluit, ego r. a. v. e. s. s. s.
 d. i. i. s. t. a. q. u. a. h. o. o. p. i. e. t. h. o. o. d. e. r. e. v. i. d. e. n. d. u. m. q. s. b.
 p. r. o. d. i. p. u. i. a. r. g. u. m. e. n. t. i. s. o. p. i. n. i. o. n. e. s. u. a. s. u. l. i. c. i. a. n. t. u. m. q. u. i. b. o. u. l. a
 s. s. u. c. o. g. n. i. t. i. o. n. e. s. e. t. p. p. t. i. o. n. e. p. r. e. d. i. c. t. a. t. u. e. n. t. u. s. s. i. d. e. o.

Argum. i: et s. s. scriptura deducit.

Isaia c: i: v: b: d: vos cognovistis passum suum, et
asinum, praesepit d. n. sui. d. p. r. o. s. c: b: v: b: vade ad for-
mica opiger, et considera visus eius, et discite sapiam.

et s. s. Isa: 38 v: 14 sicut pulvis hirundinis, sic cla-
mabo, meditabor ut columba. Item Math: 10: v: 16:

estote prudentes sicut serpentes, et simplices sicut colum-
bae. atque h. i. et alij s. s. scripturae testis s. s. u. c. o. g. n. i. t. i. o. n. e. e. t

p. p. t. i. o. n. e. q. u. o. d. a. b. e. l. l. i. s. t. r. i. b. u. e. r. e. v. i. d. e. n. t. u. r. q. u. e. l.

Argum^{tu} Du a rōne petitiū.
Non mirū cū brutā sentiat, cognoscere et ipse, quā ceterū
est ea oculis, auribus et alijs ad sentiendū et cognoscendū organa
organā ab antea rōne accepisse, et ut dicantur de brutis, scilicet
et audiant et sentiant, cognoscant et ipse, plures aut
fieri a nō illufivis alienis quā, atq; ut solent ad o
videre, audire sentire et. fū gant et vidantur fū gant
chire, quā nihil vidant, ayant sentiāt, et cognosce
ant qō brutā ipse, cognoscere et ipse aliqua pō pō
ta.

argum^{tu} 2: Nihil est ferre quā ab experientia a ceterū
ipse a ab ipse videnti a magis abhorreat, quā ipse et co
gnitionem bellis adire. fieri nō vis pōtē, ut canis vq
venaticus pō compendia viarū leporem insequatur, aut lepus
et ipse varios flectus insequatur canes eludat; aut bestia
alid alijs ipse aut ipse, ut qō et pōtē dicitur, si a oīs
cognitione pōtē. hoc fieri magis venaticus, qui ferarū ar
tes et astutias rōtū in cūm fūm indugant: o nō eos fugit, quā
vafri fūm vobere, lepores pōtē iniquitē, ut canis pōtē
cūpō illud aut ut in fūm rōtūant vestigia; ut pōtē alijs
quā o oīs pōtē, quō vobere rōtūm ados, vinctal ados

rem pedit. ut hi avos dolose solent aliu sibi de sebo suppo
 nere. nec ha tanta solentia in automati p[er] bona fide a
 gnosere, gatum in equis, canibus, fimiis, elephante et oib[us]
 p[er]i animalib[us] carnis. qd n[on] lupo supposito gradu canis
 in ip[s]is domum huiusmodi dormiente opprimat; lupo s[ed]
 maior qm ad facile huiusmodi imponi p[er]nit, venter d[omi]ni supposito
 viles hinc p[er]nit, ut miris fuit oneri; cum in avos ita
 venant lupi ad stationibus in dissolutis recant, ab inle-
 gis visib[us] de sebo recipiant. qd quod canis p[er]tice olfac
 tu aut visu deprehensa tremulo caute motu venatore
 admonet, an forte hinc et alia plucima ultra ultra co-
 gnitione a brutis fieri p[er]nit; afferant Cortesiani qm
 tui ip[s]i libere et spiritum aialium et organum mo-
 lib[us] et dissolitione deducit arguta unquam h[ic] p[er]p[er]a-
 debunt, hinc a brutis ultra ultra cognitione et p[er]p[er]a-
 rem p[er]dant. statuerunt qd videtur quod bruta aiam
 habeant, qua s[ed] cognitiois, et p[er]p[er]a-
 3. si bruta o[mn]i habeant aiam qua s[ed] cognitiois, et p[er]p[er]a-
 cogas est, hinc deus videtur ^{non} fallere, ut qui bruta nobis
 exhiberet, velut s[ed] et cognitiois et p[er]p[er]a-
 pro d[omi]ni, vincta d[omi]ni.

In nihil minus liberat, qm huiusmodi ffu et cognitione
qd nisi in ffu et al rade automata et machina, ab
qui dno nos fallit e ffu, qd bruta libet aiom, quod ffu,
cognitionis et ffuiois copos est.

hde ffu pccipua illom argra, qui tenet bruta ffu
et cognitione pccipua e, quom opinio summo gno
magis accomodata videtur, qm Cardesiorum.

v in hoc o lare imo maxima pccipua difficultate, quod
vix, quod ffu huiusmodi belluoru ead rade, vix
imo ne vix qdm definitio pot.

Principalia qm aiom, ea e forma ffu et alibi
mediu, qd dno inter et ffuiois. ser in ffu et alibi
hoc forma monstru explosum, magis qd adhu in pccipua
ubi de principis gnois rade agemus, refutabimus, ut de
ea huius e qd qui loqui laud rade ffu, nisi quod ne ffu ne
dno pot.

alii ea mace qd dno e affirmat, in quo cu Cardes
ffuiois amonant, qui et ea gnois affirmat, ab abis dno
pccipua quod Cardesiani dicunt ea e automata et ffu et
ffuiois et pccipua ffuiois pccipua in cerebri anfractibus
et pccipua, et in cerebri pccipua vigerit, alii v. ut gossen

110
hista voluit ea esse conplexu subtilissimorum et maxime,
mobilitate et aetherei quibuslibet in similitudine, quae igne
et calore coexistunt, adeoque tenuissimum igne et flammam
lucem, quae quidem in viget aut eridet, inter bellum constituit,
quae ubi haec flammula estinguitur moritur.

2do: in hoc a Cartesiano parum differunt, quod Cartesi-
ani aethera sua subtilis substantiam omni specie dicitur esse
et cognitivis ex parte voluntatis; alii vero flammulae suae
esse et cognitivis capacem constituent.

verum ut supra in irrationabilium Cartesianorum dogma iam vidi-
mus id a veritate omni alienum videtur ex his speciebus. Dua
bus rationibus, irrationabilium nullatenus conueniunt, quod natura
sua spiritus ut ut bene et subtilis fingatur, eo usque evecti
possunt, ut spiritus cognitivis, cogitatio, seu intellectus, quae spi-
ritus est, nec quod quae in corpore esse habet, capat officia
sua, atque sic male et contra se definit. 2do si semel
admittatur, quod anima bruti, quae natura est, cognitivis ca-
pax sit nihil obesse videtur, quod minus minus humana in
natura dicitur, et quod tunc ipsius spiritualitas, ubi videtur et immor-
talitas; quae organa illa, quibus eodem probare conati sumus

Quid quod huiusmodi quodam amplectenda parte, in tam
ampli negotio, quod si diaboli id illorum opinionum manu da
remus, quae statuit a his brutorum hoc est Demons
sive malignis spiritibus, qui belluam horum praestit, ergo
pro suo quoque generis et dignitate exultantibus et prestan
tibus et excellentia, et praestantia, gloriosos et plebem, viliora
et plebem denique infirmae gloriis diaboli vilissima et ab
iectissima regunt et movent.

Profuturo si verum saltem oculis, hae opinio duabus priori
bus si quae similior, saltem probabilior videtur. hae n. cate
goriarum paradoxa, alio tum ipsi tum reliquis humore
generis perceptu inpossibilia procul onerata, a se sive malis
humore spiritibus sive sive ul. etiam ostalibus in huius
locata videtur.

verum ut supra recensimus, ac modo ferre obliuiscimus,
superest alia ad huiusmodi opinionem quae qui brutorum aia
spirituales esse, alioque ob vii. maia sententia ducunt, sive
opinionem huiusmodi praecipue rationibus ducunt, quod ea
sunt brutorum operatio, quibus huiusmodi sententia, huiusmodi

14

prudentia, lunago si illa loquutus est, sapias ut orifi
 a principio veri spiritali et ab omnia seculo provenire
 ac produci possit, pro ut cui libet serio atq; sermo oim
 partiu studis animi attendenti liq; uind o appareat. 2do
 hinc semel stabilita opinione voluntate oia in uita oda
 et absurditatis, qbus prius involuente opinionibus, auto
 mala et machina Cartesiana perfingunt; formae
 substantiae per se hinc omnia eliminant, qd sentis hinc
 flammula in fumos abit, npi brutum aia d' spiriti
 tals et ab omnia seculo substantia, quae brutis o ser
 ac rebus humanis generibus, uita et cognitione tri bu
 unt, qm is his longe sunt imperfectionis.
 Ea n. mentu humanu est conditio, ut ratiocinam
 ut aind reflexam, et circa uita capax sit; o item boni
 totu, utq; futuru partia ppiant, et casu uelut ipe
 quem iustitiam uocant possunt, et sine ullis ratiocin
 ambagibus ad ea, quae sibi conuincere iudicant, ferant;
 neq; aliu, nisi uerum uocantur spiritum habeant, unde patet
 magis hanc aiam amentibus humanis distare.
 Ideo quippe e modo pfectu uerum uocantur spiritum possident,

Ad maiora adhuc ratiōe spiritalis, et ab omni ratiōe sensu-
bus claris spūalibus, ut puta Dei Angelos, se ipsa in genera-
tione omni quae ab omni ratiōe et sensu ratiōe, et per mentis et
sensu, et abstractas.
atque longe inferiores brutorum ratiōe conditio, ut quae,
quodiam dixerim, sensitiva duntaxat filii, et omni fi-
lialis filii auctoritate, atque sensibus et naturalibus in modo
omnibus, et passibus, et quibus deficientibus et corruptioni succum
ventibus ipsa quoque deficientibus et corruptis, simul periret,
rei est, ut quibus solum a Deo destinata filii, et a quibus velut per-
deat. sed de mente humana longe aliter sentiendum. haec enim
modo quodam sensibus quod suis praesentibus, prout innum infirmarimus,
sed in super ea ratiōe praedicta est, ut spiritibus cognoscit, et spūalibus,
atque a quodam, cuius gratia minime creata est, simul adhuc
subsistere potest corruptis, atque tunc circa alia longe altioris
ordinis vi sua ratiōe occupat, ratiōe circa mente spirituales, et
beatificata Dei alteri remuneratoris sui, si ratiōe deum quodam in
ita erat, ad ipsius voluntate se quodam sunt, qui praesentibus ac
improbis, comparatibus, seu, ut in spiritibus Diabolorum ipsi
Severam vindictam et praesentibus.

in otalis q̄o est mens humana seu brutorum aīa: illa q̄ p̄ter
 Deū, et utilis in alterum generat̄ ex creata est, hęc v̄ p̄ter
 ep̄s, cui soli destinata est quo cum et ipsa intendit. illa ad
 imaginē dēi facta est; utq̄ velut ip̄s sit particula ab ip̄o
 rade illi obsequatur. seu ista utq̄ p̄ter dicitur al fil, et
 ad eo mere p̄hibet̄ condita fil.

Et Nm̄ ab eo, ut hęc opinio sapia dividat̄ ad ver̄ fil, quia
 potius illa sumopere commendare videtur. fin̄ et variabile
 creaturā occasione sumimus, sumo dēi sapientiam admi-
 ramur et adoramus. Tanto amplior vultus et admiratio nra
 erit, quo amplior rerū ab ip̄o conditarū varietate de-
 leserimus. Debesisse a reputabim̄, si hucamur tū, p̄ter
 hec variatū specierū mentis et spiritus, quos ab ip̄o creatos
 aliunde novimus. insuper brutorum aīas creasse.
 Nemo inficias ibit, variis Angelorum spec̄s, quorū alii
 alii p̄stantiores ab ip̄o fuisse creatos; demū q̄
 mentē mente humana paulo ab Angelis minorata, ut verbis
 scriptura utatur, ab eo condita fuisse et. quidri m̄ dica-
 mus, quod, ut in interis spirituum ordo aliquis est, atq̄ ad
 maiorem universi. Deorem p̄ter mentem humanā, infer-

per buntorn aig longi ejfa in ferore condidit. illap solu
to gpe qdm amaret atqz patri a sua pro qua creata est,
repetere. ista v una cum suo gpe cui prodise destinata fu:
esit, intairat, atqz in ni hili abiret.
La cyto varid st, que circa buntorn aias cum ferat,
opinionis et sententia; de qbo figis meile nam expiscari
velit, ei respondebimus, quod plutarichus circa sibi a se
mel ipse pposita questionem respondit. quafierat n an
pulli, quos lupi semel infectus est, alio sicut velociors, et
postquam dixerat, id forte et eo provenire, quod lupi figis
res apprehenderit, ac proinde velociors evaserit, v quod
quod metus pedibus alay addidisset, magnoqz pernicita-
tem impetisset, qm postea retinuerit, tdm sibi ingit,
res in quies, ita forte se o hbt. cum n hoc in se nihil ar-
bitri staret, vltro arbitremur, feremus, ne si qd deoz
vere hui velle mus, in illud sospitima laberemus, quod sibi
ad o caam pro caa. munus part.

Stinis:
1744:
Die 8. Februarii.

Theses
 Et Metaphysica seu prima
 philosophia.

Metaphysica gradum nomen apud phlos eam phl. id partem
 agit, quae res supra sensum naturae positae, seu à materia con-
 scio nã conditione, ut sunt substantiae spirituales, v. p. me-
 tis abstractionem, cum ipse generatim ab ea concipiunt, solu-
 tos contemplatione p. agit: definiturq; sciã speculative
quod circa eas generatim illiusq; affectiones p. mentem
abstractas, speculativã v. circa substantias spirituales, prout natural.
lumine cognoscendas occupat. Dividitur itaq; illius phl. in
 una de eae generatim et agit, unde ontologia nominatur
 altera circa spiritus versata, atq; pneumatologia dicitur.

Et prima pars seu ontolo-
 gia.

Ex generatim spectatum definitur, id, quod res est aliqua
 v. substantia, sive id, quod p. se subsistit. Dividitur in spiri-
 tale et corporeum. cuilibet est sua attributa essentia, sive
 quibus res esse rei concipitur; ea in scholis gradus Metaphi-
 sic nuncupantur; gradus qdã, quia alii est superiores

seu generaliores, alii inferiores, et se generalioribus contenti:
Metaphi. vero, quia se mente est abstracti. huius modi at-
tributa seu gradus in eodem individuo nisi spirituali aut nisi
posito nec inter se se, nec ab ipso individuo cuius se gradus,
revera distinguuntur. sicut in individuo, quod partim spiritua-
le, partim corpore est, prout homo qui partim mente partim
corpore constat; tum se spirituales gradus a corporeis revera disti-
guuntur.

3.
huius modi essentialia attributa in illis uel a multis se
conuenire dici possunt, in quibus se se eadem quandam gene-
ralem multis se conuenientem exhibent, et se conuenientem
duntaxat exprimentur; quae se ipsa, et se mente
velut una quaedam uel multis rebus simul inueniunt,
aut se attribuentur, quod cum se in rebus seatis existunt,
is se attribuentur, se se dignoscuntur. et ulla igitur,
ut barbare secolarum se se loquamur, in seatis duntaxat
uolunt, seu una uel in seando et predicando, se se
habendo duntaxat et se se. In seando a se se
est uel, ut qui oia se se in oibus.

Essentia rei se modi cuius se ab ipso se se reuera

Distingui debet & videtur. Ex v. etia definit, id quod xv
modus est, existentia & id quod xv modus est actu. via quippe
 que sit re ipsa in existenti. Nihil omnino interdum in mente
 etia ab existentia sui abstracti sit, ut illam ab eo qd ista con-
 cipiat, quod hinc sine illa conipi hanc potest huiusmodi
 abstractionem suble distinctione rationis nuncupant, que
 scilicet inter ea attributa, formalitates seu perfectiones
 rei & entis, aliam intercedere videtur, que quod re ipsa
 eam idemq; sit, distinctio in cogitationibus, seu ut vocant,
 conceptibus ppi a mente ponit, ut sit quod illud inferior
 dia et justitia dei, hanc distinctione passim virtualis
 nuncupant, scilicet ea & ratio rei formale vocant, que
 eadem ac virtualis est, et nomine etiam ductas ab ea
 differre nobis & improbi videtur. Sta.
 Ens seu substantia & est pars alterius, & totu qd completu:
 sic, totu qd completu & complementu illud habet ⁱⁿ se
 non sine etia illu, & in case syopit aut pford.
 Complementu istud a thlyo latino vocit subsistentia
 & quod hypostasis nuncupat. Definit a subsistentia
 seu hypostasis ultimam substantia complementu eam reddens

Sui juris, siue incommuni abiliam alteri hanc supposito. Suppo-
situm est substantia singularis ultimo completa sui juris.
quod firmiter participat, persona occupat. Hec substantia
finita ~~propria est~~ videtur ei quaedam positiva
entitas ab ipsa ratiōe reversa distincta.

Et 2da parte seu pneumatologia.
6.

Spiritus seu mens definitur res substantia cogitans. Hae-
cenus phili coiter & philis generis spiritibus et hoc agnoscent
et statuerunt Deum, Jeleb, Angelos et mentes huma-
nas. verum audaces quidam nostri de phili illis
etiam genus addere oserunt, Jeleb belluarum animas,
quos suo modo cogitare, adeo mentes esse hinc.
Quod opinari, gaudemus paradoxo videatur, o hunc prout
inferius declarabimus, ois de contentenda legerimus.
De Deo.

7.
Dei nomine intelligimus res seu substantiam spiritalem ois
perfectiorum genere cumulatissimam. Jelleis prout differ-
tia ceteris ois in assiditate prout philis loquunt, sed in sum a
perfectiore consistit. et statim in nobis innata illis Jellea,
nihilominus variis tum Metaphisicis tum philis, tum moralibus

argtis illius existetia demonstramus.

8.

Scia Dei proprie nihil est aliud, qm̄ Deo ipse, quatenus
 res eis in se ipso adum eorum etiam hinc confidat, & adum
 eorum existetiam intuet, illa in suis fides hinc eorum reno.
 aschetyis, qbus continet, hanc & in suis decretis novit.
 Archetypam fidei illam, in qua Deo reno omnium etiam
 cognoscit, sciam fidei intelligentia appellat Hlgi; illam
 a existetiam eum in suis decretis p̄ sciam, ut aiunt, visio
 nis cognoscere tuerit. An & futura conditionalia p̄ sciam
 quandam, quod sit velut illorum exploratio, nec non media
 inter utraque priora prius cognoscit, qm̄ ea p̄ sciam visio
 nis p̄venit, his est inter Hlgos, qm̄ disimul hic rei fore ee
 & arbitramur; et si huiusmodi median, ut aiunt, sciam
 & admodum necessariam esse quis potest.

9

Eqdm̄ oes sine Hlgi sine phli conveniant, oes creatas
 continuo Dei auxilio indigere, ut agant, nec & ad destina
 tos sibi fines perveniant. At hinc acriter inter se disputant,
 nū illud Dei auxilium ad oes liberos humani volun
 tatis atq; p̄viam ee oporteat, an & sufficiat, si simul

Sanctum dicitur ad filium, id est, ut cum filio loquamur,
num ad huiusmodi humanam voluntatem, autem requiratur
physica dei promotio, an et sufficiat illius concursus simul
sanctus. Et qui velut media viam in se velle huiusmodi
absentes, deum quod humana voluntatem promotione
physica determinat ad autem bonos, et super naturales, in nihil
et ad autem, deliberatos, qui rationem vires et fuerant, praesertim
hinc malos, in his ipsi concursus simultaneum dicitur ad
prohibere. Quod in his casibus quod quod certum et firmum relictum
potest statui arbitremur, et hinc videmus, quia ratio dei
potest humana voluntatem autem prioris bonos, et super
naturales, promovet, ad posteriores, scilicet eos, qui rationem
vires et fuerant, concurrere dicitur ad, nullatenus et promo-
vere, cum utrobique sit eadem in humana voluntate
libertas et libertas, in deo a eadem potestatis, et dominium,
nec opinio de incommoda illa, quibus contraria est ob-
noxia, prout, amoliat. De Angelis.

id.

Quod latine numerum, in grece angelum significat: pre-
cipuum quippe Angelorum numerus est, mandata divina persolvere,

116

Definitio a Angelis in seculis spiritibus quidam creatus suo
modo completus, id est, sui juris. In errore proin versati
sunt, qui Angelos esse substantias quasdam spirituales tenuis-
simis corporibus conjunctas arbitrati sunt. Illorum existentia rati-
onali quodam demonstrari potest, bene a fraderi. proprie o-
mnino sic definitur. Dicitur autem proinde soluta loquor.
eadem ratione movetur potest, atque simul colliguntur qua
sunt loco rati cogitationem.

De Mente humana.

ii.

Mens humana definitur, substantia quaedam spiritualis
et cogitans ad imaginem Dei creata et generi destinata.
Ab his esse est distincta. spiritus cogitans. eam quoque esse
immortalem aëtheris, metaphis, phis, et spiritualis demonstretur
mus. binae sunt facultates intellectus, rati et volun-
tas. prior definitur facultas humana mentis, seu et modum
eius proprius. voluntas est humana mentis facultas, qua
bonum generationis ab intellectu exhibetur potest, et malum aver-
satur. propterea ab alijs phis hae duae facultates a mente
re ipsa distinguuntur.

De Nia belluam.

12.

Opinio Cartesianorum, qua belluam esse rad. machi-
nas, quasdam ductas, seu atomata nisi gorea, nul-
la opinio in p. d. l. organum dispositionem p. h. r. q. s. g. o. r. i. s.
Configuracem dari aiám contendunt, si quis in om. s. s. u. m.
et cognitione adimunt, & p. r. i. e. n. t. i. d. c. o. r. h. o. m. i. n. i. s. s. u. i. i. p. s. i. g. o.
evidentia contraria videtur. qui v. h. e. n. t. b. e. l. l. u. a. m. a. s. e. e.
q. d. m. g. o. r. e. a. s. e. l. m. a. a. l. i. s. i. f. d. n. i. h. i. l. o. m. i. n. i. s. s. u. e. l. c. o. g. n. i. t. i. o. n. e.
g. a. n. d. e. e. o. m. o. d. o. ~~al. l. i. s.~~ M. e. n. t. i. s. h. u. m. a. n. a. s. p. i. r. i. t. a. l. i. t. a.
t. e. n. s. e. l. i. l. l. i. s. i. m. m. o. r. t. a. l. i. t. a. t. e. i. m. p. r. o. g. r. e. s. s. e. v. s. l. l. t. m. i. n. d. i.
f. r. i. m. e. a. d. d. u. r. e. v. i. d. e. n. t. e. e. t. i. f. u. a. m. o. v. e. r. e. v. e. l. l. e. v. i. d. e. n. t. e. f. e. s. t.
n. i. p. l. l. i. i. l. l. i. q. u. i. v. o. l. u. n. t. m. a. l. i. g. n. o. s. s. p. i. r. i. t. u. s. u. b. i. q. u. e. h. e.
r. a. m. d. i. s. p. e. s. o. s. a. u. d. i. s. s. o. s. q. u. e. q. u. o. p. p. r. o. f. u. s. g. e. n. i. s. e. l.
p. r. a. s. t. a. n. t. i. a. b. e. l. l. u. a. m. g. o. r. a. o. c. c. u. p. a. r. e. e. a. g. o. t. r. y. m. a. s. r. e. g. e.
u. b. p. o. t. e. q. u. a. r. u. m. v. i. c. e. s. s. u. b. e. a. n. t. a. l. o. i. n. u. m. p. r. o. b. a. b. i. l. i. s. s. i. m. a.
g. e. n. i. s. p. a. u. l. o. a. u. d. a. i. o. s. e. e. v. i. d. e. n. t. i. l. l. o. r. u. m. q. u. i. n. i. s. q. u. i. h. u.
e. n. t. b. e. l. l. u. a. m. a. s. e. e. s. b. o. l. a. s. m. e. s. s. p. i. r. i. t. a. l. e. s. o. f. e. u. a. l. o. u. n.
m. e. n. t. e. s. l. i. c. e. t. h. i. s. l. o. n. g. e. i. m. p. e. f. e. c. t. i. o. n. e. e. a. m. n. s. p. a. d. e. v. i. d. e.

In ipsa bellorum operibus, quibus la sagacitas, providentia, pru-
dentia, et, si ita loqui fas est, sapientia videntur, nihil, vel
eas, nisi à principio quodam spirituali, et suo saltem modo
cogitante provenire ac prodire merito quis censuerit.
Et forte res haec ita se habet.

O. A. M. D. G.

Disputabuntur die 13 hora
octava ante meridiana.

Anno 1744.
Sclm:

Sub Reverendo Praefide

[Faint, mostly illegible handwritten text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.]

[Faint handwritten text, possibly a name or title.]

[Faint handwritten text, possibly a date or location.]

[Faint handwritten text, possibly a date.]

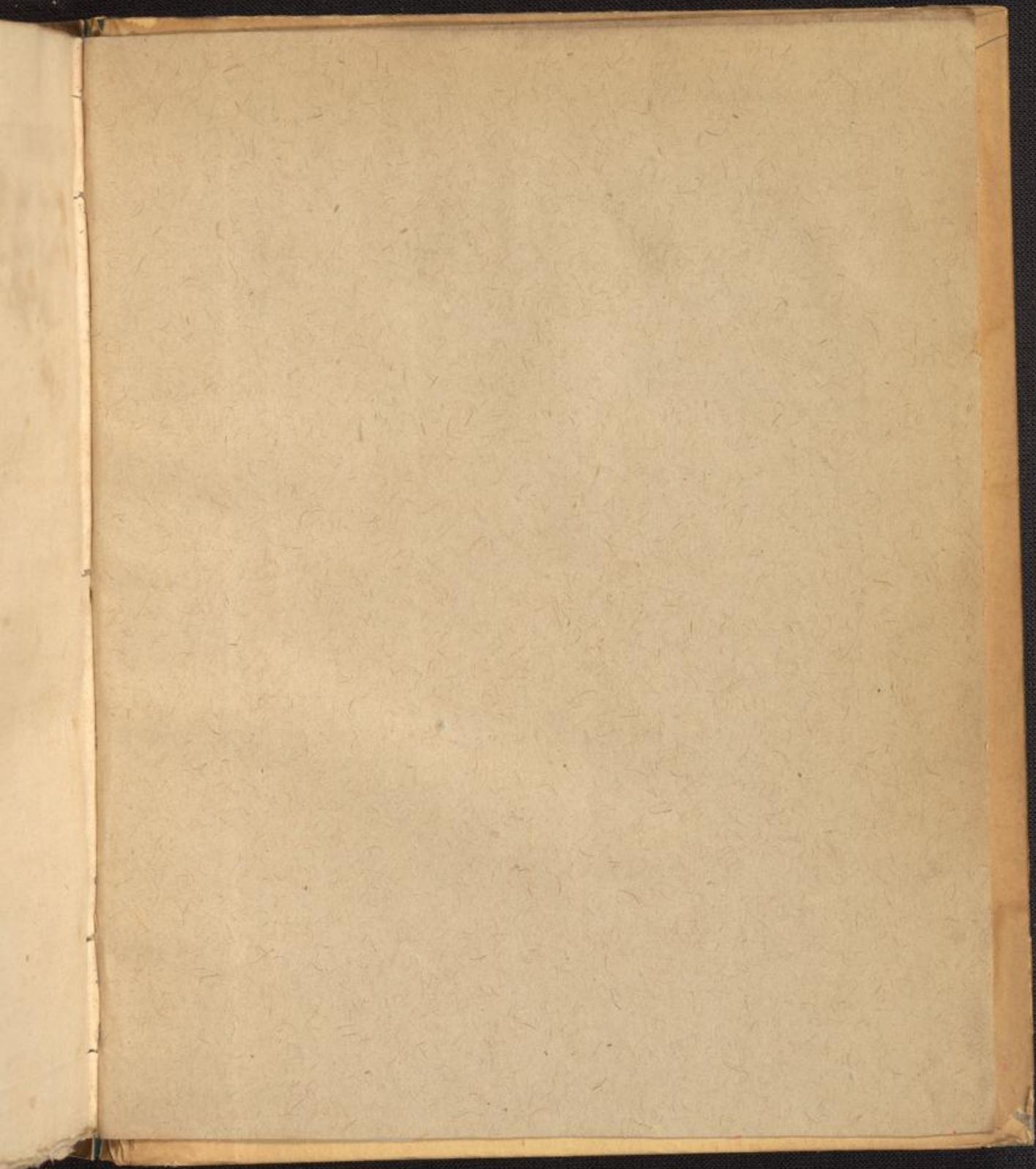
[Faint handwritten text, possibly a name or title.]

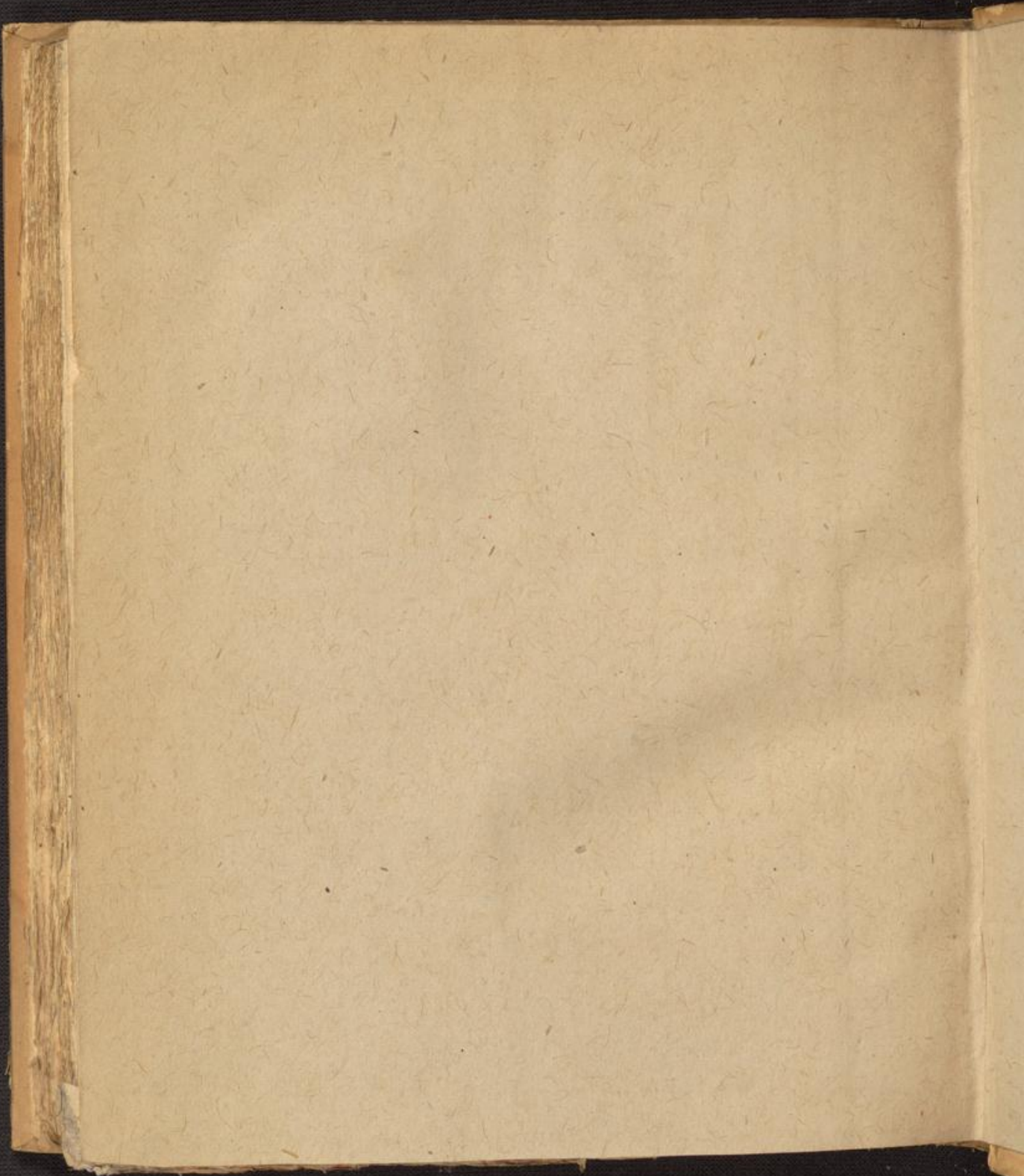
118

[Faint, illegible handwritten text in a cursive script, possibly a historical document or letter.]



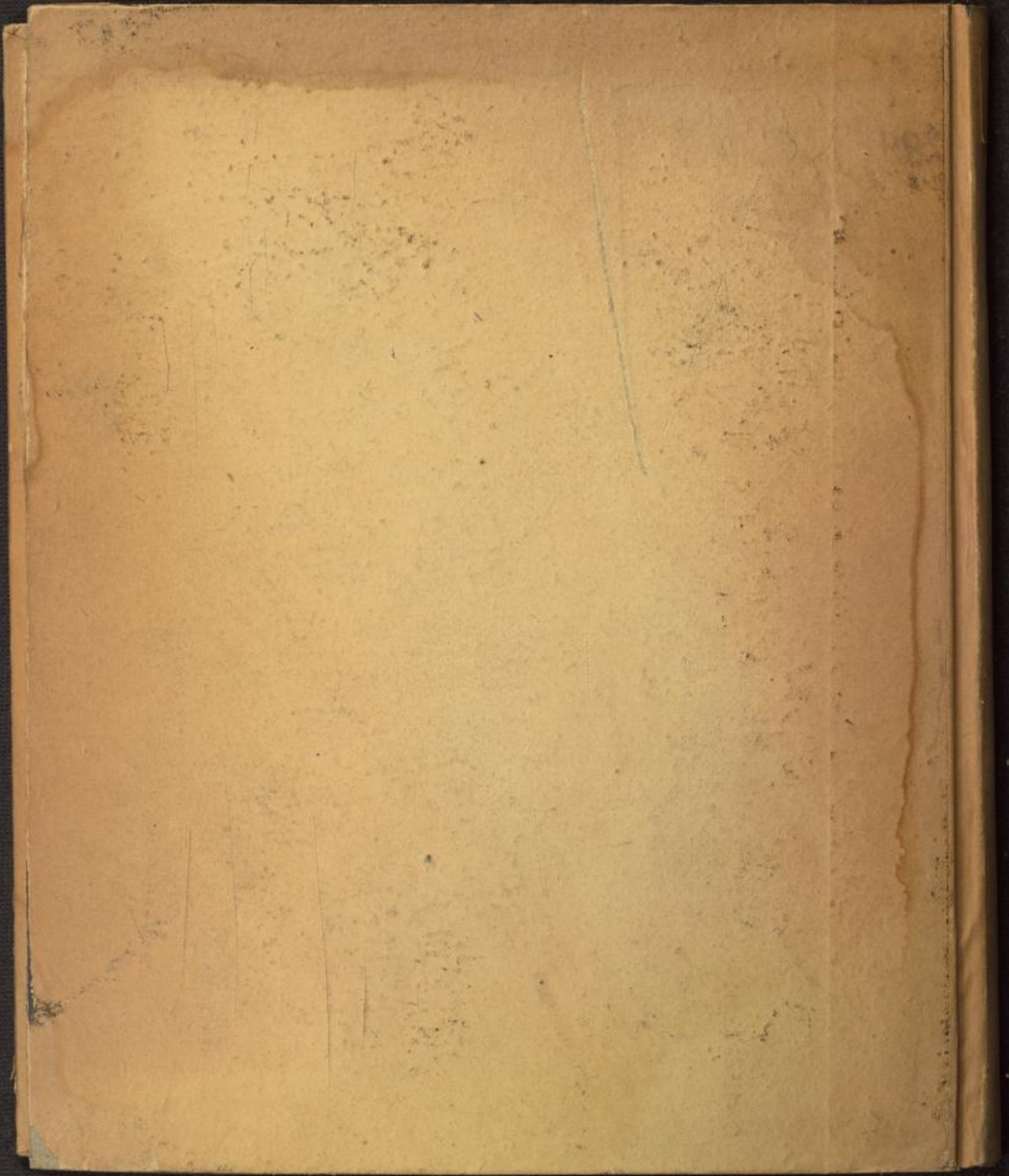






D

117 Ll + lower 1 Ll. 21,5 x 17cm



D

11

1 Bl. 2,1,5 x 17cm

